

พระครูสันติวรคุณ
(คำแพง อตุตสนุโต)
อดีตเจ้าอาวาสวัดบุญญาณุสรณ์
เจ้าคณะตำบลหนองวัวซอ (๙)

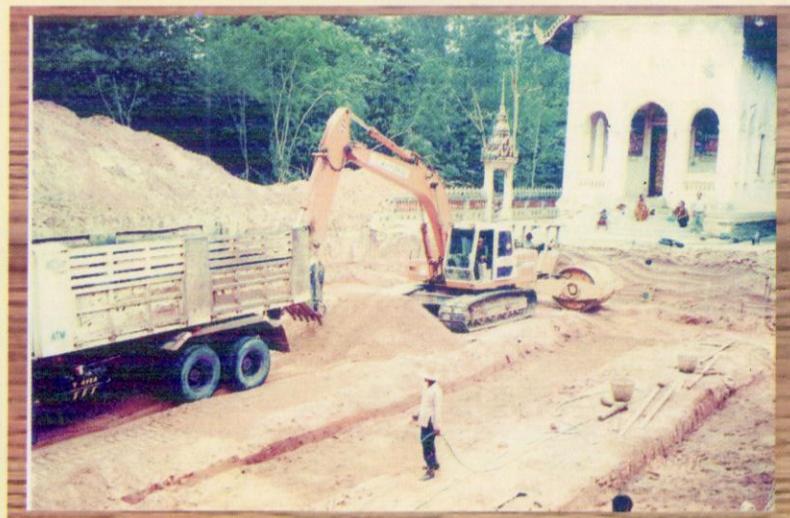
พระครูสันติวารคุณ รับโล่รางวัลเสาเสมาธรรมจักรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สาขาผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ปี พ.ศ. ๒๕๔๑

พระครูสันติวารคุณ กับบรรดาศิษยานุศิษย์

พระครูสันติวารคุณ ประธานผู้ริเริ่มดำเนินการก่อสร้างอุโบสถ

เริ่มดำเนินการก่อสร้างอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐

กฐินสามัคคีเพื่อสมบทกุณก่อสร้างอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

การก่อสร้างฐานรากอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒
ขนาด กว้าง ๒๕ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๓๒ เมตร

พิธีเททองหล่อพระประธาณอุโบสถปางแสงแสน ปี พ.ศ. ๒๕๔๓

สมเด็จพระญาณวโรดม เป็นองค์ประธานประกอบพิธี
เททองหล่อพระประธาณ

นายขวัญชัย วงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทยประธานฝ่ายมราeras
และนายดำรงค์ รัตนพานิช ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ในการก่อตั้ง
สามัคคี

พุทธศาสนาสนับสนุนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ร่วมกันก่อสร้างโครงสร้างหลังคา

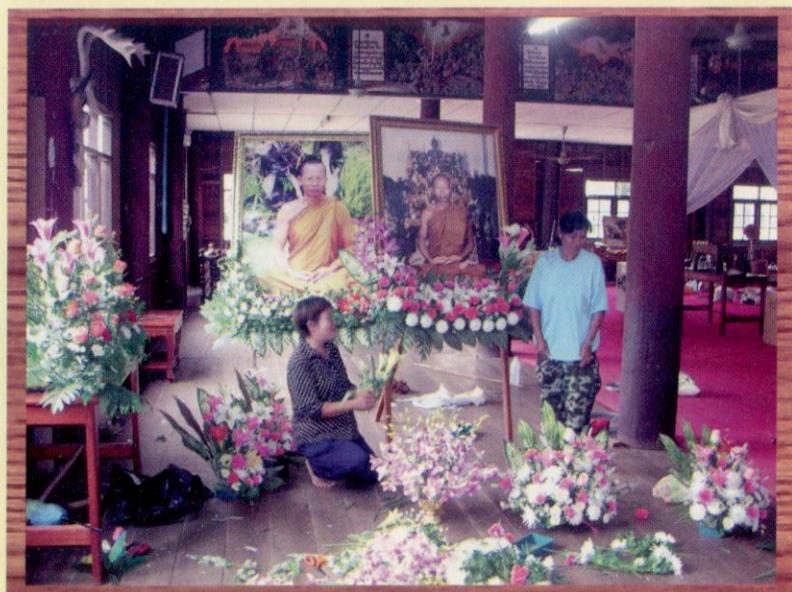
หัวหน้าช่างและทีมงานก่อสร้างอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ภาพอุโบสถในปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ภายในอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

พระครูสันติวรคุณ (หลวงพ่อคำแพง อตุตสนุโต)

มรณภาพ ปี พ.ศ.๒๕๕๖

ประกอบพิธียกช่อฟ้าและยกนัตรอุโบสถในปี พ.ศ. ๒๕๔๗

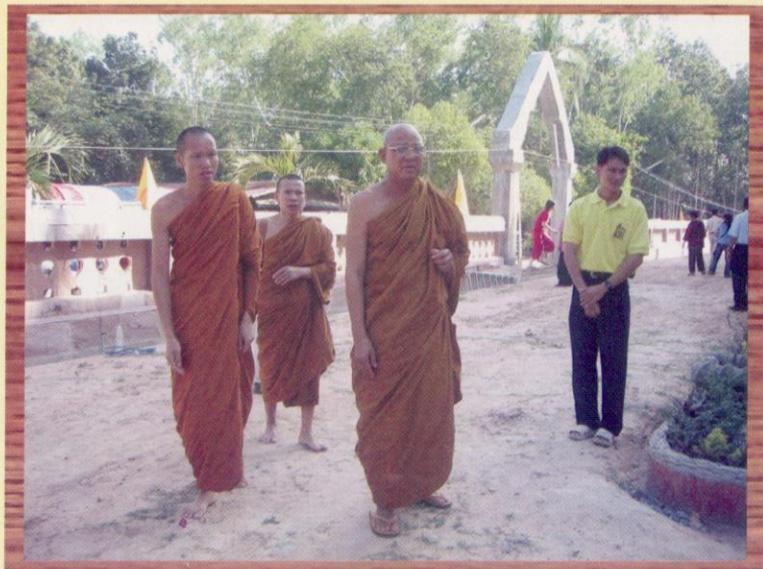
พระราชนรภานมุนี เจ้าคณะจังหวัดหนองบัวลำภู
ประกอบพิธียกนัตรอุโบสถ ปีพ.ศ. ๒๕๔๗

งานก่อสร้างประดับตกแต่งอุโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗

สภាបุญโบสถ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘

พระอาจารย์ทองพูน กาญจน์ รักษาการเจ้าอาวาสวัดต้อนรับ
ดร.พระครูพิศาลคณาภิกจ เป็นองค์ประธานทอดกฐินสามัคคีปี ๒๕๔๔

นายประยุทธ รัชตวารรณ นายอ่ำเกอหนองว้าซອอ່ານປະກາສ
พระบรมราชโองการพระราชทานวิสุทธิ์สีมา ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

gapao bo stot pie ph.s. 2547

พระประฐานภายในอุโบสถ ปี พ.ศ. 2547

ภาพอุโบสถที่ก่อสร้างเสร็จแล้วในปัจจุบัน

กำแพงแก้ว ชั้มประดู่อุโบสถในปัจจุบัน

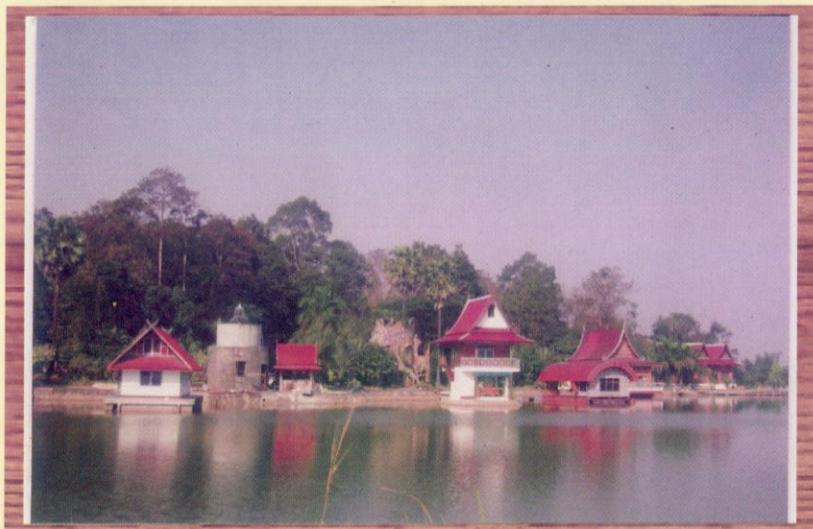
อาสน์ส่งฟ้าในอุโบสถ ขนาดกว้าง ๙ ม. ยาว ๑๒ ม. สูง .๓๐ ม.

พระประธานอุโบสถ ขนาดหน้าตัก ๓.๓๕ ม.
ปางมารวิชัยสมัยเชียงแสน

ภาพอโภสส ถ่ายทางอากาศ

ภูมิทัศน์ภายในบริเวณวัดบุญญาณสุรอน

สารบัญ

คำนำ

ประวัติวัดบุญญาณุสรณ์	๑
ประวัติการก่อสร้างอุโบสถ	๕
ประวัติพระครุสันติธรรมคุณ	๗
การพัฒนาและปรับปรุง	๑๑
ธรรมกับกิจกรรม	๒๖
การสร้างวัด	๔๐
การผูกพัทธสีมา	๔๑
นามศัพท์ที่เกี่ยวกับพิธี	๔๔
คำสรุปตอนสี่มา	๔๕
คำทักษะนิมิต	๔๖
คำสรุปสมมติสี่มา	๔๗
สมาริวิธี	๔๙
คำอธิษฐานในการทำบุญ	๕๙
คำถวายอุโบสถ	๕๙
คำอาราธนา	๖๐
คำถวายทาน	๖๒
คำบูชาawanสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๖๕
กริณาวิธี	๗๗
พิธีเข้าพรรษา	๘๐
เทวตาปัตติทานคถา	๘๓
สัพพปัตติทานคถา	๘๓
บรรณานุกรม	๘๙

คำปรางค์

งานผูกพัทธสีมา ตัดลูกนิมิตอุโบสถ วัดบุญญาณุสรณ์ พระเกระผู้ใหญ่ ได้ประภาสว่า สมควรจะพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ ในการจัดงาน เพื่อจะได้ จารึกประวัติวัดไว้เป็นหลักฐาน ให้ลูกหลาน และอนุชนรุ่นหลัง ได้รับเลิกและ สำนึกในเกียรติคุณของบูรพาจารย์ และใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้สนใจได้ใช้เป็น หลักฐานอ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าถึงประวัติภูมิหลังท้องถิ่นของเรา

วัดบุญญาณุสรณ์ ได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๖๙ โดยอาศัยบุญญา บารมีของ หลวงปู่บุญ ปัญญาวุฒิโต ซึ่งขณะนั้นพำนักปฏิบัติธรรมอยู่ร่วม กับ หลวงปู่ขาว อนาลโย และพระเกระอีกหลายรูป ต่อมารึ่งได้ดำเนินการ ก่อสร้างวัดแห่งนี้ขึ้นโดยมี หลวงปู่เพ็ชร กิตติวัฒโน เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ที่ได้นำความเจริญมาสู่วัดในยุคนั้น

อีกส่วนหนึ่งที่จะขอกล่าวถึงในที่นี้คือการก่อสร้างอุโบสถหลังนี้ สำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดี ก็ได้ออาศัยกำลังศรัทธาญาติโยมของ พระครูสันติวรคุณ (หลวงพ่อคำแพง อัตตสันโต) จากอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น หนองบัวลำภู กรุงเทพฯ และจากจังหวัดอื่นๆ อีกที่ได้นำจดบันจิญมา ถวายเป็นค่าก่อสร้างกว่า ๓๐ ล้านบาท จนแล้วเสร็จ จึงได้มีวันฉลองอุโบสถ และมีหนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นเป็นอนุสรณ์ ขอนถูกทนาในกุศลเจตนาที่ทุกท่าน ได้บริจาคทรัพย์ในการนี้ จงปราศจากทุกข์โศก โรคภัย นานาประการ เจริญ งอกงามในธรรมเป็นนิตย์ ทั้งอาชีพ หน้าที่การงานทุกประการ

การจัดทำหนังสือเล่มนี้ ความบกพร่องย่อมมีปรากฏแน่นอน หวังว่า คงได้รับการอภัยจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย แต่บุญกุศลที่เกิดจากการจัดพิมพ์ หนังสือเป็นธรรมทานครั้งนี้ ขอน้อมถวายเป็นกุศลแด่ “ท่านบูรพาจารย์ของ วัดบุญญาณุสรณ์ทั้งหมด”

วัดบุญญาณุสรณ์

ประวัติวัดบุญญาณุสรณ์

วัดบุญญาณุสรณ์เป็นวัดเก่าแก่ มีอายุนานพอสมควร จัดตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยอาศัยบารมีของ หลวงปู่บุญ ปัญญาวุฒิโภ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดในการสร้างวัดนี้

ในยุคอดีต หลวงปู่บุญฯ มักออกธุดงค์เพื่อการบำเพ็ญภาวนาอยู่่แผล พระบาทบัวบกเป็นประจำนั้น ครั้งหนึ่งท่านได้บำเพ็ญภาวนาอยู่่ ณ วัดป่า พานหลวง ซึ่งอยู่่ห่างวัดบุญญาณุสรณ์ไปประมาณ ๔-๕ ก.ม. ตอนนั้น บริเวณวัดบุญญาณุสรณ์ยังกรรังไม่มีบ้านเรือนผู้คนแม้หลังเดียว มีสภาพ ดังเดิมเป็นป่าดงดิบเต็มไปด้วย ต้นไม้ใหญ่นานาชนิดนี้ จนมองไม่เห็นแดด ตลอดทั้งวัน ไม่มีใครคิดมาก่อนเลยว่าสถานที่แห่งนี้จะกลายเป็นวัดวาอาราม ขึ้นมาให้พวกราได้เห็นอย่างทุกวันนี้

จุดเริ่มต้นของการก่อตั้งวัดบุญญาณุสรณ์ เกิดจากคำบัญชาของหลวง ปู่บุญฯ ในวันหนึ่งหลังฉันภัตตาหารเช้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านได้ประภากับ พระที่อยู่กับท่านขณะนั้นหลายรูป รวมทั้งหลวงปู่ขาว อนาโลย ว่าสถานที่ พำนักอยู่่นั้นไม่ใช่ธารนีสิ่งใด เพราะว่าขาดสัปปายะหลายประการ สถานที่ ๆ เหมาะสมจะเป็นอาราม ในอนาคต อยู่ทางทิศตะวันออก ห่างจากที่นั้นไป ประมาณ ๕ - ๖ ก.ม. เป็นบริเวณที่มีลำห้วยคดเคี้ยวไปมาให้ผ่าน ท่านขอให้ คณะสงฆ์ลองสำรวจคันหาสถานที่ใหม่ดังที่ท่านอธิบายไว้ว่ามีอยู่หรือไม่ โดย ขณะนั้นมี อาจารย์ขันหรือพระขันเป็น ผู้อาสาดำเนินการสำรวจขันต้นหลวงปู่ บุญฯ จึงแนะนำผู้สำรวจเพิ่มเติมว่า เมื่อยื่นที่นั้นแล้วขอให้สังเกตสถานที่ ลักษณะดังต่อไปนี้เป็นสำคัญคือ

๑. บริเวณลำห้วยคดเคี้ยวไปมา ในลำห้วยมีน้ำไหลตลอดปี
๒. เป็นบริเวณที่ใกล้เส้นทางเกวียนไปยังหนองบัวลำภู

ถ้าพบสถานที่ตามลักษณะ ๒ ประการนี้แล้วให้กับลับมารายงานให้ท่านทราบโดยเร็ว

หลังจากนั้น พระอาจารย์ขันและคณะสำราจ ได้ออกเดินทางสำรวจคันหาสถานที่ตามที่ท่านระบุ โดยตอนแรกก็ไม่แน่ใจว่าจะหาสถานที่นั้นได้อย่างไร เพราะว่าเป็นป่าไปเสียทั้งหมด จะเดินทางไปไหนต้องใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมง แต่อาจารย์ขันก็ไม่ละความพยายามร่วงกับว่ามีอะไรดีดลจิตใจให้ท่านมุ่งมั่นเพื่อให้พบสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ให้ได้ คันหาอยู่หลาวยันจึงพบสถานที่ซึ่งมีลำห้วยน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีตามที่ระบุ เมื่อพบแล้วอาจารย์ขันจึงรีบกลับไปเรียนให้หลวงปู่ท่าน จากนั้นท่านจึงได้เดินทางมาสำรวจดูด้วยตนเอง แล้วก็กำหนดขอบเขตสถานที่ให้ชัดเจนเป็นที่อ้างอิงได้

เมื่อท่านกำหนดตำแหน่งสถานที่แห่งนี้ไว้แล้ว ท่านจึงเดินทางไปที่จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนิมนต์ ท่านอาจารย์เพ็ชร กิตติวัณโณ มาเป็นผู้ทำการก่อสร้างภูมิและศาลาตามลำพัง เพื่อให้พระเนรีได้อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวก่อน พอดีตอนนั้น ท่านได้มีโอกาสได้เข้าไปกราบเรียน พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ (ฐุม พันธุโล) ที่วัดโพธิสมภรณ์ อุดรธานี ให้ทราบ ท่านเจ้าคุณได้มีเมตตาขานนามอารามแห่งนี้ว่า วัดบุญญาณุสรณ์ ซึ่งความหมายก็คือ อนุสรณ์ของท่านหลวงปู่บุญญันนเอง จากปี พ.ศ. ๒๕๖๙ เป็นต้นมาจนถึงสมัยปัจจุบันวัดบุญญาณุสรณ์จัดเป็นวัดของคณะสงฆ์ธรรมยุตในลำดับต่อจากวัดโพธิสมภรณ์ จึงมีความหมายสำคัญยิ่งและมีครูบาอาจารย์หลายท่าน ได้มีโอกาสมาอยู่จำพรรษา เป็นต้นว่า หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่ขอบ ฐานสโน, หลวงปู่หลุย จันทะสาโร และครูบาอาจารย์อีกหลายท่านที่ไม่อาจจะเอียนามได้ทั้งหมดก็โดยอยู่บำเพ็ญเพียรที่นี่ เมื่อวัดนี้ตั้งมั่นเป็นปีกแผ่นแผ่นหนาแล้ว ก็มีการแผ่ขยายวัดสาขาแยกออกไปตั้งหลายแห่ง เป็นต้นว่า วัดบุญญาณุสิทธิ์บ้านโคงก่อ วัดหนองแรงบ้านบ้าน

หนองแวงยาง วัดขันธ์สมารามบ้านหนองบัวบาน วัดศรีมหาภูบ้าน
มหาภูบ้าน เป็นต้น ซึ่งวัดแต่ละวัดที่แยกออกไปนั้นก็เป็นอารามมั่นคงถาวร
ตลอดมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

หวังว่า ประวัติความเป็นมา ของ วัดบุญญาสุรรณ์ ที่ได้ลำดับมา โดยสังเขปนี้ คงมีเนื้อหาอันเป็นประโยชน์แก่ท่านสาธุชนทั้งหลายบ้าง ไม่มาก ก็น้อย

พระครรสันติวรคุณ

เรียนเรียง

@@@@@@@@@@@

ที่ตั้ง อาณาเขต ภูมิประเทศ

ที่ตั้งและพื้นที่

ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๒๖ ถนนสายอุดรธานี-หนองบัวลำภู บ้านหนองวัวซอ ตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี อาณาบริเวณตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๐๗๙ เล่ม ๑๓ หน้า ๓๙ รวม ๑๓๕ ไร่ ๓ งาน

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จุดที่ดินราชภูร
ทิศใต้	จุดโรงพยาบาลหนองวัวซอ
ทิศตะวันออก	จุดที่ดินราชภูรและถนนสายอุดรธานี-หนองบัวลำภู
ทิศตะวันตก	จุดสำน้ำห้วยหลวง

ภูมิประเทศ

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ ใกล้กับเทือกเขาภูพานน้อย สภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ธรรมชาติที่มีลักษณะป่าและดินสภាពอุดมสมบูรณ์ มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น

๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑

ประวัติการก่อสร้างอุโบสถ

การก่อสร้างอุโบสถของวัดบุญญาณสุรรณ์เริ่มจาก พระเดชพระคุณ พระครูสันติธรรมคุณ(คำแพง อตุตสนโต) เจ้าอาวาสวัดบุญญาณสุรรณ์ในขณะนั้น ซึ่งท่านได้พิจารณาเห็นว่าอุโบสถหลังเก่าไม่ได้แตกร้าวและชำรุด และอีกไม่นานคงจะพังลงมาแน่นอน ท่านจึงได้ประชุมคณะกรรมการ และชาวบ้าน ชาวอำเภอหอนงววชอ และคณะกรรมการชีวะ จึงได้ตักกลงกันว่าควรจะสร้างอุโบสถ หลังใหม่ขึ้นแทนหลังเก่า หลังพ่อคำแพงฯท่านจึงได้พิจารณาเลือกสถานที่ ก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ ณ บริเวณหน้าอุโบสถหลังเก่าแล้วดำเนินการปรับพื้นที่ โดยให้บูรณะรักษาอุโบสถหลังเก่าไว้

จากนั้น หลวงพ่อคำแพงฯท่าน จึงได้เป็นองค์ประธานนำพากย์ติโถม เริ่มดำเนินการก่อสร้างอุโบสถ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ยกเสาเอกอุโบสถ จัดกฐินสามัคคีกองละ ๑๐,๐๐๐ บาท ได้เงินประมาณ ๖ ล้านกว่าบาท

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้รับ พระบรมราชานุญาต ให้เชิญตรา สัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องใน โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ รัชนาคม ๒๕๔๐ (ก.ป.ร.) ประดิษฐานหน้าบันอุโบสถเพื่อแสดงความจงรักภักดีและ ร่วมเฉลิมฉลอง ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ รัชนาคม ๒๕๔๒ (หนังสืออนุญาต จากสำนักราชเลขาธิการ พระบรม มหาราชวัง ที่ รล ๐๐๐๓/๑๓๕๔๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑)

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้ทำพิธี เททอง หล่อพระประธาน สมัย เชียงแสนปางมารวิชัย

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ ทำพิธีกพระประธานเข้าอุโบสถ พร้อมกันนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงอนุญาตให้ใช้พระนามวิชัยย่อ (สธ.) ประดิษฐาน ณ แท่นพระปฏิมากรประจำอุโบสถอีกด้วย ยังความสำนึกราชบุรุษที่คุณแก่ชาวจังหวัดอุดรธานีและชาวอำเภอหนองวัวซออย่างล้นพ้น

การก่อสร้างอุโบสถได้ดำเนินมาถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา นาน ๗ ปี พระครุสันติธรรมคุณ(หลวงพ่อคำแพง อุดตสันโถ) ได้มรณภาพลง พระเกศาผู้ใหญ่จึงได้มีมติเห็นชอบให้ พระอาจารย์กองพูน กาญจน์ รับการแต่งตั้งเป็นรักษาการเจ้าอาวาสวัดบุญญาณุสรณ์พร้อมกันนี้ ได้นำพานุญาติโดย ดำเนินการก่อสร้างอุโบสถ สำนักจากเดิมที่ค้างไว้

ล่วงมาถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๙ การก่อสร้างอุโบสถ จึงแล้วเสร็จ รวมระยะเวลาการก่อสร้างนาน ๑๐ ปี โดยมีมูลค่าของการก่อสร้างอุโบสถ ทั้งสิ้น กว่า ๓๐ ล้านบาท ทั้งนี้ไม่รวมค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ต้นไม้ ที่ได้จากการบริจาค และไม่รวมค่าแรงงาน ที่คณศิษยานุศิษย์ทางฝ่ายชาวราษฎรและฝ่ายบรพชิต ได้ร่วมสามัคคี ระดมสรรพกำลังกาย กำลังใจและกำลังศรัทธา จนกลายเป็นอุโบสถขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความสวยงาม ดังตระหง่าน แสดง และบ่งบอก ถึงความมีคุณค่ายิ่ง ทางศิลปะ วัฒนธรรม ของศาสนาพุทธศาสนา นิกายชั้น และ กิจชี สามเณร อุบาสก อุบาสิกา จะได้ใช้ประโยชน์ ในการประกอบ ศาสนพิธี และเป็นแหล่งเรียนรู้ แห่งกุฎิปัญญา ท้องถิ่น สำหรับเยาวชน และอนุชนรุ่นหลังสืบไป

พระอาจารย์กองพูน กาญจน์
รักษาการเจ้าอาวาสวัดบุญญาณุสรณ์
เรียนเรียง

ประวัติพระครูสันติวารคุณ (หลวงพ่อคำแพง อตุตสนุโต)

๑. ชาติภูมิ

พระครูสันติวารคุณ สกุลเดิม สารักษ์ เป็นบุตรของคุณ พ่อนุญ กองแม่หนูแดง สารักษ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๙๑ ที่บ้านหนองวัวซอ ตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

มีพี่น้องร่วมบิดามารดาทั้งหมด ๑๒ คน คือ

๑. นายแสวง สารักษ์

๒. พระครูสันติวารคุณ

๓. นายเปลง สารักษ์

๔. นายทองแดง สารักษ์

๕. นางสมบูรณ์ สารักษ์(ภูสวัสดิ์)

๖. นางคุณ สารักษ์

๗. นางหมุน สารักษ์(มาแสง)

๘. พระอาจารย์ทองพัน กานุจโน

๙. พระอาจารย์ชัยวัฒน์ อุตุมวงศ์

๑๐. นางคำปุ่น สารักษ์(ภูเยี่ยมใจ)

๑๑. ด.ญ.แสง สารักษ์(ถึงแก่กรรม ๒ ขวบ)

๑๒. ด.ช.หลอด สารักษ์(ถึงแก่กรรม ๓ เดือน)

๒. เข้าสู่ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน

ท่าน อุปสมบท เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๔ ณ อุโบสถวัดบุญญาณุสรณ์ โดยมี พระครูประสิทธิคณานุการ วัดบุญญาณุสิทธิ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงปู่พระครูสิริจันทร์วัฒน์ วัดหนองแวงยาเป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูโสกนดิจนาธุรักษ์ วัดบุญญาณุสรณ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

๓. ประวัติการจำพรรษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ในพระชาที่ ๑ วัดบุญญาณุสรณ์ และสอบได้ นักธรรมชั้นตรี

ปี พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๖ ได้ไปอยู่จำพรรษาภักบดีหลวงปู่สิงห์ สุขบุญโญ (พระวิจิตรธรรมภานี) ที่วัดพระธาตุหนองบัวอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี สอบได้นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก ที่สนามสอบวัดสุปีภานaram จังหวัด อุบลราชธานีและจบพระปा�ฏิโมกข์

ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กลับมาจำพรรษาที่วัดบุญญาณุสรณ์ เป็นครูสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม และช่วยพัฒนาวัด โดยการสร้างกุฎิทรงไทยหลังแรก ของวัด เมื่อการสอบนักธรรมเสร็จ ก็ออกเที่ยวธุดงค์ไปทางภาคเหนือ

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ จำพรรษาที่วัดป่ามหามงคล บ้านปางลาว ตำบล แม่ข้าวต้มหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ.๒๕๒๐ จำพรรษาที่วัดถ้ำพระสนาย อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จำพรรษาที่วัดอรัญญบารพต(ปัจจุบันวัดป่าวังศิลา)บ้านวัง ตำบลสันมะค่า อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๕ จำพรรษาที่วัดเขาวงมหาวัน

บ้านวังน้อยตำบล สันมะค่า อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จำพรรษาที่วัดถ้ำกลองเพล อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี(ปัจจุบันจังหวัดหนองบัวลำภู) เพื่อช่วยงานพิธีพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ขาว อนาโล

ปี พ.ศ.๒๕๒๗ กลับไปจำพรรษาที่วัดเขาวงมหาวัน จังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ.๒๕๒๘ ได้กลับมาจำพรรษาที่วัดบุญญาณุสรณ์ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ และคณะพระภิกษุให้ญมีมติแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เจ้าอาวาส

ปี พ.ศ.๒๕๒๙-๒๕๓๐ จำพรรษาที่วัดบุญญาณุสรณ์

ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ กลับไปจำพรรษาที่วัดเขาวงมหาวัน ออกพรรษาแล้วจึงกลับมาจำพรรษาอยู่ที่ วัดบุญญาณุสรณ์ จนกระทั่งมรณภาพ ในวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมสิริอายุ ๕๓ ปี พรรษา ๓๙

๔. การศึกษา

โรงเรียนสายสามัญ

เรียนจบชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ (ชั้นสูงสุดของโรงเรียน) จากโรงเรียนบ้านหนองวัวซอ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐

โรงเรียนพระปริยัติ

สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี ปี พ.ศ.๒๕๑๔ ณ สนามสอบวัดบุญญาณุสรณ์ จังหวัดอุดรธานี

สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโภ ปี พ.ศ.๒๕๑๕ ณ สนามสอบวัดสุปีغمาราม จังหวัดอุบลราชธานี

สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก ปี พ.ศ.๒๕๑๖ ณ สนามสอบวัดสุปีغمาราม จังหวัดอุบลราชธานี

๕. สมณศักดิ์และเกียรติประวัติ

สมณศักดิ์

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับการแต่งตั้งเป็น เจ้าคณะตำบลหนองวัวซอ (อ)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับการแต่งตั้งเป็น พระอุปัชฌาย์

ได้รับการแต่งตั้ง สมณศักดิ์เป็น พระครุสันติวรคุณ

เกียรติประวัติ

ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ได้รับพระราชทานโล่รางวัล เสาสมานธรรมจักร จาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานผู้ที่ดูแลประเทศไทย

ปี พ.ศ.๒๕๕๒ ได้รับโล่รางวัล วัดพัฒนาตัวอย่าง ของกระทรวงศึกษาธิการ

การฟังเทศน์ และการปฏิบัติธรรม

การฟังเทศน์คือการฟังความเข้าใจ การปฏิบัติธรรมคือการทำตามที่เราเข้าใจ ที่เราเคยได้ยิน เคยได้ฟัง เราได้ยินอะไร เราได้ฟังว่าทำอย่างนี้ ทำอย่างนั้น นี่เรียกว่า การปฏิบัติธรรม เรื่องการปฏิบัติธรรมนั้น ยังผลให้ผู้นั้นได้รับผลของการปฏิบัติ การฟังมันก็เป็นเหตุให้เราได้เข้าถึงความจริงหรือเข้าถึงธรรม เมื่อเราได้ยินเราก็จำ เมื่อจำแล้วเราก็นำเอาไปปฏิบัติ ให้มีขึ้นในใจ ผลก็จะเป็นที่หยิ่งรุ้กันว่าธรรมที่ผู้ประพุทธิปฏิบัตินั้นได้ผล ผลก็จะเกิดแก่คนนั้นเอง เพราะการฟังก็เป็นภาคปริยัติ เมื่อฟังแล้วเราจำได้และก็นำไปปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้ว ได้แล้วจึงเป็นปฏิเวช ทั้งสามอย่างนี้ มันเกี่ยวเนื่องกัน

คำว่า ปริยัติ ก็คือการศึกษาตามตัวรับตัวหรือการฟังจากครูอาจารย์ เราได้ยินเราก็จำไว้ เช่นท่านสอนว่าการทำอะไร ให้มีสติ การพูดอะไรให้มีสติ การเคลื่อนไหวไป มา ให้มีสติ คำว่าให้มีสตินั้นเราทำได้แค่ไหน เราปฏิบัติสติของเราได้แค่ไหน คำว่าสติก็คือความระลึกได้ ระลึกได้ขึ้นมาเมื่อไร เรียกว่า สติ คุ้งกับสติ จะมีสัมปชัญญะ หมายถึงการรู้ตัว รู้ตัวว่าเราทำอะไร เรา呢 กะ ไร เราพูดอะไร สมควรหรือไม่ นี้คือ สัมปชัญญะ เพราะฉะนั้นเมื่อเราทำมากล่าว คุ้กัน จึงใช่คำว่า สติ สัมปชัญญะ สติ นั้นหมายถึง ความระลึกได้ สัมปชัญญะหมายถึงความรู้ตัว ในขณะที่เราระลึกได้ขึ้นมาันนั้นระลึกได้ว่าเรากำลังทำอะไร เรากำลังพูดอะไร เรากำลังคิดอะไร นั้นเรียกว่า สติ เมื่อเรารู้ตัวว่าเราคิดอย่างนั้น เราทำอย่างนี้นี่เรียกว่า สัมปชัญญะรวมลงแล้วก็คือ มีสติ สัมปชัญญะ ในขณะก่อนพูดก่อนทำนี้เรียกว่าปฏิบัติให้เกิดขึ้นในใจของเรา

ฉะนั้นเมื่อเวลาครูอาจารย์วัดป่าอบรมสั่งสอนในเรื่องของธรรมะ พากเราเป็นผู้ฟังก์ทำท่าน นั้นสามารถให้มันสงบ คำว่าตั้งสตินั่นตรงนี้หรือที่ไหนก็ตาม นั้นเรียกว่า ตั้งสติ ว่าเราจะทำการอย่างนั้น อย่างนี้ นี่เรียกว่ามีสติ เมื่อมีสัมปชัญญะ

รู้ด้วยอยู่ว่าเรา nave ภานา ที่นี่เมื่อมีสัมปชัญญะ รู้ด้วยอยู่ว่าเรา nave ภานา เมื่อสัมปชัญญะเกิดขึ้นว่า รู้ว่าเราทำอะไร คิดอย่างไร ใจของเราอยู่ยังไง นี่เรียกว่าเป็นเรื่องของสัมปชัญญะ

พระฉะนั้น การได้ยินได้ฟัง จึงถือว่าเป็นแผนที่อย่างหนึ่ง เมื่อเราปฏิบัติได้แล้ว คำว่าปฏิบัติได้กับความเข้าใจมันจะอยู่คนละเวลา การเข้าใจ เป็นอีกเวลาหนึ่ง การปฏิบัติตามความเข้าใจของเรานั้นได้แล้วเป็นอีกเวลาหนึ่ง เรียกว่าเหตุกับผล เราจะรู้ว่าเราอยู่ฐานไหนใจของเราระริญหรือเสื่อม ก็อยู่กับตรงนี้แหละ อยู่กับตรงที่เรา มีสติ มีสัมปชัญญะนี้แหละ เพราะฉะนั้นเวลาเรา nave เราเดินหรือเราเคลื่อนไหว เราถึงมีสติของเรารู้ว่า กิริยาของเรานี้ เราจะทำกิริยาของเรานี้เป็นอย่างไร กิริยาของพระ กิริยาของพรา瓦ส จะแตกต่างกัน คือจะมีความส่งงามหรือมีความอ่อนโนย ต่างกัน เพราะอะไรจึงทำให้อ่อนโนยได้ เพราะสติ เพราะสัมปชัญญะ พาให้มีการเปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้น เมื่อเราขาดสติ เมื่อขาดสัมปชัญญะ ตัวเองนี้ก็จะแข็งกระด้าง ที่อกริยากก็แข็งกระด้าง ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น เพราะว่า มันขาดสติ ถ้าเรามีสติอยู่ การพูด การคิด การอยู่ การไป การมา จะทำให้ตัวผู้ปฏิบัติได้นั้นอ่อนและกีดกัน ไม่ค่อยมีความกระโตกระเดก นี่เรียกว่ามีสติ เช่นเวลาเราอยู่ต่อสาธารณชนหรือต่อหน้าผู้ใหญ่ หรือแขกผู้ใหญ่เรามีสติ พร้อม เราจะเคลื่อนไหวยังไง เราถึงมีความรู้สึกว่าจะผิดพลาด นั้นแหละเรียกว่าสติ

ที่นี่เมื่อยุคเดียว มันไม่มีสติ มันก็เป็นเรื่องของกิเลส หรืออยู่กับเพื่อนสหธรรมิก รุ่นราวาราวเดียวกัน มันก็จะถือว่า เป็นธรรมด้า ไม่มีการเร่งกลัว ตรงนี้ก็ยังถือว่าเป็นธรรมด้า การแสดงออกจึงแสดงออกแบบธรรมด้า จะทำอะไร ก็ได้จะพูดอะไรก็ได้นี่เรียกว่าเป็นธรรมด้า ธรรมะปฏิบัติ ระหว่างสติ สัมปชัญญะ กับกิเลส ที่มันมีอยู่ให้มนคุทานกันไป เช่นว่ากิริยานี้ เราทำอย่างนี้สมควรหรือไม่ ที่เราจะทำ ความคิดของเรา คิดอย่างนี้ สมควรหรือไม่ที่เราจะคิด นี่คือสิ่งที่เราเรียกว่าสัมปชัญญะ

จะนั้นเมื่อตัวนี้มันมีอยู่ในใจของเราแล้ว เรา ก็จะรู้ว่า ใจของเรานั้น มีความเจริญหรือมีความเสื่อมจะรู้อยู่ที่จุดนั้น เพราะฉะนั้น การปฏิบัติจึงเป็นการกำจัดความหลงที่มีอยู่ให้หมดไป

สาเหตุที่ความหลงเกิดขึ้น ก็ เพราะ ขาดสติ สตินี้จึงเปรียบเสมือนนายทวาร คือผู้รักษาประตู คนจะออก คนจะเข้าต้องผ่านนายทวารนี้ไปก่อนถ้านายทวารไม่รับผิดชอบในการดูแลประตู คนก็จะเข้าออกได้ตามอัธยาศัย เมื่อคนเข้าออกได้ ตามอัธยาศัย ความวุ่นวายก็ย่อมจะเกิดขึ้นได้เป็นธรรมชาติ นั้นระหว่างที่เราตั้งสติลงไปแล้วว่าเราจะต้องทำอย่างนี้ นั่งอย่างนี้ ปฏิบัติอย่างนี้ให้จะเข้า ได้จะออก เราจะต้องสำรวจตรวจสอบให้ชัดเจนก่อน จึงปล่อยเข้าไป เมื่อนอกบัว เราตรวจสอบหมดแล้ว จึงปล่อยบุคคลเหล่านั้น เข้าไป นายทวารคือสติต้องมีความรับผิดชอบอย่างนี้ ถ้าปราศจากนายทวาร คือสติ สัมปชัญญะแล้ว เรา ก็เหมือนหุ่นอันหนึ่ง เคลื่อนไหวไปมาเท่านั้น จะเดินจงกรมกีสักแต่่ว่ากิริยาเท่านั้น จะนั่งภานุกีสักแต่่ว่ากิริยา ยืนกำหนดกีสักแต่่ว่ากิริยา ไม่ทราบว่าสตินั้นไปอยู่ที่ไหน นี้มันก็เป็นเพียงกิริยาเท่านั้น

ผู้ที่ ฝึกสติ นั้น หมายถึง การปฏิบัติธรรมอยู่กันตลอด เช่นเวลาเรา จะเดิน เคลื่อนไหวอะไร เรา ก็มีสติกำหนดก่อนว่า ถ้าเราเคลื่อนไหวลักษณะแบบนี้ จะเป็นอย่างไร หรือเราจะเคลื่อนไหวอย่างนี้จะเกิดอะไรขึ้น นี้คือตัวที่ผู้ที่ปฏิบัติ จะพึงกระทำให้เกิดขึ้นเมื่อเรามีสติอยู่อย่างนี้ การเกิดขึ้นของอารมณ์ มันก็เกิดขึ้น บ้าง ดับบ้าง เมื่อเวลา มันเกิดเรา ก็รู้ว่ามันเกิด หรือเรียกว่าอันนี้เป็นอารมณ์ เป็น อารมณ์ของเรา อารมณ์ของความโกรธ หรือเป็นอารมณ์ของ ความโลง หรือเป็น อารมณ์ของความหลง เรา ก็ต้องสอดส่อง ด้วยสัมปชัญญะ ด้วยสัมปชัญญะ นี้ ฝึก นานเข้านานเข้า มันก็จะกลایเป็น บัญญา

เมื่อปัญญามันเกิดขึ้นจากสัมปชัญญะแล้ว ก็เปรียบเสมือน เรามีโซ่ เส้นหนึ่ง แต่มันเป็นเปล่าอยู่ ถ้าสติสัมปชัญญะมันกลایเป็นบัญญา

ก็เปรียบเสมือนว่าโซ่เส้นนั้นมันเชื่อมกันได้หมดแล้วโซ่ก็ถูกเป็นเส้น ไม่ใช่เป็น
เปล่า เมื่อมันผูก ต่อเนื่องกันแล้ว จะมัดอะไรก็ได้ จะผูกอะไรก็ได้ จะนั้น เมื่อ
เราฝึกอย่างนี้จึงเป็นหนทางที่เราจะเข้าไปถึงความจริงว่า ความหลงกับความรู้
จิตของเรามีดังเดียว เมื่อขณะใด ความรู้เกิดขึ้น ความหลงจะหายไป เมื่อขณะ
ใด ความหลง เกิดขึ้นความรู้ก็หายไป มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ เพราะทำไม่มันจึงเกิด
ทำไม่มันจึงหลง ก็พระว่า มันขาดสตินั้นเอง ถ้ามีสติตดอยู่ว่า อันนี้คือกิริยา
อาการแบบนี้ มันเกิดขึ้น แล้วทำให้ตัวเรารู้สึกยังไง รู้สึกเป็นสุข หรือรู้สึกเป็นทุกข์
เราเกิดต้องรู้ด้วยสติปัญญาของเราระ เมื่อเราปฏิบัติอย่างนี้เรียกว่าปฏิบัติธรรม

สิ่งที่มันนำ ความสุข หรือ ความทุกข์เข้ามาให้เรา หมายถึงใจนั้น ก็คือ
ความหลอกลวง ความโกรธ ที่มันนำเข้ามาให้ใจเราหลง อารมณ์ของความโกรธ
มันโกรธ เพราะอะไร มันโกรธ เพราะความมีความเป็น พาให้โกรธ เมื่อเราจะโกรธ
อะไรสักอย่าง ต้องมี หนึ่งตัวเรารู้สึกมา ก่อน สองตัวเข้าเป็นสิ่งที่ตามมา สาม
ของเข้าของเราจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยพาให้เกิดความโกรธ ถ้าเราปราศจากตัวนี้
แล้ว ความโกรธ ก็จะไม่เกิดขึ้น ไม่ทราบว่าจะโกรธที่ตรงไหน เพราะว่าตัวที่จะ
เกิดก็คือ ตัวมีตัวเป็น ถ้าตัวมีตัวเป็นไม่มีก็ไม่ทราบว่าจะไปเกิดที่ใด ตัวนี้เราจะ
รู้ได้ เมื่อเวลาเรามีสติ มีสัมปชัญญะ เมื่อเราพิจารณาอย่างนี้ เราจะเห็นว่านี้คือ
หนทางหรือบ่อเกิดแห่งความสุขหรือความทุกข์ทั้งหลาย โลภ โกรธ หลง ก็ต้อง^{๑๔}
เกิดขึ้นที่ตรงนี้ มันโลภ เพราะอะไร มันโลภ เพราะตัวเรามี มันโลภอย่างได้อย่างไร
มันก็โลภอย่างได้สิ่งของที่มันต้องการ สาเหตุที่มันโลภ ก็พระว่ามันต้องการ
ทำไม่มันจึงต้องการ ก็พระมันหลง หลงว่าอะไร มีตัวเรา มีตัวเขามีของ
ของเขาราอย่างได้ นี่คือ ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันเกิด เกิด เพราะมี
ความเป็น ความมี ก็มีตัวเรา ความเป็นก็เป็นตัวเรา ความเห็นก็เห็นเป็นตัวเรานี้
เป็นปัญหาทั้งหลาย มันจึงเกิดมันจึงมี

ถ้าเราดูตรงที่ว่า ตัวเรา นั้นอยู่ที่ไหน กลับเข้าไปดู ที่ตัวของเราว่า ตัวเรา อยู่ที่ไหน มันก็หาตัวไม่เจอ หาตัวไม่เจอ เพราะอะไร เพราะมันมีชื่อแบบ ไม่ทราบว่าแบบน้อยที่ไหน ขาดไม่ทราบว่าข้าอยู่ที่ไหน อะไรเรียกว่าข้า ตรงนั้นเข้าเรียกว่า หนัง ตรงนี้เข้าเรียกว่า ผอม ตรงนี้เข้าเรียกว่า เนื้อ ตรงนี้เข้าเรียกว่า เส้นเอ็น ตรงนี้เข้าเรียกว่า กระดูก รวมแล้วไม่มีอะไร มีแต่ใช้คำว่า สมมุติ ก็คือ ข้า เนื้อ หนัง มังสา กัญกสมมุติ ขึ้นมาอีกครั้งว่า อันนี้เราจะสมมุติว่า เป็นหนังนะ ภาษาพะพุทธเจ้า สมมุติว่า ตโจ ภาษาเรา สมมุติว่า หนัง ผอม ก็เหมือนกัน พะพุทธเจ้า สมมุติว่า เกศา ภาษาเราเรียกว่า ผอม ขัน เล็บ พัน หนัง ก็สมมุติเหมือนกัน กัญกสมมุติขึ้น คนละคำ ตัวสมมุตินั้น แหะพาให้เกิดความมีความเป็น

เพราะฉะนั้น เมื่อเราดูจริงๆ จังๆ เราจะไม่เห็น ความมี เราจะเห็นแต่ ความว่าง ว่างที่ไหน ว่างจาก สมมุติบัญญัติ คือมันมีแต่ชื่อ ไม่มีตัวตน คำว่าไม่มีตัวตนในที่นี่มันเป็นภาษาลักษณะyantra คำว่า ไตรลักษณะyantra ก็คือ ความเห็นในลักษณะไม่เที่ยง สามอย่าง หนึ่งมีความเกิดขึ้น ส่องมีความสื่อมไป สามมีความแตกสลาย ในที่สุด ตัวนี้จึงเป็นตัวบ่งบอกชัดเจนว่า ทุกอย่าง เป็นอย่างนั้น ถ้า มีสติมีปัญญาขึ้นมาพิจารณาจุดนี้แล้ว มันก็จะรู้เข้าไปถึง ความจริง เมื่อเข้าไปถึง ความจริงหมดแล้ว ความสัญของเรา ก็ไม่มี เมื่อความสัญของเราไม่มี ก็ไม่ทราบว่าเราจะไปติดอะไร เพราะมันไม่มีอะไรที่จะติด

เหมือนกับว่ามีสถานที่แห่งหนึ่ง เป็นสถานที่สวยงามมาก มีคนบอกกล่าว เล่าให้ฟังว่าอย่างนั้น อย่างนี้ เรา ก็อยากรู้เข้าไปดูว่า ข้างในนั้นมันมีอะไร กัน เมื่อ เรารู้เข้าไปดูข้างในหมดแล้ว สิ่งที่เข้าว่าอย่างนั้นอย่างนี้ มันก็ไม่มี เพราะอะไร จึงว่า ไม่มี ความสวยมันก็จะไม่มี ความมีมันก็ไม่มีเพียง แต่คนสมมุติขึ้น ให้มันมีมัน เป็นเท่านั้น มันถึงมีถึงเป็นผู้ที่เข้าถึงจุดนี้ได้แล้ว จะรู้ว่า นี่คือส่วน วิญญาติ คือความ หลุดพ้นจากสมมุติทั้งหลาย เราจะเข้าไปสัมผัสได้ เพราะอาศัยด้วยสติ ด้วยสัมปชัญญะ นี้ แหะพาให้ดึงลงไปให้เห็น เร้าให้ถึง ถ้าเราเข้าไปถึงจุดนั้นแล้ว ความจริงก็จะ

ปรากฏให้เราเห็นว่าเสียแรงที่เราเข้าใจว่าเป็นของเราริบๆ แล้วถ้าพิจารณาให้ละเอียดแล้วไชร์ มันก็ไม่มีใครเป็นเจ้าของ เป็นของมันอยู่อย่างนั้น เมื่อเห็นอย่างนี้ ใจที่เคยหนักหน่วง ใจที่เคยแบกหนัก มันก็สลัดทิ้ง มันก็ปล่อยิ่งของมัน

คำว่า ปล่อยิ่ง ในที่นี้ ไม่ได้หมายความ ทิ้งไปเลย ยังมีสมมุติผูกติดกับจิตเราไว้ว่านี่คือสิ่งที่โลกเขา สมมุติกัน ว่าอันนี้เป็นอันนี้เป็นอันนั้น เรียกว่า สมมุติกันเข้ามามา เมื่อเรารอยู่ภายใต้ของ ความสมมุติ เรายังปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามโลกสมมุติกัน จึงมีการกิน การอยู่ การนอน การด้วย ตามปกติ ธาตุขันธ์ มัน เป็นอยู่ แต่ความรู้สึกคือใจนั้น มันข้ามจากจุดนี้ไปแล้ว มันข้ามไปได้โดยวิธียังไง ด้วยวิธีเข้าถึงความจริงว่า มันเป็นอย่างนี้ อย่างนั้น เมื่อมันเป็นอย่างนี้แล้ว เรายัง จะปล่อยิ่ง ความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นตัวเรา อันนี้มันเป็นขณะจิตเท่านั้น ขณะใด จิตของเรามีสติ เรายังปล่อยิ่งได้ ถ้าขณะใด สติ ของเราราประจากไปแล้ว มันก็ เป็นความมีความเป็นขึ้นมาความปรุงแต่ง มันก็เกิดขึ้น มาจากความมี ความเป็น สุดท้าย ก็คือความหลงดื้อๆ นั่นแหละ

พระจะนั้น ความหลง ด้วยพระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ท้าย เรื่องไกรชเห็น ได้ง่าย โลกเห็นได้ง่าย แต่หลงนี้เห็นได้ ยากพระมันเป็นเรื่องอดีตเราจะรู้ได้ก็ ต่อเมื่อเรามีสติ มีสัมปชัญญะ ได้ตื่นตัว กลั่นกลอง พินิจ พิจารณา สาเหตุต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น ทำให้เรา เกิดความเห็นผิด คิดว่าเป็นจริงตามที่กิเลสมันต้องการ

จริงๆแล้ว ถ้าเราพิจารณาดูตามความจริงแล้วมันจะไม่ใช่ความคิดของ กิเลส มีแต่เรื่องความมีความเป็น มีแต่เรื่องความอยากได้ ทำไม่ถึงเกิดอย่างนั้นก็ เพราะว่า ขึ้นชื่อ ความอยากนั้นเรียกว่า วัตถุ หรือว่าวัตถุกามหรือว่าไม่ใช่วัตถุ ทำไม่มันจึงเกิดความรักความพอใจขึ้นมา ก็เพราะว่ามันหลง ด้วยหลงนี้ถ้าเราไม่มี สติ เราจะไม่มีโอกาสสูญเสียว่าสิ่งนี้เป็นความหลงนะ นี่คือสิ่งที่ผู้ประพฤติพึงเข้าใจ และกิรุและกิบปฏิบัติให้เกิดผลให้มีขึ้นในตน

จะนั้นการปฏิบัติจึงไม่จำกัดกับกาลเทศะ เวลาไว้ การพิจารณาจุดนี้เป็น

การรือก่อน กพชาติ ความยึดมั่น ถือมั่น ทั้งหลายออกให้หมดจากความรู้สึกของเรามัน กอร์ มันโลก มันหลง เพราะเราเข้าไม่ถึงความจริงเท่านั้น ถ้าเราเข้าถึงความจริงแล้ว ความกอร์ ความโลก ความหลง มันจะไม่มี คำว่า "ไม่มี" ในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่า มันตายไป มันก็ยังอยู่ครบถ้วน บริบูรณ์ทุกอย่าง ไม่ตายไปจากใจ เพียงแต่ว่า เราสรุลักษณะอันนั้นเป็นลักษณะอย่างนั้น อันนี้ เป็นลักษณะอย่างนี้ คือประมวลเหตุการณ์เข้ามา ให้มันรู้ เมื่อประมวลเหตุการณ์เข้ามาให้มันรู้ได้แล้ว มันก็จะเป็นผลในการปฏิบัติของเรา

เพราะฉะนั้น จงพากันพยายาม ว่าการปฏิบัตินี้เป็นประโยชน์เป็นการชัด เกลาเป็นการแก้ ความหลง ของใจให้หมดไป ด้วยการปฏิบัติ ให้เกิด ให้มีขึ้นในใจ การที่เราปฏิบัติถ้าได้ เข้าถึงความจริง แล้วก็ให้ปล่อยวาง ตามความเป็นจริง สาเหตุที่มันจะปล่อยวางได้ ก็ เพราะว่ามันเข้าถึงความจริงทั้งหมดมันถึงจะปล่อยวางได้

คำว่ามีอะไรเป็นตัวกำหนดว่ามีมันมีอยู่แต่มันเป็นตัวสมมุติให้มีขึ้นจริงๆ แล้วมันไม่มี เรายังใช้คำว่า มันไม่มี เข้ามาพิจารณา ทำไม่เจิงใช้คำนี้เข้ามา ก็ เพราะว่าความที่เราเข้าใจผิดคิดว่า มันมี มันเป็น เป็นตัวเราเป็นของเรา ตัวนี้ แหลก ตัวที่เราเข้าใจมาโดยลำดับลำด่าว่า นี้คือตัวเรา นี้คือตัวเรา นี้คือเรา

นี้คือสิ่งที่สำคัญที่สุดของตัวเรา จริงๆ แล้วตัวนี้แหลกเป็นตัวที่ปิดสนิท มิชัชดเจนมากกว่าที่เราจะรู้ปูร์ปอง เข้าไปถึงความจริงในนั้นได้ ไม่ใช่ธรรมชาติ แต่ก็ไม่เหลือวิสัยของนักประชัญญ์ผู้ฉลาดแหลมคมคือพระพุทธเจ้า ท่านทรงรู้ ทรงเข้า พระทัย ว่าอันนี้คืออันนี่สุดท้ายก็ทรงได้เปล่งอุทานออกมาว่า ขึ้นชื่อว่า วัฏจักรทั้งหลาย ดูก่อนตัณหาผู้สร้างกพ บัดนี้ ฐานของท่านทั้งหลายนั้น เราได้ ทำลายลงหมดแล้ว ต่อจากนี้ไป เราจะไม่ตกเป็นทาสของท่านอีกแล้ว ดูก่อน ตัณหาผู้สร้างชาติ จากนี้ไปชาติของเรามีอีกแล้ว ท่านทั้งหลายโกหกเรามาได้ อีกแล้ว เพราะเราคือ สมมุก รู้แจ้งทั้งหมดแล้วว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรเป็นสิ่งที่

ให้เกิด อะไรเป็นสิ่งที่ให้ทำ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเราได้ทำลายลงหมดแล้ว ตอนนี้ไปเรื่องที่ท่านหลอกให้เรา ก่อนนั้น คงไม่มีอีกต่อไป ก็หมายความว่า สิ่งที่กิเลสมัน แสร้ง หลอกลงทั้งหมดนั้น พระพุทธเจ้า ท่านรู้ปูรุปจริง ด้วยปัญญาของท่าน หมดแล้ว จึงได้ทำลายความเห็นตรงนี้ หักสะบันลง ด้วยความเป็นจริงว่า ดังเด่น ก่อน เราเข้าใจผิด คิดว่า ตัวเรานี้เป็นของเรา เราเข้าใจผิด คิดว่าอันนั้น เป็นของ เรา จริงๆแล้ว หาใช่ไม่ มันเป็นเพียงแต่ภาพลวงตา ให้เข้าใจผิด คิดว่า มันเป็น ความจริงอย่างนั้น จริงๆแล้ว มันเป็นเหมือนของฉบับทางจิตใจ เอ้าไว ทางด้วย สีสัน ต่างๆ

ดังนั้น พระพุทธเจ้าของเรามีจึงได้เปลี่ยนอุทานออกมาว่า ดูก่อน ดั้นหา บัดนี้ท่านไม่สามารถก่อเรื่องให้เราได้อีกต่อไป นี้ถือว่าพระพุทธเจ้าทรงเปลี่ยน อุทาน ในเมื่อพระพุทธเจ้าบรรลุใน วิชชา ๓ ไปแล้ว เรียกว่า วิชชาอรณะ สัม ปันโน ถึงพร้อม ด้วยวิชชาและจรณะความหมายที่ พระพุทธเจ้า ทรงปฏิบัติได้ นั้น ก็เห็นตามความเป็นจริง ว่ามีอยู่ในเรา เรา มีให้ ความหลง เรา มีความหลง เราหลงอะไร เรา ก็รู้เข้าใจอีกเหมือนกันว่า เราหลง สมมุติ เมื่อเราหลง สมมุติ ว่า ตัวนี้ เป็นสมมุติ เรา ก็พ้นจากสมมุติ เป็นวิมุติ คือ พ้นจากสมมุตินั้นๆ ไป ตัว สมมุติ ก็จะดับลงไป ตัววิมุติก็จะเกิด จะกลับเข้ามานแทน เช่นว่า ความมีด ในที่นี้ หายไปเพราแสengไฟ ถ้าเราปิดไฟความมีดก็ยังอยู่ เมื่อันเดิม

ระหว่าง การปฏิบัติ สิ่งที่อุปมา หรือเปรียบเทียบ ให้เราได้เข้าใจ นั้น มัน ก็จะเป็นกระจากงาส่องทางให้เรามีโอกาสเปรียบเทียบท่าไม่การปฏิบัติธรรม จึงดำเนินไปนี่นั้น สาเหตุที่นี่นั้น ก็ เพราะว่าเรา ประมาณ ขาดสติ สัมปชัญญะ ถ้าเราไม่ประมาณ มีสติสัมปชัญญะ มันก็จะปล่อยวางไปตามความ เป็นจริง ค่าว่า ปล่อยวางไปตามความเป็นจริงนี้ ไม่ได้มีการเสแสร้ง ความจริง เป็นอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น เมื่อันก็คือเมื่อน ห้อมก็คือห้อม สุขก็คือสุข ทุกข์ก็คือ ทุกข์ ผิดก็คือผิด มันจะเป็นอย่างนี้ เรื่อยไป

เพราะฉะนั้น การปฏิบัติธรรม จึงเป็นสิ่งวิเศษ ทำให้ผู้ประพฤติ ปฏิบัตินั้น เข้าใจในการปฏิบัติแล้ว เมื่อเข้าใจถูกทางแล้ว ว่าปฏิบัติอย่างนั้น เห็นการเปลี่ยนแปลงของจิตอย่างนี้ นี่เรียกว่าเห็นการเปลี่ยนแปลงของจิต เมื่อเห็น การเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะเข้าใจว่า คือ ความจริง ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ไม่จริง เราเมื่อความเชื่อมั่น ร้อยเปอร์เซ็นต์เกิดขึ้นในใจของเราแล้ว ใจจะมาลบ ล้างว่าการปฏิบัติธรรมไม่มีผล ผลกระทบนิพพานไม่มี ใจจะว่าอะไร ยังไงใจของเรามันไม่สนใจ มันไม่ติด ทำไม่จึงไม่สนใจไม่ติด เพราะว่ามันรู้ลึกลงไปกว่านั้น มันเข้าใจละเอียด ลงไปกว่านั้น จน หายสงสัย ได้เลยว่าความจริงเป็นอย่างนี้ อย่างนี้ คือสิ่งที่เป็นผลการปฏิบัติ ที่เกิดขึ้นกับใจของผู้ปฏิบัตินั้นๆ

การปฏิบัติธรรม จึงเป็น สิ่งจำเป็นมากสำหรับพากเรา ทุกคน จะเป็น มวลราษฎร เป็นพระเป็นเจ้า เป็นอะไรก็ตาม สำคัญตรงที่ว่า ให้มีสติมีสัมปชัญญะ สามารถผ่านวิกฤติการ คือ ความหลง นี้ไปได้อย่างชัดเจน โดยไม่มีอะไรเป็น เครื่องกั้งข้าต่อไป นี่เรียกว่าการปฏิบัติธรรมเกิดขึ้นจากการปฏิบัติเบื้องต้น เมื่อถึงจุดนี้ แล้วเรา ก็หายสงสัย ทั้งหมด คำว่า หายสงสัย ทั้งหมดนี้ ไม่ใช่ว่าเราปล่อยว่างได้ทั้งหมดแล้ว แต่มันก็มีอีกตัวหนึ่ง ก็คือ เป็นเปรียบเสมือน ศิลาทับหญ้า ศิลาทับหญ้า เมื่อเวลาศิลาทับหญ้าไว้ หญ้านั้นก็อยู่ใต้ศิลา มันก็ เกิดอาการเขียวอ่อน อยู่ข้างล่าง แต่เมื่อเวลายก ศิลาออกเมื่อใด ความขาวของ มันก็จะเปลี่ยนสีไป เป็นความเขียวหรือเป็นความแห้ง ตามวัยของมัน อันนี้ ก็เป็น ลักษณะเดียวกัน เพียงแต่ว่าเราเปิดสมมุติออกดูเท่านั้น เราจะเห็นว่า ทุกสิ่งทุก อย่าง มันเกิดขึ้น เพราะว่า มันมี มันเป็น เรื่องสมมุติเท่านั้น

ถ้าเรา เข้าใจจุดนี้ได้แล้ว การปฏิบัติ มันไม่มีอะไรยาก นั่งอยู่ธรรมชาติ มันก็เข้าใจ อะไรจะเข้ามาหลอกลวงว่า อันนั้นจริงนะ อันนี้ดีนะ อันนั้นสวยงามนะ อัน นี้งามนะ อันนี้น่ารักนะ เปล่าเลย มันรู้หมดแล้ว เปรียบเสมือนเด็กไปหลอกลวง ผู้ใหญ่ ว่า อันนี้ก็ดี อันนี้ก็ดี เราเป็นผู้ใหญ่ รู้แล้วว่า สิ่งที่เข้าพูดนั้นหมายถึงอะไร

กิเลส ตัณหา เมื่อมาถึงช่วงนี้ มันจะตกเป็นรองเราไว้ เมื่อเราขาด สติ มันจะเป็นต่อเรา เราจะเป็นรองมัน ถ้าเรามีสติขึ้นมา มันจะเป็นรองเรา เรา ก็จะเป็นต่อ

ด้านนี้จึงถือว่า เป็นดัวสำคัญกับพากเรา นั่งอยู่ก็ขอให้เข้าใจ ยืนอยู่ก็ขอให้เข้าใจ นอนอยู่ก็ขอให้เข้าใจ เข้าใจตามความเป็นจริงว่า นี่คือความเป็นจริง เป็นอย่างนี้ ใจจะมาโกรกหลอกลวง ตอบเหลวของนี้ไม่ใช่เป็นความจริง มันจะไม่ยอมเชื่อ เมื่อมันเป็นอย่างนี้ก็จะเป็น อาจารศรัทธา เป็นครรภารที่เชื่อมั่น ไม่มีการสงสัย ไม่มีการลังเล ร้อยทั้งร้อยก็ไม่เชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์

ด้านนี้แหละ จึงเป็นดัวรับรอง การปฏิบัติ ของแต่ละคน ให้เกิดขึ้นมาได้ ในใจของพากเราไว้ เราเดินทางถึงจุดนี้ได้แล้ว เรา มีความภูมิใจ ที่เราเข้าไป สัมผัสถกับ ความจริง ส่วนนี้ได้ ถึงแม้ว่า เราจะยังมองไม่เห็นทาง แต่เลื่อนร่าง พอกจะคลำทางผ่านไปได้ นั่นก็หมายความว่า พยายามให้มี สติ พยายามให้มี สัมปชัญญะ พิจารณาไปเรื่อยๆ หาเหตุ หาผลของสิ่งนั้นๆ ว่าความทุกข์เกิดขึ้น เพราะอะไร ความสุขเกิดขึ้น เพราะอะไร เราต้องแยกแยะ ด้วย สติ ปัญญาของ เราเอง จากนั้นไปมันก็จะเดินทางไปสู่ ความรู้แจ้ง เห็นจริง ตามความเป็นจริง ทั้งหมด นี่จะทำการปฏิบัติธรรม จึงเป็นเหตุ เป็นอุบัย ให้ผู้ปฏิบัตินั้นๆ สามารถ ข้ามพ้นจากความหลงทั้งหลายได้ ให้หมดไปจากใจ ตามความเป็นจริงแห่งธรรม ที่มีอยู่ เรยกว่าผู้ประพฤติธรรม สมควรแก่ธรรมแล้ว ยอมได้รับ อนิสังค์ คือ ความหายสงสัย จากสิ่งนั้นๆ ได้โดยชัดเจน

ฉะนั้นการประเมินค่าของ การปฏิบัติ เราจะจับได้ทุกๆ ขณะว่า เมื่อเราเดิน จากจุดนี้ เมื่อเราคิดเรื่องนี้ เราทำอันนี้ เราก็คิดได้อะไรเราผลหรือไม่ เมื่อเราคิด ได้ออย่างนี้แล้ว การเปลี่ยนแปลงมันจะเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม หรือ เปลี่ยนแปลงไปตามความเป็นจริงแห่งธรรมนั้นๆ ว่า ความจริงเป็นอย่างนี้นั่น เรา จะเห็นได้ ในจิตของเรา ความเชื่อแน่นแฟ้น ไม่มีอะไรจะเปลี่ยนแปลงได้ นี่คือ สิ่งที่มันเกิดขึ้นจาก การปฏิบัติ เรยกว่า อาจารศรัทธา เป็นครรภารที่มั่นคง ไม่

หัวนี้ไหว ไม่ว่าอนแรงคลอนแคลน ดึงที่เป็นอยู่ ในครั้งก่อน เพราจะไร่จึงเป็นอย่างนั้น ก็ เพราะว่า ความจริงพาให้ มันเปลี่ยนแปลง ความจริง พาให้มันเปลี่ยนไป สุดท้าย มัน ก็เปลี่ยนแปลงไป ตามกาล ตามเวลา ของมัน

ขอให้เรา ผู้ปฏิบัติทั้งหลาย จงเข้าใจว่า การปฏิบัติธรรม นี้ เป็นการข้ามภาพ ข้ามชาติทั้งหลายให้หมดไป ตามความเป็นจริงที่มีอยู่ ถ้าเราเข้าใจเรื่องนี้ ชัดเจนแล้ว เราปฏิบัติ ตามที่เราเข้าใจว่า ความมี ความเป็น ทั้งหลายนั้น มันขึ้นกับความหลงเท่านั้นอย่างเดียว ถ้าปราศจากความหลง อันเป็นเหตุให้อด้วยตือตนนั้นหมดไปแล้ว มันก็จะเกิดความรู้สึกที่มีแต่ ความเย็น มีแต่ ความสงบ อยู่ในใจของเรารอ เพราะฉะนั้นเราทั้งหลายเป็นนักปฏิบัติ เป็นผู้จะเข้าถึงความจริง ในวันใดวันหนึ่งข้างหน้า ถ้าเรา ตั้งหน้าตั้งตาคิดอ่าน ได้รัตรองอยู่อย่างนี้ วันหนึ่ง ความจริงจะปรากฏในจิตของเรารอ

เมื่อความจริงปรากฏในใจของเราแล้ว เราจะเห็นโทษของการไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟัง หรือเห็นโทษของการประมาท ดึงที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความประมาท เป็นหนทางแห่งความตาย คำว่า ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย นั้น ประมาทในการปฏิบัติ ก็เป็นเหตุให้ ตายจากมรรคผล ตายจากความดี ทั้งหลาย ประมาทหลงให้ไปตามกามที่มันสั่ง ก็จะตายจากสวรรค์ ไปเกิดในอเวจีนราก

พระฉะนั้น ที่พระพุทธเจ้า ตรัสว่า ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย นั้นมันชัดเจน ผู้ไม่ประมาท ย่อมเป็นผู้ที่ มีสติ ตื่นอยู่เสมอว่า ขณะใดเรา ทำอะไร ความโกรธเกิดขึ้นเรารู้กันหรือไม่ เราโกรธเราได้อะไร ความโกรธเป็นอย่างนี้ ทำให้เราเปลี่ยนแปลงไป ความโกรธเกิดขึ้นทำให้เราเปลี่ยนแปลงไป ความหลงเกิดขึ้นทำให้เราเปลี่ยนแปลงไป

ถ้าตามปกติ จิตของเรานี้ จะอยู่เฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายกับอะไรทั้งนั้น นี้ คือภาคพื้นเดิมของจิตของเราเป็นอย่างนี้ สาเหตุที่มันเกิดอาการอย่างนั้นขึ้นมา

เพราะว่ามันถูกกิเลสทั้งหลายนั้นเข้าไปหลอกหลวง ว่าให้เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้ ดีอย่างนี้ไม่ดีอย่างนี้ นี่คือสิ่งที่มันพาให้เราหลงทางไป เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติธรรม ย่อมรู้ย่อมเห็นย่อมเข้าใจ เมื่อเราเข้าใจแล้ว ก็นำไปประพฤติปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นในตน เมื่อเกิดขึ้นในตนแล้ว เราจะแก้ความหลงของเรานั้นได้โดยไม่มีอะไรสองสัย เพราะธรรมเป็นเครื่องนำบัดความหลงทั้งหลายที่มีอยู่ให้หมดไป คำว่า หมดไป ในที่นี้ หมดไปตามความเป็นจริง เมื่อนอกบัวความร้อน ความหนาว ความร้อนหมดไปตามความเป็นจริงอย่างไร เมื่อความร้อนหมดไปก็เป็นหน้าที่ของความเย็น

เพราะฉะนั้น เราทั้งหลาย เราเกิดมา เป็นมนุษย์ และก็มีการเกิดมา พบพระพุทธศาสนา และก็มีโอกาส มีเวลาเข้ามานานวช เมื่อเราบัวแล้ว เราเกิดยืนได้ฟัง ครูอาจารย์ชี้แนะ บอกทางว่าอย่างนั้นเป็นอย่างนั้น อย่างนี้เป็นอย่างนี้ เมื่อเราได้ยิน เราก็จำและก็นำไปปฏิบัติลงดู ว่าปฏิบัติตามนี้เราจะรู้สึกอย่างไร เมื่อผลมันเกิดขึ้น เราผู้ปฏิบัติจะรู้เอง เห็นเอง เข้าใจเองจุดนั้นมันเรื่องของ ปัจจัตตั้ง คำว่าปัจจัตตั้ง ก็หมายความว่ารู้เอง เห็นเอง โดยเฉพาะ ถึงแม้ในคราวไม่เห็นไม่รู้ ไม่เข้าใจ เราผู้ปฏิบัติ ย่อมรู้ ย่อมเห็น ย่อมเข้าใจ แล้วเราเก็ทไซสิ่งเหล่านั้นได้โดยไม่มีอะไรสองสัย

นั่นเป็นผลจากการปฏิบัติ ขอให้เราจงปฏิบัติให้ได้ แต่ละวันแต่ละเวลา ใจของเราเกิดความเครื่องมอง เพราะถูกกิเลสมัน หมักดองอยู่ในใจ และเมื่อมีอะไร กระทบมัน จึงเกิดอาการขึ้นมา ความโลภ ความโกรธ หรือ ความหลง หรือ ความใคร่ต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นในใจเรานั้น เพราะมันหลงมันจึงเกิด ความรัก ความใคร่ ถ้ามันรู้มันจะไม่เกิดอาการว่า รักใคร มันจะไม่มี เพราะว่ามันเห็นไปตามความเป็นจริงแล้วว่า เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ฉะนั้น การปฏิบัติธรรม เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความเห็นจริง ในสิ่งที่ควรรู้ ควรเห็น คำว่า รู้ยิ่ง

ก็รู้ว่าผู้ไม่ได้ปฏิบัติ เห็นจริงก็เห็นจริง ตามความเป็นจริงว่า อันนั้นเป็นอันนั้น ในสิ่งที่ควรรู้ควรเห็น ก็หมายความว่า สิ่งไหนก็ตามเป็น สัจธรรม จะมองเห็นได้ชัดเจน เพราะมันควรอยู่กับสติทุกเมื่อ

เมื่อเรา เดินอย่างนี้ เราจะก้าวผ่าน แห่งความสงสัยทั้งหลาย ทั้งปวงให้สิ้นสุดลง บรรดาผลนิพพานหรือความต้องการของผู้ปฏิบัติ ย่อมเกิดขึ้นในขณะจิตขณะใดขณะหนึ่ง เมื่อสิ่งนี้ เข้าไปสัมผัส ได้แล้ว เรา ก็จะเห็นว่า การประพฤติปฏิบัติ ตามคำสอน ของพระพุทธเจ้าเท่านั้น จึงจะเป็นหนทางที่ถูกต้อง จึงเรียกว่า บรรดา ซึ่งเป็น ปฏิบัติ เครื่องดำเนินให้ถึง ความสิ้นสังสัยได้ในปัจจุบัน และอนาคต ด้วย อนาคตมันก็เป็นไปจากอดีต อดีตมันก็ไปจากปัจจุบัน ปัจจุบันมันก็เป็นอนาคต ถ้าปัจจุบันมัน ไม่หลง อนาคตมันก็ไม่หลง ถ้าปัจจุบันมันรู้อนาคตมันก็รู้ ถ้าเราไม่หลงสติ จิตก็ไม่หลง

เพรະະນັ້ນ ການປົງປັດ ຈຶ່ງເປັນການປັບປຸງແປງຈົດໃຈ ຂອງຜູ້ປົງປັດນັ້ນໆ
ໃຫ້ມີການປັບປຸງແປງ ໄປຕາມ ແຫຼ່ງ ຕາມ ປົ້ອຈັຍ ວ່າດັ່ງແຕ່ເຮົ່າປົງປັດ ເຮັ້ງ
ກັ້ງຂາ ວ່າ ການປົງປັດ ການເຂົ້າໄປ ລະ ປລ່ອຍ ວ່າງ ນັ້ນ ລະຍັງໄປປລ່ອຍຍັງໄປ ຕ້າ
ເຮັ້ງເຂົ້າໄມ້ຄື່ງ ເຮັດວ່າ ມຣຄທັ້ງແປດ ຍັງໄມ້ມີຄວາມສາມັກຄືກັນ ມັນກີເລຍຍັງ
ໄມ້ໄດ້ສາເຫຼຸ ທີ່ມັນຈະລະໄດ້ກີດ້ອ ມັນສິ້ນສັງສົງວ່າ ອະໄຮເປັນອະໄຮ ອະໄຮເປັນດ້ວ ອະໄຮ
ຕົນ ອະໄຮເປັນເຮົາ ອະໄຮເປັນເຂົາ ເມື່ອເຮົາເຫັນ ດ້ວນີ້ ຂັດເຈນທັ້ງໝົດແລ້ວ ຄວາມປລ່ອຍ
ວ່າງ ກີຈະມີຂຶ້ນ ໄມ້ໃຊ້ວ່າ ໄປບັນດັບໃຫ້ ມັນປລ່ອຍ ມັນຮູ້ ມັນເຫັນ ມັນເຂົ້າໃຈແລ້ວ ມັນ
ກີຈະດັ້ນຂອງມັນທິ່ງເອງ ໄກຈະມາຫລວກລວງ ກີເລສ ດ້ວ່າໃໝ່ຈະເຂົ້າມາທຳລາຍມັນກີໄມ້
ຍອມເຊື່ອເໜື້ອນກັບວ່າທັ້ງໝົດນັ້ນມັນຜ່ານມາໝົດແລ້ວກີເລສທັ້ງໝາຍມັນກີໄມ້ເປັນໄປ
ດາມຄວາມຈົງຂອງມັນ

ขอให้เรา ผู้ปฏิบัติทั้งหลาย จงพยายามยกระดับจิตของตัวเองให้สูงขึ้น คือให้พ้นจากความหลงเบรี่ยบเสมือนน้ำกับน้ำ น้ำอยู่แค่ในน้ำอยู่แค่นั้น ความรู้ กับความหลงมันก็อยู่เสมอกัน เรายกสติขึ้นมา ยกสัมปชัญญะให้สูงกว่าความหลง

ความหลงนั้นก็จะหายไปเมื่อเรามีสติ ขึ้นมาเมื่อใด ก็เท่ากับว่าเรายกจิตของเราขึ้น เมื่อเราคิดได้อย่างนี้เมื่อไร ตรงนั้นแหล่เรียกว่า เป็นการปฏิบัติธรรม

เรاسังเกต ในขณะนั้นว่า เมื่อเราคิดได้อย่างนี้แล้ว ความรู้สึกของเราเป็นอย่างนี้ เราจะรู้สึกยังไง เราจะรู้สึกว่า เราเมื่อความสุขหรือเรามีความสงบ หรือเรามีความเย็น จะเป็นผลประภูมิให้ผู้ปฏิบัติได้สัมผัสด้วย

ฉะนั้น พวกร้าวหงส์หลาย เราก็มาเป็นมนุษย์ ก่อนที่เราจะเข้ามาสัมผัสกับการปฏิบัตินี้ เราถูกกิเลสเข้าครอบงำ บางครั้งบางโอกาส เราไม่สามารถรู้เลิ่งเหลี่ยมของมัน มันจึง บังคับ ให้เราทำ อะไรบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดไป แต่สิ่งที่เรา ทำผิดไปนั้น สิ่งที่เรา ทำไว้ มันไปอยู่ที่ไหน มันก็มาอยู่ที่ใจเรา ด้วยกิเลส ตัวที่มันสั่งให้เราทำนั้น มันไปอยู่ไหน มันก็หายหน้าไป ตามกลมายาของกิเลส หงส์หลายนั้นแลเหลือแต่จิตของเราผู้บันทึกเรา ความผิดถูกชี้ดีเอาไว้ นั่นคือ ผลของการที่เรา ไม่มีสติ ไม่มีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง ไม่มีโอกาส ที่จะปฏิบัติ เพราะถูกกิเลส มั่นครอบงำเอาไว้ ปิด ประตุมรรคผลนิพพาน ของเราวิ จนกว่าวันนั้นมาถึงวันนี้ ก็ใช้เวลาอันยาวนาน ถ้า บุญเก่าหรืออา鼻因 ของเรามีเมื่อ เราก็จะ ไม่มี โอกาส มาบวช หรือไม่มีโอกาสที่จะมาฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ในที่นี้ ล้วนแล้วแต่ผ่านสุขผ่านทุกข์ถูกกิเลสมั่นหลอกลวงมาโดยลำดับไม่ว่าผู้ใด จนกว่า มาถึงวันนี้ ขณะนี้ ถ้าบุญวิสาหกิริของเรามีเมื่อ เรากองเสียที่ให้กิเลสมั่นบังคับเราไป ให้มากกว่านี้ แต่ด้วยเดชะบุญเก่าที่เราเคยทำมา จึงเป็นแรงดลใจ หรือบันดาลใจ ให้เรานั้นมีโอกาสได้ยินได้ฟังและมีโอกาสได้ปฏิบัติแก้ไขจิตใจของเราที่มีความทุกข์ร้อน ให้หายไปเนื่องจาก ผลของการประพฤติปฏิบัติธรรม นี้เป็นอา鼻因 ฉะนั้นเมื่อมาถึงจุดนี้แล้ว เราควรภูมิใจ ดีใจกับตัวเราที่ยังมีโอกาสอยู่มีเวลา แก้ไข ความหลงที่มั่นผูกพันใจของเรอยู่ ไปตามกำลังของ สติปัญญา ถ้าสติปัญญาของเรางอกกับ สมปัชญะพร้อมมูลบริบูรณ์เมื่อไร ขึ้นชื่อว่ากิเลส

ทั้งหลาย ที่หลอกลวงมานั้นก็คงสิ้นสุด กันเพียงแค่นั้นโดยไม่เหลือวิสัยของผู้ประพฤติ ปฏิบัติธรรม

ขอให้พวกร่างทั้งหลายจงจำ แล้วนำไปประพฤติ ปฏิบัติให้เกิดขึ้น จนสามารถขัดเกลาจิตใจของแต่ละดวงนั้น ที่มีความเคราะห์มอง ให้มี ความผ่องใส ขึ้น มาชำรุดล้างใจของเราด้วยสติปัญญา ด้วยสติสัมปชัญญะเมื่อเราตั้งใจ ประพฤติ ปฏิบัติ อย่างนี้ได้แล้ว บรรด ก็ติ ผลก็ติ นิพพานก็ติ จะอยู่แค่เอื้อม โดยไม่เหลือวิสัย ของผู้ตั้งใจบำเพ็ญ

วันนี้ เห็นว่า สมควรแก่เวลา บัดนี้ขอให้เราทำใจให้สบายน พอดีเวลาอัน ควรแล้วออกจากที่ภาวนะ

พระครูสันติวารคุณ

(หลวงพ่อคำแพง อุดตสนุโตร)

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

สพพกาน ๘๘๘๘ ชินาติ การให้ธรรมะเป็นทาน ๘๘๘๘ ชนาการให้ทั้งปวง

นับเวลา ต่อจากนี้ไป พากเราทั้งหลาย ปฏิบัติจิตภานา ซึ่งวันนี้ ก็ เป็นวันพระ ใกล้เข้าพระยา ซึ่งเป็นกิจวัตรที่พากเราทั้งหลาย ได้ประกอบใน การกิจของพระราVASI ให้เป็นปกติธรรมด้า เราก็มี การทำบุญ ไส่บาตร หรือ มาทำวัตร สามัคคี นั่งภาวนา กันทุกวัน นี้เรียกว่า มาทำดัวของเรา ให้เป็น พระ

คำว่า การทำดัวของเราให้เป็นพระ นั้นหมายถึง การกระทำ พระนั้น เป็นผู้เว้นจากความชั่วทั้งหลาย ซึ่งปกติ พระราVASI ก็มีการ เป็นไปตาม ธรรมด้า แต่วันนี้ เป็นวันพระ เราก็มาร่วมกัน มาทำกิจของดัวให้เป็นพระ โดยการกราบไหว้ มาทำว่าจุของเราให้เป็นพระ โดยการสวัสดาราษาย มา ทำใจของเราให้เป็นพระ โดยการนั่งสมาธิ นึกถึง ลมหายใจ เข้าออก ซึ่งเป็น การบ่งบอกว่า กาย วัว ใจ ของเรานี้เป็นพระ หมายถึง การเบียดเบียน เรา งดแล้ว ในสิ่งทั้งสาม เมื่อเวลาเรามา ทำกิจ วัว ใจ ของเราให้เป็นพระ จะ เป็นพระได้ ต้องอาศัยมีสติ ถ้าปราศจากสติแล้ว ความเป็นพระของเราก็หายไป ซึ่งปกติธรรมด้า จะผิดชอบชั่วดี ขึ้นอยู่กับ สติ

เราเกิดมาเป็น มนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็น ภพชาติ อันสูงสุด ในบรรดาสัตว์ ทั้งหลาย ฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ นี้ ถือว่าเป็นทำมกกลางแห่งเส้นทางที่จะ นำไปสู่โลกข้างหน้า เรียกว่า เทวโลก ก็ดี เปต้าโลก ก็ดี หรือ มนุษยโลก ก็ ดี ไปจากจุดนี้ เพราะฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ถือว่าเป็น ภพภumi ที่ดีที่สุด เมื่อเรามีดี กว่าจะได้ดีมา เรา สร้างความดีมาเป็น อะเนก塔กาล ผลของการกระทำ จึงส่งผล ให้เราเข้ามารอยู่ ในทำมกกลาง แห่งความเป็นมนุษย์นี้ นี้เรียกว่า เรามีดี มาจากการทำดี เมื่อเรา

เมื่อ มากจากการทำดี หรือได้เพาะเรางามาทำดี เมื่อเรามีดี เรายังต้องรักษาดี ถ้าเรายังไม่รักษาดี ดีนั้นก็จะเสื่อม ถ้าดีนั้นเสื่อมไป ความชั่ว ก็จะเข้ามาแทนที่

พระฉะนั้น พระพุทธเจ้า สร้างบารมีเริ่มต้นจาก ทานปารಮี ด้วย การบริจาค เริ่มขึ้นจากจุดนั้น เมื่อพระองค์ท่านเริ่มให้ทานปารมี ท่านก็รักษาทาน ของท่านไว้ โดยการยินดีในการบริจาค ต่อมาเรื่อยๆ ก็เป็น ศีลปารมี ขึ้นไปเรื่อยๆ

ฉะนั้นเรายังหลาย เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ถือว่ามันมาจากการผลเก่าของพวกรา เราจะสังเกตเห็นว่า รูปพรรณสัณฐาน ของเราที่นั่งอยู่นี้ แตกต่างกัน เพราะสิ่งที่พาให้แตกต่างกันก็คือ สิ่งที่เรารักษาดี ไม่เหมือนกัน หรือสิ่งที่เราปฏิบัตินั้น ไม่เสมอ กัน เป็นต้นว่า ศีล แต่ละข้อ ทั้งห้าข้อนั้นแหล่ เป็นเครื่องจำแนกแยกจ่ายให้พวกราเมีjian ความเป็นอยู่ต่างกัน มีรูปพรรณสัณฐานแตกต่างกันออกไป บางคนก็รักษาศีลข้อที่หนึ่ง ด้วยความเคร่งครัด เมื่อได้รูปโฉม โลงพรรณมาใหม่ ก็เป็น รูปโฉมโลงพรรณที่ดี แต่ครั้นมา ความเชื่อ ในพระพุทธศาสนาดี เราก็มีมาพอกัน แต่การรักษาปฏิบัตินั้นแตกต่างกันไป เมื่อสิ่งที่เราได้อยู่นี้ ทุกคนมานั่งอยู่ตรงนี้ ได้มาจาก สมบัติเก่าของเรางามาไว้ เมื่อสมบัติเก่าของเราได้ทำไว้ เพราะเรางามาทำดี ด้วยการรักษาศีลเอาไว้ ศีลนั้นจึงส่งผลมาให้เรา ได้เห็นผลปัจจุบัน ที่นี่เมื่อเราเห็นผลของศีลแล้ว เรา ก็ต้องพิจารณาต่อไปว่า อนาคตข้างหน้าเราจะไปอย่างไร เมื่อเราเห็นปัจจุบัน เรา ก็ต้องมองสู่อนาคต พอมองไปสู่อนาคต ไม่มีใครทราบ นอกจากพระพุทธเจ้า เท่านั้นที่ทราบว่าอนาคตข้างหน้าจะเป็นอย่างไร

พระพุทธเจ้า สอนเราว่า ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับเหตุและปัจจัย เมื่อเหตุดี ผลก็ดี เมื่อเหตุชั่ว ผลก็ชั่ว เมื่อเหตุผิด ผลก็ผิด ผิดตรงไหน ตรงที่เรากระทำ เช่นว่า เรา妄มาแล้วด้วยความดี เรามีดี เราจะต้องพยายามรักษาดีของ

เราให้จังได้ ดีของเรานี่ที่นี่ หมายถึงดีกาย ดีว่าชา และดีใจ ถ้าเรามีดีไว ทั้งสามอย่างนี้ เราจะอยู่อย่างเป็นสุข

ความทุกข์ ทั้งหลาย เกิดขึ้นเพราการทำผิด ความสุข ทั้งหลาย เกิดขึ้นเพราการทำถูก การกระทำนี้ จะเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข หรือความทุกข์ อยู่ที่การกระทำ คำว่า ถูกในที่นี่ หมายถึงถูกกับความจริง ถูกกับความจริงนั้น ถูกอย่างไร คือ ปกตินั้น โลกนี้เขามีขอบเขตแห่งความพอดีอยู่ว่า ศีล ทั้งห้าข้อนั้น เป็นเครื่องวัดว่าถูกหรือผิด อยู่ที่ตรงนั้น ถ้าสามีทำถูกต่อภรรยาภรรยาทำถูกต่อสามี ลูกทำถูกต่อพ่อแม่ พ่อแม่ทำถูกต่อลูก สังคมเกี่ยวข้อง อยู่ด้วยกันก็อยู่แบบมีความสุข สาเหตุที่มันเกิดความทุกข์เพราเราทำไม่ถูก ทำไม่ถูกกับกาก ทำไม่ถูกกับเวลา สามีภรรยานางคู่ ก็จะทำให้ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน คือทำไม่ถูก มันก็เลยเกิดความทุกข์ขึ้นมา ถ้าเกิดความทุกข์ขึ้นมาแล้ว จะ hairy แก่ไข ก็ไปแก้ไขที่ปลายเหตุ แต่ไม่แก้ไขต้นเหตุ มันก็เลยเพิ่มความทุกข์มากขึ้น ฉะนั้น ความสุข ความทุกข์ ที่มีอยู่นี้ มันเกิดขึ้นเพราความเห็น

ความเห็นนี้เรียกว่า สัมมาทิชิ กับ มิจชาทิชิ ลูกทำให้พ่อแม่หนักใจ ทำก็ทำผิดหน้าที่ของลูก พ่อแม่ทำให้ลูกหนักใจ ก็ทำหน้าที่ผิดลักษณะของพ่อแม่ ฉะนั้น สิ่งต่างๆ เรายู่ด้วยกันด้วยความสงบสุข เราต้องอาศัยการทำถูก ด้วยกัน คำว่าทำถูกในที่นี่ หมายถึงถูกศีล ถูกธรรม ไม่ใช่ถูกใจ ถ้าถูกศีลถูกธรรม จะนำแต่ความสุขมาให้ ถ้าถูกใจไม่ถูกธรรม จะนำแต่ความทุกข์มาให้

ฉะนั้น เราทั้งหลาย มีความปรารถนากันอยู่ ทุกถ้วนหน้าว่า อยากให้พ่อแม่มีความสุข อยากให้สังคมมีความสุข อยากให้สังคม อยู่ด้วยความร่มเย็น นี่คือความปรารถนาของพวกราทกคน ถ้าเราปรารถนาเช่นๆ ไม่ลงมือทำ ความสุขจะเกิดขึ้นไม่ได้ เช่น ปรารถนาให้พ่อแม่ มีความสุข ลูกทุกคน ต้องมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ไม่ทะเละเบะแวงซึ่งกันและกันนั้น จะทำให้พ่อแม่มีความสุข ที่นี่ เมื่อพ่อแม่มีความสุข ลูกก็มีความสุข เหตุแห่งการกระทำ

นั้น ประทานให้พ่อแม่มีความสุข ลูกทุกคนๆ ต้องมีความสมัครสมานสามัคคี กัน ถ้าประทานให้ครูบาอาจารย์มีความสุข ลูกศิษย์ ลูกหาต้องมีความสามัคคี กัน ถ้ามีความประทานอย่างเดียวไม่ทำเหตุ ผู้ที่เราประทานให้เกิดความสุข นั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้

ฉะนั้น ความคิดเห็นต่างๆ ที่มันขัดแย้งกัน ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ศิษย์ ครู อาจารย์ มันเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิด คิดว่าตัวเองทำถูก เมื่อคิดว่าตัวเอง ถูก ก็จะยังผิดอยู่ มันผิดตรงไหน มันผิดกับหลักธรรม ธรรมะคำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้า ท่านจะสอนให้เราเป็นคนดีัญญารักุณ รักก่ออ่อนน้อมก่อตัวต่อ ผู้หลักผู้ใหญ่ เช่นพ่อแม่ของเราร เป็นต้น นี้คือ การที่พระพุทธเจ้าทรงสอน ถ้ามี การอ่อนน้อมก่อตนต่อพ่อแม่บังเกิดเกล้าของเราแล้ว เราจะมีแต่ความสุข จะ หาความทุกข์ไม่ได้ พ่อแม่ของเราก็มีความสุข ครูอาจารย์ เช่นกัน ผู้เป็นคนเข้ม กระด้าง ก็จะได้รับความทุกข์ใจตลอดเวลา เพราะหัวใจของพ่อแม่อยู่ที่ลูก ปลูกฝังเลี้ยงลูกมาแต่เล็ก ก็หวังว่าจะได้พึงพาอาศัย เป็นคนดี แต่เมื่อพ่อแม่ เลี้ยงลูกมา ลูกคนใดทำให้พ่อแม่น้ำตาร่วง คนนั้นจะมีบานหนักติดตัวตลอดไป

พระฉะนั้น ความกตัญญูรักุณ คือความอ่อนน้อมอันนี้ เป็นนิมิต หมายแห่งความดี ถ้าลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ ด้วยความอ่อนน้อม เช่น ตั้งแต่คำ พูดจากริยารยาท สิ่งเหล่านี้แหละ จะเป็นการปงบอกถึงความเจริญ ที่ทำให้ พ่อแม่มีความสุข รวมทั้งตัวเองด้วย ที่พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ว่า สอนให้รู้เหตุ ถ้าเราอ่อนน้อม พ่อแม่เราจะมีความสุขใหม่ พ่อแม่เราก็มีความสุข ถ้าเราเข้ม กระด้าง พ่อแม่เราจะมีความสุขใหม่ พ่อแม่เราก็มีความทุกข์ แล้วตัวเราทำ จะมี ความสุขหรือมีความทุกข์ ก็มีความทุกข์เมื่อกัน พระสร้างเหตุอย่างนั้น ฉะนั้น การที่ทำถูกนี้แหละทำให้สังคมเรารอยู่ด้วยความร่วมยืน เป็นสุขทั้งกาย และใจ อันเป็นเป็นเหตุเป็นปัจจัย

เมื่อยุ่นโลก เมื่อเรารังสรรค์พองแล้ว คุณงามความดีเต็มเปี่ยมในหัวใจ ไม่กล้าทำความชั่ว ไม่กล้าทำบาป ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ใจ ก็มีความอ่อนน้อมอยู่ตลอดเวลา เชื่อมั่นในเรื่องมาป เรื่องบุญ แล้วก็จะมีแต่ความสุขอยู่ปัจจุบันก็มีความสุข ไปโลกหน้าก็มีความสุข

โลกหน้ากับโลกนี้ไม่แตกต่างกัน โลกหน้าเป็นผล โลกนี้เป็นเหตุ เหตุก็หมายถึงปัจจุบัน ผลก็คืออนาคต วันนี้เราได้ทำความดีไว ความดีที่เราทำ จะส่งผล ให้เรามีความสุข นั้นเหตุ ของเหตุ ของผล

จะนั้น เราทั้งหลาย ขึ้นเชื่อว่าเราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ เราเมตต้องรักษาดีให้ได พยายามสร้างความดี โดยการคิดดี พูดดี และก็ทำดี การทำดีนั้นเป็นกิริยาอ่อนน้อม พูดจาอ่อนน้อม ไม่แข็งกระด้าง การเดินต่อหน้าผู้หลักผู้ใหญ่ นั้นก็มีความอ่อนน้อม การพูดจา รู้จักกาลเทศะ อย่างนี้เรียกว่า จะทำให้ผู้น้อยหรือผู้ใหญ่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ทำไมเรางึงไม่กล้าทำ เพราะเราไม่รู้จักว่า จะทำอย่างไร เพราะเราไม่รู้ จะนั้น ความรู้ตัวนี้ไม่มีใครสอนและเอียดล่อจากพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้า ท่านสอนและเอียดล่อ ทุกแห่งทุกมุม ทุกระเบียดนิ้ว พระพุทธเจ้าท่านสอน ศีลแต่ละข้อบัญญัติไวเพื่ออะไร มรรคผล นิพพานทั้งนั้น ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติศีล แต่ละข้อไว ตั้งแต่ปาราชิก-สี, สังฆาทิสेस-สิบสาม, อนิยต-สอง, นิสสัคคีย-สามสิบ, ปจิตตีย-เก้าสิบสาม, ปภิเทสنيย-สี มันก็ เลยทำให้เราไม่กล้า ทำความชั่ว ไม่กล้าละเมิด เมื่อไม่กล้านั้น เป็นริ沃รอย ของการเดินเข้าไปสู่ มรรคผล นิพพาน

ถ้าใคร หรือพระภิกษุได ญาติโยมคนไหน ว่ารักษาศีล นั้นยาก คนนั้นยังไม่เห็นผลของการรักษาศีล ศีลหันนั้น ผู้ใดรักษาไดแล้ว ง่ายทุกๆกรณี ไม่ใช่ว่า การรักษาศีล นี้ยาก จริงๆแล้วง่ายมาก ถ้าเราเข้าถึงศีลเข้าถึงวินัย

วินัยแปลว่า นำอก นำความชั่วร้ายทั้งหลายที่มีอยู่ในใจของเรานั้น ออกไป เมื่อนำความชั่วร้ายออกไปแล้ว อะไรจะเข้าไปแทน ก็คือความดี ความดีเข้าไปสกิดในดวงใจ เมื่อความดีเข้าไปสกิดในดวงใจเรา ใจเราก็ดี เมื่อใจเรารีด ดูอะไรออกมาก็ดี ทำอะไรไม่ดี เพราะใจเราก็ดี ถ้าใจเรามีดี ทำอะไรออกมาก็ไม่ดี แสดงออกทางสีหน้า หน้าก็บึ้งบูด ฝ่ายว่าจากแข็งกระด้าง จิตใจก็คิดแต่เรื่องหยาบๆ เพราะเป็นสิ่งที่กิเลสมันแสสรัง ให้เราทำอย่างนั้น

จริงๆ แล้วหลักของศาสนาจะสอนอยู่ว่า ปิยवาจา เจรจาอ่อนหวาน ถ้าคนทั้งหลาย อยากให้คนรัก ต้องพูด เพราะอ่อนน้อม ถ้าสองอย่างนี้ มีในผู้ใด ผู้นั้นจะมีแต่คนรัก ตลอด พูด เพราะ อ่อนน้อม ส่องคำนี้แหลก จะพาให้เป็นที่รักของหมู่คน หรือพากทวยเทพทั้งหลาย

ฉะนั้นพากเราทั้งหลาย เมื่อเรารู้เรื่องความดีของเราแล้วว่า ความดี ที่เราได้มานี้ ได้มาจาก การประพฤติปฏิบัติ รักษาศีลมา และก็เมื่อเรารักษาศีล พอแล้ว เรายังได้ฟังธรรมมา เมื่อเราฟังธรรมพอแล้ว แต่เรายังปฏิบัติยังไม่ถึง เราจึงได้เกิดมาอีก ถ้าเราฟังธรรมพอแล้ว ปฏิบัติได้แล้วเราจะไม่ต้องมาเกิดอีก เพราะที่สุดมันสุดแล้ว มันไม่มีที่จะเกิดต่อไป มันไม่มีอะไรสองสัย มันจึงกลับมาเกิดอีก แต่ก็มาเกิด ในท่ามกลางความเป็นมนุษย์และท่ามกลาง แห่งพระพุทธศาสนา อีกด้วย นี้มันเป็นผลมาจากนิสัยเก่า ที่เราทำมาทั้งหมด เพราะฉะนั้น ผลที่เราได้อยู่นี้มาจากการ

ดังที่ว่ามา เมื่อเราได้เหตุเป็นอย่างนั้น จึงได้ผลเป็นอย่างนี้ เมื่อเราเห็นผล เป็นอย่างนี้ เรายังสร้างเหตุต่อโดยการรักษาศีล โดยการภาวนा เพื่อจะนำพาใจของเรานี้ เข้าไปให้สูงกว่านี้ หรือเดินทางด้วย สติปัญญา ด้วยศรัทธาความเชื่อมั่น ให้เดินตรงต่อความเป็นจริงทั้งหลาย

พระพุทธเจ้า ท่านเป็นผู้มีเมตตากรุณา ในหมู่สัตว์ทั้งหลาย เราทำถูก พระพุทธเจ้าก็ว่างไว้หมดแล้ว เราทำผิด พระพุทธเจ้าก็ว่างไว้หมดแล้ว ว่า เรา

รักษาศีล ภารนา ใจของเราก็อยู่ดีมีความสุข สุขก็อยู่ที่เรา พระพุทธเจ้าไม่ได้สุขกับเราด้วย เราไม่ได้มีการรักษาศีลภารนา ใจของเราก็เดือดร้อน เพราะกิเลส แต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงเสียใจไปกับเราด้วย เพราะอะไร จึงเป็นอย่างนั้น เพราะว่าสุขทั้งหมด ทุกข์ทั้งหมด พระพุทธเจ้ารู้แล้ว ว่านั้นเป็นที่มาแห่งทุกข์ นั้นคือที่มาแห่งสุข

พระพุทธเจ้า ทรงวิเคราะห์เบี่ยงปฎิบัติ ไว้ให้พวกราทั้งหมดแล้ว เหลือแต่พวกราท่านั้น ที่จะเดินทางตามแนวทาง ของพระพุทธเจ้า ทรงสั่งสอน คือ การใช้สติปัญญา ไตรตรองตามเหตุ ตามปัจจัย การฟังเทศน์เราฟังมาพอ แต่ยังปฏิบัติไม่ถึงคำว่าปฏิบัติไม่ถึงในที่นี้ หมายถึง ยังไม่ถึงใจ ยังไม่ถึงใจของเราง

คำว่าปฏิบัติถึงใจ ใจของเราร้องเรียน ใจของเราร้อง สงบใจของเราร้อง ร่มรื่น ใจของเราร้องมีปิติ นั่นคือปฏิบัติให้ถึงใจ เมื่อใจถึงธรรม ธรรมถึงใจ ไม่มีอะไรแอบแฝงแล้ว อยู่ก็มีความสุข อริยานุสันติ เป็นไปด้วยความสุขทั้งนั้น เพราะจิตมันเข้าไปสัมผัสกับความจริงได้แล้วคือธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว

ฉะนั้น เมื่อเวลา เราปฏิบัติเช่นในขณะนี้ เราทั้งหลาย นั่งสงบ เราทั้งหลายรักษาใจ ใจของเราที่ว่านี้ หมายถึง ผู้รู้ รู้อยู่ที่นี่ รู้อยู่ที่ความรู้สึกของเรานี้แหล่ว่า เรารู้สึกอีกด้านใหม่ เรารู้สึกที่อีกด้าน เรายังรู้สึกหนักหัว หนักดัว หนักใจ ใหม่ นี้คือ อาการบอกว่า ถ้ามีตัวนี้อยู่ เราจะไม่ได้เรื่อง ไม่ได้เรื่องของ การปฏิบัติ เพราะจิตของเรามันตกอยู่ใต้อานาจของนิวรณ์

นิวรณ์ ตัวนี้ มันก็มักจะบังคับจิตของเราไว้ เมื่อจิตของเรา ถูกนิวรณ์ บังคับ เหมือนกับว่าก้อนเมฆ บดบังตะวัน แทนที่แสงของตะวัน จะส่อง ลงมาถึงเรา อาศัยเมฆกันไว้ แสงตะวันก็ส่องไม่ถึงเรา ฉะนั้น แดดก็ไม่ถึงเรา เพราะเมฆมันไปกันตะวันเอาไว้

ที่นี่ระหว่างนิวรณ์กับใจเราก็เหมือนกัน เราจะเข้าถึงความดี คือ สงบ หรือความสุข แต่มันก็ไปปิดบังเราไว้ มันก็เข้าไม่ได้ ถ้ามันเข้าไม่ได้มันก็ตก

อยู่ใต้อำนาจของนิวรณ์ นิวรณ์ตัวนี้ มันก็จะคุ่มใจของเราไว้ให้รู้สึกหนักๆ หลงๆ ลืมๆ หนักไม่โล่ง หนักที่อุ้ง ตื่นบ้าง ง่วงบ้าง นี่คือลักษณะของ นิวรณ์ ฉะนั้น เราควรทำใจของเราว่า สิ่งทั้งหลายที่มันเคลื่อน สถาปัตย ภารกุรัง อยู่ในใจของเรานี้ เป็นเรื่องของกิเลส เรายังแล้วว่า เป็นกิเลส เต็มตัว แต่เราจะ ยกความรู้สึกตัวนี้ออกไป คือ คำว่า ยก ในที่นี่หมายถึงว่า ตั้งสติขึ้นมา แล้วก็ กำหนดดูด้วยสติของเราว่า เดี่ยวนี้ เราแหงอยู่นี้ เรายังคิดเรื่องอะไร ใจของเรารอยู่กับ อะไร คิดเรื่องไหนบ้าง คิดเรื่องโลกเรา ก็จึงมีแต่ความทุกข์ ถ้าเราปล่อยโลก ออกไป จากความรู้สึกแล้ว เรา ก็จะเบาขึ้นมาในความรู้สึก ฉะนั้น ตัวนี้แหละ เป็นตัวสำคัญในการฟัง ในการปฏิบัติ เรายัง ปฏิบัติไม่ถึงก็ตัวนี้ ปฏิบัติที่ เราดำเนินมา มันช้า ก็เพราะว่าเราแหงอยู่ ปฏิบัติอยู่ แต่มันเข้าไม่ถึง หรือมันก้าว ไปไม่ได้ เพราะมันขาดสติ

เมื่อเรากำหนดเข้าไป แทนที่จะเกิด ความปีติ จิตมีความสงบ ขันลูกชูช่า ไปทั้งตัว กายของเรานี้ คล้ายๆ มันจะลอยขึ้นไปกลางอากาศ นี่คือแรงของปีติ ที่มันเกิดขึ้น ความง่วง ความมึนทั้งหลาย ก็จะหายไป ไม่มีสิ่งเหล่านั้นอยู่ในใจ ของเรายัง จิตของเราจะเป็นจิตที่สงบ แรงของปีติ ก็จะเป็น แรงดลบันดาล ให้ จิตของเรานี้เบา เหมือนกับว่าเราแหงอยู่บนกลางนภาาอากาศ นี้เป็นเพียงแค่นิด หนึ่ง ของความสุข และเสี้ยวหนึ่งของจิตที่มีความสงบ เพาะะฉะนั้น ให้เรา ปล่อยวางเรื่องต่างๆ ทั้งหลาย ออกให้หมด อย่าเอามาไว้ให้รกรุงรัง ที่ใจของ ตัวเอง ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถไหน แม้กระทั้งอยู่ที่นี่ก็เหมือนกัน ให้เราปล่อย โลกทิ้งเสีย

ถ้าเรา ยกโลก ออกจากจิตของเราแล้ว เรา ก็จะรู้สึกว่าสบายโล่งไม่มีอะไร มาบีบบังคับใจ ใจของเราจะโล่ง ลมหายใจก็เห็น คล่องสะตวาก กายของเราก็ ตรง ไม่มีการเอียงซ้ายเอียงขวา นี่คือ แรงของปีติ ที่มันดันความรู้สึก คือกาย นี้ขึ้นให้ตั้งตรง โดยที่จิตของเรานั้นสงบแล้ว เหลือแต่ สติ ของเรามีรู้ไป

เรื่อยๆ ว่าพระพุทธเจ้าสอนให้เราทำsmith คำว่าsmith เป็นอย่างไร smith นั้นหมายถึงความตั้งมั่น ตั้งมั่น ณ ที่นี่ ณ ปัจจุบันนี้ไม่ใช่ตั้งมั่นอยู่ที่บ้าน ไม่ใช่ตั้งมั่นอยู่ที่งาน ไม่ใช่ตั้งอยู่กับอดีต อยู่กับอนาคต เข้ามาตั้งมั่นอยู่กับปัจจุบัน จึงจะเรียกว่าsmith ได้ smith ตัวนี้มันจะเกิดขึ้นมาชัดเจน ก็คือจิตของเรานั้นนิ่ง เราทั้งหลายรู้อยู่ ว่าทำอย่างไรใจของเรานิ่งจะ สงบ ทำอย่างไรใจของเรานิ่งจะ สงบ ก็คือให้วางสิ่งทั้งหลายที่เป็นโลภนั้นออกไป

เมื่อวางสิ่งเหล่านั้น ออกไปแล้วเราจะรู้สึกว่า เบาโล่ง เราชั่นได้เลย ถ้าเรามัวแต่นั่งไป อีมครึ่ม ไปมั่นก็ขาดสติ สติมั่นอ่อน เมื่อสติมั่นอ่อนปัญญา มันก็อ่อนไป

เหมือนคนเมาเหล้า การเดิน อยากให้ตรง แต่มันตรงไม่ได้ เพราะถ้าที่ ของแอลกอฮอล์ พาให้เช อันนี้ก็เหมือนกัน แรงของสติ จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดจิตใจ ของเราพร้อมทั้งสติปัญญา เกิดขึ้นพร้อมๆ กันว่า ในขณะใดก็ตาม ที่เราผ่าน ปฏิบัติ จงทำใจของเราให้ว่าง ทำใจของเราให้อยู่ปกติ ทำความรู้สึกของเราให้ ปลอดไปร่วง อย่าให้มีอะไรเข้ามาแอบแฝง ถ้ามีอะไรเข้ามาแอบแฝงแล้วใจของ เราจะเคราหมองทันที เมื่อใจเคราหมอง แล้วจะนำอะไรมาให้ ก็คือนำความ หลุดหลง นำความฟุ่งซ่าน นำความรำคาญมาให้ พังไม่รู้เรื่อง นั่งไม่เข้าใจ ทำ อะไรก็ทำแบบไม่รู้เรื่อง มันก็เลยซ ปฏิปทาเดินซ เหลือเกิน มันซัตรงไหน มันซัตรงที่เราขาดสตินั่นเอง

พระฉะนั้น เราทั้งหลาย จงพยายามขับเคลื่อนจิตของเรา ไปด้วย สติ พร้อมทั้งปัญญา ถ้าเราพิจารณาดูแล้ว ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราเห็นอยู่นี้ จะ เป็นลมหายใจเข้า ออกก็ดี จะเป็นกายของเราก็ดี อันนี้มันเป็นเพียงแต่ สมมุติ โลก เท่านั้น มันเป็น สมบัติของโลก ไม่ใช่สมบัติของเรา เราจงพยายามยึดมั่น อยู่กับปัจจุบัน ถ้าเราตั้งสติไว้ตรงนี้ แล้วเราก็จะนั่งสบาย ไม่มีความง่วงเหงา ไม่ มีความฟุ่งซ่าน ใจของเรา จะเอิบอิ่มไปด้วยปิติ กายของเราก็จะเต็มเปี่ยมไป

ด้วยความเบา ไม่มีอะไรทำให้เกิดทุกข์ นี่เรียกว่าจิตมีความสงบ ย่อมเกิดความสุขอย่างนี้

ความสุขที่ว่านี้เราทั้งหลาย นั่งอยู่ตรงนี้ อาจจะมีหลายๆ จิต หลายๆ ดง ที่เข้าไปสัมผัสด้วย แต่ก็อาจจะมีอีกหลายๆ ดงที่เข้าไปสัมผัส ยังไม่ได้ ถ้าสัมผัสมิได้ บอกเลยว่า มันขาดสัมปชัญญะ เมื่อนักบว่า รสร่าง มันขาดอะไรสักอย่าง อาจจะขาดน้ำปลา อาจจะขาดเกลือ อาจจะขาดอะไรบางอย่าง จึงทำให้แก่นั้น รสร่าง ขาดสัมปชัญญะไป ถ้าเรามีสติขึ้นมาว่า เออ แก่มันจีด เพราะมันขาดอะไร เราต้องเติมอันนั้นลงไป ถึงจะมีรสร่างขึ้นมา

อันนี้ ระหว่างจิตของเราก็เหมือนกัน ถ้ามันขาดสติแล้ว สติมันอ่อนแล้ว นิวรณ์ก็เข้ามาครอบงำถ้านิวรณ์เข้ามาครอบงำแล้วเราก็มีนท้อไป เพราะฉะนั้น การมีน ท้อ การอีดอัด ไม่ใช่จิต เป็นอาการของความรู้สึก คือ พุดง่ายๆ ก็คือ ถูกกิเลสตัณหา คือนิวรณ์นั้นเข้ามาครอบจิต ของเราว่า จิตของเราแทนที่จะ ป่องใส กลับเป็นจิตที่เคร้าหมอง เมื่อจิตเคร้าหมองแล้ว เป็นบ่อเกิดแห่งสิ่ง สมปรกทั้งหลาย ก็คือกิเลสต่างๆ ก็ให้มาเทมา เพราะฉะนั้นเราทั้งหลาย อย่าง รู้ว่าความสุขเป็นอย่างไร ถ้าเรามียอมทิ้งของเก่า คือโลกแล้ว เราจะไม่เจอ ความสุขเลย มันจะพาให้เราเป็นทุกข์ตลอดไป

ทำไม มันจึงเป็นอย่างนั้น เพราะว่าเรื่องของกิเลส เราตอกเป็นทาสของ มันมานานเราเชื่อมันมานานตอกเป็นทาสมันมาไม่ทราบว่าเท่าไรแล้ว

เพราะฉะนั้น ขอให้พากเราทั้งหลาย ตื่นจากความหลงกันเกิด มีสติ มีปัญญา รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ทั้งปวง

คำว่าทุกข์ในที่นี้ หมายถึงว่า ความหลงนั้นแหล่ เป็นทุกข์อันใหญ่ หลวง เราต้องพยายาม ตั้งสติของเราให้ดี กายของเราต้องนิ่ง ใจของเราต้องนิ่ง เพราะจิตหยุดนิ่ง กายก็หยุดนิ่ง วาจาก็หยุดนิ่ง เราจะเห็น แรงของความสงบ

ได้ง่ายๆ แรงของการปฏิบัติ จะเป็นเครื่องชำระจิตของเรา ที่เคร้าหมองให้ผ่องใส่ขึ้น

เมื่อจิต อยู่ในระดับ ที่ว่านี้ เราจะเข้าใจ ในคำว่า การไม่ทำบาป ทั้งปวง ของ พระพุทธเจ้า ในโລวาท ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนسامอย่างนั้นว่า การไม่ ทำบาปทั้งปวง การยังกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตให้ผ่องใส่สามอย่างนี้ เป็น โລวาทคำสอนของพระพุทธเจ้าทุกๆพระองค์ ที่ทรงสอนมา การไม่ทำบาป ทั้งปวง เราพิจารณาดูว่า จิตของเรามีมั่นเกิดอาการ อีดอัด ก็แสดงว่า จิตของ เรารมีบาป ถ้าจิตของเรารมีบาป เพราะอะไร เพราะเราไปนึกถึง บาน เอาไว้ เมื่อ เราเนีกถึงบานเปาไว้ บานก็ต้องมาเกียวกับใจเรา เมื่อบานมาเกียวกับใจเรา ใจ ของเราก็เกิดความทุกข์ เกิดความหลุดหลงขึ้นมา

ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า การไม่ทำบาปทั้งปวง แม้กระทั้ง กาย วาจา ตลอดทั้งใจ เมื่อเรารู้อย่างนี้ เราก็ยกจิตของเราออกจากบาน หรือยกบาน ออกจากจิต ยกยังไง วิธียก ยกหมายความว่า ยกจิตของเราจากอีตมาเป็น ปัจจุบัน จากอีตเป็นปัจจุบัน มันนีกถึงอีต มันจึงเกิดบาน ถ้ามันไม่นีกถึงอีต มันจะไม่เกิดบาน เพราะบานปั่นๆ นั้น เป็นสิ่งที่เราทำมาทั้งหมด ไม่ใช่ทำไป ข้างหน้า มันทำมา ตั้งแต่อีตจนถึงปัจจุบัน นี้เรียกว่าเราทำความผิด เมื่อเรา ทำความผิดแล้ว เราไปได้รับโทษ ได้รับโทษ ก็คือจิตใจของเราเคร้าหมอง เมื่อ เรา่านั่ง ค่อยแต่จะรังความญอยู่เรื่อย รังความญให้จิต มีความพุ่งช่านอยู่เรื่อย รังความญให้จิตมีความเคร้าหมองอยู่เรื่อย

นี่คือ สิ่งที่มันเป็น กรรม เป็น วิบาก เก่าที่เราทำแล้ว บัดนี้ เรายังแล้วว่า วิธีแก้ก็คือยกจิตของเรา ออกจากอีต มาอยู่ปัจจุบัน มาอยู่กับลมหายใจ เข้า ออก เดี่ยวนี้ก็ดี หรือว่างเฉยๆ ก็ดี เพราะเดี่ยวนี้ เราไม่ได้ทำบานทำกรรม เรา ไม่ได้ทำอะไรเลย จิตใจของเราก็อยู่ปกติ ไม่มีการเดือดร้อน สาเหตุที่มัน

เดือดร้อน ก็ เพราะว่ามันหลง มันไปอยู่กับเรื่องอดีต อนาคต นี่แหล่ะตัวที่พาให้เราเกิด ความทุกข์

เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายแก้จุดนี้ การแก้ ขึ้นอยู่กับสติ ขึ้นอยู่กับปัญญา ถ้าเรามีสติ เรามีปัญญา ณ ที่ไหน เวลาใด อิริยาบถไหนก็ตาม ให้เราแก้ที่จุดนั้น ไม่ใช่แก้เวลาที่เรามานั่งอยู่นี่ แก้อยู่ที่ไหนก็แก้ อยู่ที่ไหนก็ระลึก อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติ นั้นหมายถึงว่า ในอิริยาบถ ทั้งสิ้นนั้น เรามีสติขึ้นมาเมื่อไหร่ นั่นแหล่ะ เป็นการซักฟอกจิตใจให้ขาดสะอาด ปราศจากมลทิน เครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามาทั้งหมดนี้ ล้วนแล้วแต่มันอยู่ในใจของพวกรา มันอยู่ ในใจของพวกรา เราต้องเห็นโทษ ถ้าเราไม่ยอมเห็นโทษ ไม่ยอมสละตรงนี้ ออกไป ใจของเราก็จะเศร้าหมอง ฟุ่มซ่านตลอดไป การภาวนาก็ไม่ก้าวหน้า สติปัญญา จะเกิดก็เกิดขึ้นไม่ได้ เพราะอะไร เพราะจิตของเรายังตกอยู่ใต้อำนาจ เป็นเมืองขึ้นของนิรவัตทั้งห้าอยู่ - ฉะนั้น เราต้องถอดความรู้สึกของเราออกมานะ ว่า เราไม่ได้เป็นอย่างนั้น เดี่ยวนี้เราไม่มีอดีตแล้วเราไม่มีครอบครัวแล้ว เราไม่มี งานการแล้ว ไม่มีอะไร ขึ้นชื่อว่าโลก เรา妄ทิ้งหมดแล้ว เราจะไม่นึกถึงสิ่ง เหล่านี้อีก

ในช่วงปัจจุบันนี้ ถ้าเรา ตั้งสติของเรา ขึ้นมาอย่างนี้ เราจะเห็นว่าความจริงเริ่มปรากฏแล้ว เราจะเห็นว่า สาเหตุที่เราทุกข์ สาเหตุที่เราฟุ่มซ่าน สาเหตุ ที่เราเศร้าหมอง เพราะเราไปนึกถึง เรื่องอดีตอนาคตนั้นเอง

เพราะฉะนั้น อดีตอนาคตนั้นแหล่ะ จะนำเรื่องความเศร้าหมองมาให้เรา ทำไม่จึงนำเรื่องเศร้าหมองมาให้เรา เพราะสิ่งเศร้าหมองนั้น เป็นเรื่องของ กิเลส พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า กิเลส แปลว่าเครื่อง หมักดอง อาสวะ แปลว่า เครื่องเศร้าหมอง อาสวะตัวนี้หมายถึงเครื่องเศร้าหมอง ใจของเราต้ามอาสวะ นอนเนื่องอยู่ในนั้นมันก็มีความเศร้าหมอง สาเหตุที่มันยังนอนเนื่องอยู่ได้ก็ เพราะว่าเราเข้าใจผิดคิดว่านั้นเป็นความสุข จริงๆแล้วมันไม่ใช่ เราหลงยึดหลง

ก็อเข้าไปปด็งนานจริงๆ แล้วมันไม่ถูกทาง เมื่อมันไม่ถูกทางมันก็เลยเกิดความทุกข์

จะนั้น เราทั้งหลาย ย่อมอยากรู้ว่า จิตของเรา เมื่อเวลาสงบแล้วเป็นอย่างไรหรือก่อนที่จิตจะมีอาการสงบแล้ว เป็นอย่างไร จิตของเราถ้ามันจะเริ่มมีอาการสงบ มันจะเริ่มรู้สึกเบาเมื่อใจรู้สึกว่าเบา กายก็เบา เมื่อกายเบา คล้ายๆ กับว่าตัวของเรานี้จะลอยขึ้น แล้วจากนั้นมันก็เกิด ปีติ ขันลูกชูไปทั้งตัว เหมือนกับว่ากายใจรวมเป็นหนึ่ง

เมื่อมาถึงจุดๆนี้แล้ว เราจะเห็นว่า นี่เมื่อความทุกข์มันเกิดขึ้นเราก็เห็น นี้ความสุขเกิดขึ้นเราก็เห็น รู้ว่าเหตุที่เกิดทุกข์นั้นมาจากอะไร มาจากขาดสติ นั่นเองจะนั่นขอให้พากันจดจำและนำไปประพฤติปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์ เมื่อความสุขเกิดขึ้นที่ใจเราแล้วเราจึงจะรู้ว่า การปฏิบัติศีล การปฏิบัติธรรม หรือ การทำใจให้เป็น พระ ไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่เรื่องยากถ้าง่ายเกินไป ก็ไม่มีนຽก เพราะทุกคนนั้น จะต้องรู้ว่าនรภสวรรค์นั้นเป็นเรื่องของเราทุกคน

เหตุที่ การทำอะไรยาก แล้วมักไม่อยากทำ ทำอะไรง่ายๆ มักจะทำสิ่งนั้น นั่นเป็นเรื่องของ กิเลส ทั้งหมด ขึ้นชื่อว่าการที่เราได้รักษาคุณงามความดี มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้เรียกว่า เราเมดี เราได้ดีมาจากการทำดี เมื่อเดือนนี้ เดือนนี้เป็นผลมาจากการดี เราจะทำเหตุต่อไป โดยการทำความดี เช่นเราทั้งหลาย ได้มาให้พระสาวดมนต์ทุกวันไม่เว้นวันพระก็ดี หรือ มาเนพะวันพระ ก็ดี ทั้งหลาย ทั้งปวงนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการสืบทอดประกอบจิตของเราให้ยืนดี อยู่ในการบำเพ็ญตน ก่อนเวลาโลกหน้าจะมาถึง เราต้องเรียนชอบก่อนค่อยไปเรียนจบแล้ว ไปเมื่อไหร่เราก็ไม่มีการสงบสัย

จะนั้น ขอให้พากเราทั้งหลาย จงคิดและก็ปฏิบัติ ให้เกิดผลขึ้นที่ใจที่ว่า เราฟังธรรม พึ่งมาก เรายังเห็น พึ่งมากแต่การปฏิบัตินั้น ยังเข้าไม่ถึง

การจะเข้าถึงได้ก็ต้องอาศัยการคิดอ่านไตรตรอง ในอิริยาบถทั้งสี่ อย่าพากัน
ประมาณ

วันนี้ได้ใช้เวลา many เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขออุบัติไว้แต่เพียงแค่นี้

พระครูสันติวารคุณ
(หลวงพ่อคำแพง อุดตสนุโตร)
วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

การสร้างวัด

การสร้างวัดในทางพระพุทธศาสนา เป็นการสร้างฐานบุญกุศลให้กับตนเอง ได้บุญทุกวินาที มีความสุขใจตลอดกาล เพราะการสร้างวัดเป็นการสร้างสาธารณประโยชน์ วัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕ อันเป็นกฎหมายปกครองคณะสงฆ์ ฉบับปัจจุบัน มี ๒ อย่าง คือ

๑. วัดที่ได้รับพระราชทาน วิสุกามสีมา

๒. สำนักสงฆ์ (ที่ถูกต้องตามกฎหมาย)

สำนักสงฆ์ที่เรียกว่าเป็นวัดนั้น มีดังนี้

๒.๑ สำนักสงฆ์ ที่ตั้งก่อน พ.ร.บ. ๒๔๘๔

๒.๒ สำนักสงฆ์ที่ขอนุญาตให้สร้างวัดได้แล้ว

๒.๓ สำนักสงฆ์ที่ขอนุญาตให้ตั้งวัดได้แล้ว

๒.๔ สำนักสงฆ์ที่เป็นวัดร้างแล้วยกให้เป็นวัดมีพระสงฆ์

๓. สำนักสงฆ์ที่ได้ตั้งขึ้นเป็นวัดแล้ว ขึ้นตอนต่อไป ก็ขอรับ

พระราชทานวิสุกามสีมา ตามหมายเลข ๑ ก็ถือเป็นวัดที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย แต่จะให้สมบูรณ์ตามวินัยแล้วต้องสร้างอุโบสถภายในเขตวิสุกามสีมาที่ได้รับ พระบรมราชนูญาต เมื่อสร้าง “อุโบสถ” เสร็จแล้ว ก็มีการ “ผูกพัทธสีมา” ทางภาคอีสานเรียกว่า “สิน” การผูกพัทธสีมาเรียกว่า “บุญขอสิน” ที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงขั้นตอนการสร้างวัดในทางพระพุทธศาสนา โดยย่อเท่านั้น วิธีที่ ปฏิบัติตามขั้นตอนนั้น มีรายละเอียดในกฎหมายกรุง ฉบับที่ ๑ ต่อท้าย พ.ร.บ. คณะสงฆ์ ๒๕๐๕ แล้ว

การผูกพัทธสีมา

การผูกพัทธสีมา หรือทางภาคอีสานเรียกว่า บุญขอสิม นั้น ถือว่า เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ ในชีวิต ของชาวพุทธ ถ้าใครได้ร่วมงานบำเพ็ญกุศล เอาบุญ ขอสิมถึง ๓ วัด หรือ ๕ วัดแล้ว จะได้บุญอย่างมากมายมหาศาล เพราะบุญ ขอสิมสิบปีก็ไม่มีครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะการสร้างอุโบสถ หรือ “สิม” นั้นกว่า จะแล้วเสร็จหลังหนึ่งใช้เวลานานปี เพราะต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก ประเพณีทำบุญขอสิม ทางภาคอีสานนั้น มีพิธีเตรียมการดังนี้

๑. ลูกนิมิต กือ ใช้ศิลาจัดทำเป็นรูปทรงกลม โดยมากนิยม ๕ ลูก หรือ ๘ ลูก ฝังใน ๘ ทิศ รอบนอกอุโบสถ เรียกว่า ลูกโท อีก ๑ ลูกฝังบริเวณใน อุโบสถระดับสายพระเนตรพระพุทธรูปประธาน เรียกว่า ลูกเอก จัดทำขึ้น ใช้หวยแวงล้อย เหนือหลุม ในวันงานจะมีการปิดทองลูกนิมิต ให้รอบ เหลือง อร่ามเป็นลูกนิมิตทอง ก่อนจะตัดลูกนิมิตประกอบพิธีบุญขอสิม

๒. ผ้าไตร สำหรับหยอดนือสิม ทางวัดจะจัดเตรียมไว้เพื่อให้ผู้มาร่วม งาน บูชาตามศรัทธา เพื่อไปหยอดลงใน นือสิม (หลุมลูกนิมิต ลูกเอก) ภายในอุโบสถ

๓. จัดพิธีพุทธภัณฑ์ การจัดพิธีพุทธภัณฑ์ นิยมทำกับงานผูกพัทธ สีมา เพราะถือ พระพุทธประธานที่จะประดิษฐ์ฐานในอุโบสถนั้น สร้างขึ้น ใหม่ เพื่อเป็นการเสริมศิริมงคล ให้กับชาวพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธี นิยมจัดพิธีในวันแรกของงาน และชาวบ้านก็ชอบจะเอาวัตถุมงคลที่ตนมีอยู่มา

ใส่กอลอง นำเข้าพิธีพุทธาภิเบกษาด้วย พิธีจะเริ่มด้วยพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์, จุดเทียนชัย, พระสงฆ์ ๔ รูป สาคพุทธาภิเบกษา มีพระธรรมผู้ใหญ่นั่งมหาชิ (นั่งปรก) แผ่นเมดตา เป็นชุด ๗ ในระหว่างหุดพก คณะชีพระมหาณี กีสาวด สักขีทั้งคืนจนสว่าง แล้วกีดับเทียนชัย

๔. ขั้นตอนการผูกพัทธสีมา

๔.๑ นิมนต์พระสงฆ์ร่วมพิธีตามความเหมาะสม

๔.๒ พระสงฆ์ทุกรูป จะต้องมีบัตรที่ทางคณะกรรมการสงฆ์ผู้จัดงานมอบให้ในวันรายงานตัวถือเข้าพิธีด้วย เพื่อป้องกันนานาสังวาสและอย่างอื่นที่จะทำให้สังฆกรรมวิบัตได้

๔.๓ ประชุมพระสงฆ์ที่มีบัตรทั้งหมดในเขตแนะนำนิมิต ยืนไถ่หัดดูนาสแล้ว พระภิกษุสงฆ์สมนติทำพิธี “สาดตอนสีมา” ตามพระพุทธathanuญาต เป็นระยะไปจนรอบบริเวณ ตามแนวเขตของลูกนิมิต (พิธีสาดตอนทำในวันแรกของงาน และกลางคืนก็จะมีพิธี “สาดพุทธาภิเบกษา” ตลอดคืน)

๔.๔ ในวันสุดท้าย ก็จะมีพิธี “สาดสมนติสีมา” หรือเรียกว่า “สาดผูกสีมา” โดยเริ่มพิธีดังนี้

- (๑) เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง อ่านประวัติวิสุกຄามสีมา
- (๒) เจ้าภาพที่จะตัดลูกนิมิต เตรียมพร้อมนอกอุโบสถ
- (๓) ทายกทายิกา ผู้ร่วมในพิธีเตรียมตอบรับ ด้วยคำว่า “ป่าสาโนกนเต” ทุกลูกนิมิต

(๔) พระสงฆ์ทั้งหมดประชุมกันภายในอุโบสถแล้วสมนติให้พระภิกษุ ๔ รูป ออกไปทักนิมิต โดยยืนภายในลูกนิมิต ให้ทักลูกหน้าอุโบสถ ก่อน ก่อนทักให้เจ้าภาพตัดลูกนิมิตลงในหลุม และเอาหัวขอกให้ลูกนิมิตไม่

เคลื่อนไหว แล้วจึง ทักษิณิมิต เวียนขวาตามลำดับ เมื่อทักษิณนับแล้วลูกสุดท้าย ให้ทักษิณแรกข้าอีก เพื่อเป็นการเชื่อมต่อกัน เสร็จแล้วเข้าไปแจ้งแก่สังฆ์ใน อุโบสถได้ทราบว่า ทักษิณิมิต เสร็จแล้ว

(๕) ฝ่ายทายก ก็จะเอารายที่เตรียมไว้กลับลูกนิมิตแล้วเอาในเสมอ ปักหรือปิดปากหลุม เพื่อให้ทราบแนวเขตแคนอิกรังหนึ่ง

(๖) พระสงฆ์ในอุโบสถ ก็ประกอบพิธีสวดสมนติสีมา (สวด ผูกพัทธสีมา) ตามพระบรมพุทธฐานอุปญาต ต่อไป เสร็จจากนั้นก็ถวายอุโบสถแก่ สังฆ์ ถวายเครื่องไทยธรรม พระสงฆ์ทั้งหมดอนุโมทนา เป็นเสร็จพิธี (บาง แห่ง ก็มีการเจริญพระพุทธมนต์ในตอนเย็น)

๕. ความเชื่อของชาวพุทธในการทำบุญขอดสิม

๕.๑ การปิดทองลูกนิมิต จะสำเร็จตามความปรารถนา ตามแรงอธิษฐาน

๕.๒ การหย่อนบือสิม บางคนสละสิ่งของที่มีค่าสูง เช่น แก้ว แหวน เงิน ทอง ลงไปในบ่อสิมลูกเอกสาร โดยถือว่าอุโบสถนั้นเป็นที่กำเนิดพระภิกษุ สามเณร เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสถานที่พระสงฆ์ประกอบสังฆกรรม ในทางพระพุทธศาสนา ลึกที่สุดถึง ๘ หมื่น ๔ พัน โยชน์ ได้บุญกุศลใน ปัจจุบันและอนาคต

๕.๓ คนที่ได้ตัดลูกนิมิต ได้กุศลแรง เพราะทำให้อุโบสถสมบูรณ์

๕.๔ หวายที่สถานลูกนิมิต, ด้วยสายสิญจน์ ที่เอาไว้รอบ, หยดของ เทียนชัย ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นิยมเก็บไว้บูชา และถือว่าทำให้เกิดเป็นศิริ มงคล บันดาลโชคให้เกิดแก่ตนเองและครอบครัว ให้มีความสุขความเจริญ ก้าวหน้าทั้งในปัจจุบันและในอนาคตแบบถาวร

นามศัพท์เกี่ยวกับพิธี

๑. อุโบสถ , โบสถ์ , สิม เป็นพุทธสถาน เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธประชาน และเป็นสถานที่ประกอบสังฆกรรมของสงฆ์ ทั้ง ๓ ศัพท์นี้ เป็นศัพท์ที่เรียกชื่อ ในวัตรรายวัน (ราชการ)
๒. พระอุโบสถ ความหมายเช่นเดียวกัน ใช้เฉพาะพระอารามหลวง
๓. สีมา แปลว่า เขต , แดน เครื่องหมายเขตทำสังฆกรรม
๔. ใบเสมา กือ เครื่องหมายบอกเขตของสีมา ให้ใบเสมาจะมีลูกนิมิต
๕. วิสุจความสีมา กือ เขตสีมาที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระเจ้าแผ่นดิน
๖. ลูกนิมิต กือ ลูกหินกลมๆ ที่ใช้ฝังในหลุมรอบสีมา เพื่อเป็นหลักฐาน ตามวิธีการในพระพุทธศาสนา
๗. พัทธสีมา เขตสังฆกรรม ที่พระสงฆ์ที่ได้กำหนดไว้เป็นหลักฐาน ตามวิธีการในพระพุทธศาสนา
๘. สาวดถอนสีมา พระสงฆ์ประชุมสาวดถอนสมมติสีมา ที่มีอยู่ก่อน เพื่อป้องกันสีมาวิบัติ
๙. สาวดสมมติสีมา พระสงฆ์ประชุมสาวดถอนสมมติสีมา เพื่อเป็นเขตทำสังฆกรรมที่ถูกต้องตามพระบรมราชานุญาต

ภาครกรรมวชา

๑. แบบกรรมวชาเนื่องด้วยสีมา

คำสาดถอนติจีวราวีปปัวส

สุณາตุ เม ภนุเต สงโนม. โย ໂສ ສງເມນ ຕີຈິວເຮນ ອົງປຸປ່ວາໂສ
ສມຸນໂຕ, ຍທີ ສັງມສຸສ ປັດກອລຸດ, ສັງໂນມ ຕໍ ຕີຈິວເຮນ ອົງປຸປ່ວາສ ສມູ້
ເນຍຍ. ເອສາ ຢູຕຸຕິ. ສຸ່ນາຕຸ ເມ ກນຸຕ ສັງໂນມ. ໂຍ ໂສ ສັງເມນ ຕີຈິວເຮນ
ອົງປຸປ່ວາໂສ ສມຸນໂຕ, ສັງໂນມ ຕໍ ຕີຈິວເຮນ ອົງປຸປ່ວາສ ສມູ້ຫັດ. ຍສຸ່າຍສຸມ
ໂຕ ແມຕ ເອຕສຸສ ຕີຈິວເຮນ ອົງປຸປ່ວາສສຸສ ສມຸກຸມາໂຕ, ໂສ ຕຸ່ອນຫສຸສ, ຍສຸສ ນກຸນມຕີ
ໂສ ກາເສຍຍ. ສມູ້ໂຕ ໂສ ສັງເມນ ຕີຈິວເຮນ ອົງປຸປ່ວາໂສ. ແມຕ ສັງມສຸສ; ຕສ
ມາ ຕຸ່ອນໜີ, ເວມເມຕ ອາຮຍາມີ

(พระสังฆ์ທັງໝາດຮັບວ່າ “ສາຫຼຸ”)

๒. กรรมวชาถอนສາມາດສັງວາສສືມາ

ຕາມມີຂອງຄະຫຼາມຢູດກົກາຍ ວ່າດັ່ງນີ້

ສຸ່ນາຕຸ ເມ ກນຸຕ ສັງໂນມ ຍາ ສາ ສັງເມນ ສືມາ ສມຸນຕາ ສາມານສວາສາ
ເອກູໂປສາ, ຍທີ ສັງມສຸສ ປັດກອລຸດ ສັງໂນມ ຕໍ ສືມ ສມູ້ເນຍຍ. ເອສາ
ຢູຕຸຕິ. ສຸ່ນາຕຸ ເມ ກນຸຕ ສັງໂນມ ຍາ ສາ ສັງເມນ ສືມາ ສມຸນຕາ ສາມານສວາສາ
ເອກູໂປສາ, ສັງໂນມ ຕໍ ສືມ ສມູ້ຫັດ. ຍສຸ່າຍສຸມໂຕ ແມຕ ເອຕສຸສາ ສີມາຍ
ສມຸກຸມາໂຕ, ໂສ ຕຸ່ອນຫສຸສ ຍສຸສ ນກຸນມຕີ ໂສ ກາເສຍຍ. ສມູ້ຫາ ສາ ສັງເມນ
ສືມາ. ແມຕ ສັງມສຸສ; ຕສມາ ຕຸ່ອນໜີ, ເວມເມຕ ອາຮຍາມີ

(พระสังฆ์ທັງໝາດຮັບວ່າ “ສາຫຼຸ”)

คำทักษณิมิต

๑. ทิศบูรพา	คำทักษณิมิต	ปูรตถินาย ทิสาย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป้าโซน ภนุเต”
	คำระบุชี้	เอโซ ป้าโซน นิมิต°
	คำตอบรับว่า	“อาມ ภนุเต”
๒. ทิศօคตเนย়	คำทักษณิมิตว่า	ปูรตถินาย อนุทิสาย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป้าโซน ภนุเต”
	คำระบุชี้	เอโซ ป้าโซน นิมิต°
	คำตอบรับว่า	“อาມ ภนุเต”
๓. ทิศหักขิณ	คำทักษณิมิตว่า	ทกุขิณาย ทิสาย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป้าโซน ภนุเต”
	คำระบุชี้	เอโซ ป้าโซน นิมิต°
	คำตอบรับว่า	“อาມ ภนุเต”
๔. ทิศหารดี	คำทักษณิมิตว่า	ทกุขิณาย อนุทิสาย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป้าโซน ภนุเต”
	คำระบุชี้	เอโซ ป้าโซน นิมิต°
	คำตอบรับว่า	“อาມ ภนุเต”
๕. ทิศปัจจิม	คำทักษณิมิตว่า	ปจุณิมาย ทิสาย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป้าโซน ภนุเต”
	คำระบุชี้	เอโซ ป้าโซน นิมิต°
	คำตอบรับว่า	“อาມ ภนุเต”

๖. ทิศพายัพ	คำทักษัณนิมิตว่า	ปจจุนิมาย อนุทิสัย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป่าสาโน ภนุเต”
	คำระบุช้ำ	เอโส ป่าสาโน นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“อาນ ภนุเต”
๗. ทิศอุตร	คำทักษัณนิมิตว่า	อุตตุราย ทิสัย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป่าสาโน ภนุเต”
	คำระบุช้ำ	เอโส ป่าสาโน นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“อาນ ภนุเต”
๘. ทิศอีสาน	คำทักษัณนิมิตว่า	อุตตุราย อนุทิสัย กี นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“ป่าสาโน ภนุเต”
	คำระบุช้ำ	เอโส ป่าสาโน นิมิตต°
	คำตอบรับว่า	“อาນ ภนุเต”

คำชี้อุบัติ

ในพิศบูรพา อีก คำทักษัณิมิต คำตอบรับ และคำระบุชี้ หมายอนกันกับหมายเลข ๑ เมื่อทักษัณิมิตเสร็จ คณะสังฆ์ ๔ รูป ก็กลับเข้าสู่อุโบสถ เพื่อแจ้งแก่สังฆ์ และประกอบพิธี “สวดสมมติสีมา” ต่อไป

คำสมมติismanสังวาสสีมา

ສູນາຖຸ ເມ ກນົາຕີ ສົງໄມ ຍາວດາ ສມນຸຕາ ນິມິຕຸຕາ ກິດຕິຕາ, ຍົກ
ສົງມສຸສ ປົດຕົກລຸລົດ ສົງໄມ ເອເທິ ນິມິຕຸຕີ ສິ້ນ ສມມຸນຸແນຍຸ ສມານສ
ວາສ ເອກູໂປສດ. ເອສາ ພູຕຸດ. ສູນາຖຸ ເມ ກນົາຕີ ສົງໄມ ຍາວດາ ສມນຸຕາ
ນິມິຕຸຕາ ກິດຕິຕາ, ສົງໄມ ເອເທິ ນິມິຕຸຕີ ສິ້ນ ສມມຸນຸນັດ ສມານສວາສ

ເອກູໂທສົດ໌ ຍສຸ່ສາຍສຸມໂຕ ຂມຕີ ເອເຕີ ນິມິຕຸເຕີ ສີມາຍ ສມຸນຕີ ສມານສ່ວາ
ສາຍ ເອກູໂປສຄາຍ , ໂສ ຕຸ່ນຫສຸສ , ຍສຸ່ສ ນກຸ່ມຕີ ໂສ ກາເສຍຍ. ສມຸນຕາ ສີມາ
ສຸງເມນ ເອເຕີ ນິມິຕຸເຕີ ສມານສ່ວາສາ ເອກູໂປສຄາ. ຂມຕີ ສຸງສຸສ ; ຕສຸມາ
ຕຸ່ນທີ, ເອວເມຕໍ ອາຮຍາມີ

(ພຣະສົງໝີທັ້ງໝາຍດັບວ່າ “ສາຫຼຸ”)

ຄໍາສມາດຕິຕິຈີວາວິປປວາສ

ສຸພາຕູ ເມ ກນຸໂຕ ສຸງໂມ ຍາ ສາ ສຸງເມນ ສີມາ ສມຸນຕາ ສມານສ່ວາສາ
ເອກູໂປສຄາ, ຍທີ ສຸງສຸສ ປຸຕຸກດຸດ໌ ສຸງໂມ ຕໍ ສິມໍ ຕິຈີວຣນ ອິວປຸປວາສ່
ສມຸນນຸ່ນຍຸຍ ຫຼັບປຸວາ ດານຜູຈ ດານຸປ່ຈາຍຜູຈ ເອສາ ລູດຸດີ. ສຸພາຕູ ເມ ກນ
ເຕ ສຸງໂມ, ຍາ ສາ ສຸງເມນ ສີມາ ສມຸນຕາ ສມານສ່ວາສາ ເອກູໂປສຄາ, ສຸ
ໂມ ຕໍ ສິມໍ ຕິຈີວຣນ ອິວປຸປວາສ່ ສມຸນນຸ່ນຕີ ຫຼັບປຸວາ ດານຜູຈ ດານຸປ່
ຈາຍຜູຈ. ຍສຸ່ສາຍສຸມໂຕ ຂມຕີ ເອດີສຸສາ ສີມາຍ ຕິຈີວຣນ ອິວປຸປວາສຸສ ສມ
ມຕີ , ຫຼັບປຸວາ ດານຜູຈ ດານຸປ່ຈາຍຜູຈ, ໂສ ຕຸ່ນຫສຸສ , ຍສຸ່ສ ນກຸ່ມຕີ
ໂສ ກາເສຍຍ. ສມຸນຕາ ສາ ສີມາ ສຸງເມນ ຕິຈີວຣນ ອິວປຸປວາໂສ ຫຼັບປຸວາ
ດານຜູ້ສູງ ດານຸປ່ຈາຍຜູຈ. ຂມຕີ ສຸງສຸສ, ຕສຸມາ ຕຸ່ນທີ, ເອວເມຕໍ ອາຮຍາມີ

(ພຣະສົງໝີທັ້ງໝາຍດັບວ່າ “ສາຫຼຸ”)

สามัชวิชี
เรียนเรียงโดย
พระอาจารย์สิงห์ บุนดุตยาคโนม
พระมหาปั่น ปัญญาพโภ
๑. นั่งสามัชวิชี

ให้นั่งขัดสามัชี เอาขาขวาทับขาซ้าย เอามือขวาวางทับมือซ้าย อุชุง
กาบั้ง ประพิราษะ ตั้งกายให้ตรง คือ ไม่ให้อึงไปข้างซ้าย ข้างขวา ข้างหน้า
ข้างหลัง และอย่าก้มนัก เช่น อย่างหอยนาหน้าต่ำ อย่างเงยหน้า เช่นอย่างกง
กระเต้ (นกกระตือยตีวิค) นอนหงาย พึงคุพระพุทธรูปเป็นตัวอย่าง อุชุง จิต
ตั้ง ประพิราษะ ตั้งจิตให้ตรง คือ อย่าส่งใจไปทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย
และอย่าส่งใจไปข้างหน้า ข้างหลัง ข้างซ้าย ข้างขวา พึงกำหนดครุ่นเข้าไปใน
จิต ๑

๒. วิธีสำรวมจิตในสามัชี

มนัสสา สังฆะ โภ สาธุ สำรวมจิตให้ดี คือ ให้นึกว่าพระพุทธเจ้าอยู่
ในใจ พระธรรมอยู่ที่ใจ พระอริยสัมมาวกอยู่ที่ใจ นึกอยู่อย่างนี้ ใจตกลง
เห็นว่าอยู่ที่ใจจริง ๆ แล้วหอดูรูระเครื่องกังวลดงได้ว่าไม่ต้องกังวลดอะไรอีก
จะกำหนดเฉพาะที่ใจแห่งเดียวเท่านั้น จึงตั้งสติก่อนกำหนดใจนั้นไว้ในก้า
บริกรรมรวมใจเข้า一起

๓. วิธีนึกกำหนดบริกรรม

ให้ตรวจสอบจิตเสียก่อน ว่าจิตคิดอยู่ในอารมณ์อะไร ในอารมณ์อันนั้น
เป็นอารมณ์ที่น่ารักหรือน่าชัง เมื่อติดใจในอารมณ์ที่น่ารัก พึงเข้าใจว่าจิตนี้

ลำเอียงไปด้วยความรัก เมื่อติดใจในอารมณ์ที่น่าชัง พึงเข้าใจว่าจิตนี้ลำเอียงไปด้วยความชัง ไม่ดังเที่ยง พึงกำหนดส่วนทั้งสองนั้น ให้เป็นคู่กันเข้าไว้ที่ตรงหน้า ซ้าย ขวา แล้วด้วยสติกำหนดใจดังไว้ในระหว่างกลาง ทำความรู้เท่าส่วนทั้งสองเปรียบอย่างถนนสามแยก ออกจากจิตตรงหน้าออก ระวังไม่ให้จิตaware ไปตามทางเส้นซ้าย เส้นขวา ให้เดินตรงตามเส้นกลาง แต่ระวังไม่ให้ไปข้างหน้าให้กำหนดเฉพาะจิตอยู่ที่นั้นก่อน แล้วนึกคำบรรยายที่เลือกไว้จำเพาะพอเหมาะสมกับใจคำใดคำหนึ่ง เป็นต้นว่า “พุทธฯฯ” เป็นอารมณ์เพ่งจำเพาะจิตจนกว่าจิตนั้นจะวางความรักความชังโดยดังลงเป็นกลางจริงๆ แล้วจึงกำหนดรวมทวนกระแสรประชุมลงใน gwang’ ตั้งสติตามกำหนดจิตใน gwang’ นั้นให้เห็นแจ่มแจ้งไม่ให้เพลオฯ

๔. วิธีสังเกตจิตเข้าสู่ gwang’

พึงสังเกตจิต ในเวลาดำเนินกิจกรรมอยู่นั้น ครั้นเมื่อจิตดังลงไปเป็นกลาง วางความรักความชังทั้งสอง ได้แล้ว จิตย่อมเข้าสู่ gwang’ จิต (คือจิตเดิม) มีอาการต่างๆ กัน บางคนรวมผับลง บางคนรวมปีบลง บางคนรวมวับแวน เข้าใจแล้วสว่างขึ้น ลืมคำบรรยายไป บางคนก็ไม่ลืม แต่รู้สึกเบาในภายในใจ ที่เรียกว่า กายละหุต้า จิตละหุต้า กายกีเบา จิตกีเบา กายละมุหุต้า จิตละมุหุต้า กายกีอ่อน จิตกีอ่อน กายจะปัสสัทชิ จิตจะปัสสัทชิ กายกีสงบ จิตกีสงบ กายชุกจะต้า จิตตุชุกจะต้า กายกีตรง จิตกีตรง กายกันมัญญาต้า จิตตะกันมัญญาต้า กายกีควรแก่การทำ sama’ จิตกีควรแก่การทำ sama’ กายจะป่าคุณญาต้า จิตจะป่าคุณญาต้า กายกีคล่องแคล้ว จิตกีคล่องแคล้ว หายเหนืดหายเหนืดอย หายเมื่อย หายหิว หายปวดหลัง ปวดเอว ก็รู้สึกว่าสบายใจขึ้นมาก พึงเข้าใจว่าจิตเข้าสู่ gwang’ แล้ว ให้หยุดคำบรรยายลงแล้ว และวางสัญญาภายนอก

ให้หมด ค่อยๆ ตั้งสติตามกำหนดจิตจนกว่าจิตนั้นจะหยุด และตั้งมั่นลงเป็นหนึ่งอยู่กับที่ เมื่อจิตประชุมเป็นหนึ่งก็อย่าแพlost ให้พึงกำหนดดอยู่อย่างนั้น จนกว่าจะนั่งเห็นอย่างนี้แล้วเรียกว่า ภาวะอย่างละเอียด ๆ

๕. วิธีออกจากสามัชชี

เมื่อจะออกจากสามัชชี ภารนา ในเวลาที่รู้สึกเห็นอย่างแล้วนั้น ให้พึงกำหนดจิตไว้ให้ดี แล้วเพ่งเลึงพิจารณาเบื้องต้นเบื้องปลายให้รู้แจ้งเสียก่อนว่า เบื้องต้น ได้ตั้งสติกำหนดจิตอย่างไร พิจารณาอย่างไร นึกคำบริกรรมอะไร นำใจจึงสงบมาตั้งอยู่อย่างนี้ ครั้นเมื่อใจสงบแล้ว ได้ตั้งสติอย่างไรกำหนดจิตอย่างไร ใจจึงไม่ถอนจากสามัชชี เมื่อพิจารณาเห็นแจ้งเห็นชัด พึงทำในใจว่า ออกจากที่นั่งนี้แล้ว ถอนลงก็จะกำหนดดอยู่อย่างนี้ จนกว่าจะถอนหลับ แม้ตั้นขึ้นมา ก็จะกำหนดดอย่างนี้ ตลอดวัน และคืน ยืน เดิน นั่ง ถอน เมื่อทำในใจ เช่นนี้แล้ว จึงออกจากที่นั่งสามัชชินี้อีก ก็พึงทำพิธีอย่างที่ทำมาแล้ว ๆ

๖. มัคคสมังคี

มรรค มีองค์ อวัยะ ๘ ประการ ประชุมลงเป็นเอกมรรค คือ ๑ เป็นอาการ ๘ เป็นองค์อธินายว่า สัมมาทิภูติ ความเห็นชอบก็คือ จิตเป็นผู้เห็น สัมมาสังกับไป ความคำริขอบ ก็คือจิตเป็นผู้คำริ สัมมาวิชา กล่าววิชาขอบ ก็คือจิตเป็นผู้นึกแล้วกล่าว สัมมากัมมันโต การงานขอบ ก็คือจิตเป็นผู้คิดทำการ สัมมาอาชีวิ เลี้ยงชีวิขอบ ก็คือจิตเป็นผู้คิดหาเลี้ยงชีวิต สัมมาวิยาโน ความเพิรขอบ ก็คือจิตเป็นผู้มีความเพิร มีหมั่น สัมมาสติ ความระลึกขอบ ก็คือ จิตเป็นผู้ระลึกทั้ง ๘ นี้ แหลกเป็นอาการ ประชุมอาการทั้ง ๘ นี้ ลงเป็นองค์สัมมาสามัชชี แปลว่าตั้งจิตไว้ขอบ ก็คือ ความประกอบการกำหนดจิตให้เข้าสู่วังค์ได้แล้ว ตั้งสติก่อนกำหนดจิตนั้นไว้ให้เป็นเอกกัคคตา อยู่ในความ

เป็นหนึ่ง ไม่มีไป ไม่มีมา ไม่มีออก ไม่มีเข้า เรียกว่า มรรคสมังคี ประชุมมรรค ทั้ง ๙ ลงเป็นหนึ่ง หรือเอกมรรคก็เรียก มรรคสมังคีนี้ประชุมถึง ๔ ครั้ง จึง เรียกว่ามรรค ๔ ดังแสดงมาฉะนี้ ๆ

๓. นิมิตสมานิ

ในเวลาจิตเจสุกสวังค์ และดังลงเป็นองค์มรรคสมังคีแล้วนั้น ย่อมมี นิมิตต่างๆ มาปรากฏในขณะจิตอันนั้น ท่านผู้ฝึกหัดใหม่ทั้งหลาย พึงดังสติ กำหนดใจไว้ให้ดี อย่าตกประมาทกระดาษ และอย่าทำความกลัวจนเสียสติ อาจรนณ์ ทำใจให้ฟุ่งช่าน รึ่งใจไม่อยู่จะเสียสมาริ นิมิตทั้งหลายไม่ใช่เป็นของ เที่ยง เพียงสักว่าเป็นเจ้า พอให้เห็นปรากฏแล้วก็หายไปเท่านั้นเอง

นิมิตที่ปรากฏนั้น คือ อุคคหนนิมิต ๑ ปฏิภาคนิมิต ๑ นิมิตที่ปรากฏ เห็นด้วยดวงหทัยของคนใสสว่างเหมือนกับดวงแก้ว แล้วยึดหน่วงเหนี่ยวรั้ง ให้ดังสติกำหนดจิตไว้ให้ดี เรียกอุคคหนนิมิต ไม่เป็นของน่ากลัว

นิมิตที่ปรากฏเห็นคนตาย สัตว์ตาย ผู้ไม่มีสติย่อมกลัว แต่ผู้มีสติแล้ว ย่อมไม่กลัว อีกเป็นอุบายให้พิจารณาเห็นเป็นอสุกแแยกส่วนแบ่งส่วนของ ร่างกายนั้นออกดูให้ดีที่เดียว และน้อมเข้ามาพิจารณาภายในกายของตนให้ เห็นแจ่มแจ้งจนเกิดนิพพิทาญาณ เปื้อน่าย สงเวชสลดใจ อีกน้ำใจให้ดังนั้น เป็นสมาริ มีกำลังขึ้นเรียกปฏิภาคนิมิต

๔. วิธีเดินจงกรม

พึงกำหนดหนทางสันยา แล้วแต่ต้องการ ยืนที่ด้านทางยกมือ ประณม ระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสังฆ แล้วดังความสัตย์ อธิษฐานว่าข้าพเจ้าจะดังใจปฏิบัติบูชา คุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับทั้ง พระธรรม และพระอริยสังฆ สาวก ขอให้น้ำใจของข้าพเจ้าสงบดังนั้นเป็น

สามาธิ มีปัญญาและอิยากรณ์ล้ำค่า รู้แจ้งแห่งตกลอดในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทุกประการ เทอญ แล้วว่างมีมอง เอามือขวาจับมือซ้ายไว้ข้างหนึ่ง เกริญพรเมวิหาร ๔ ทอดตากลางเบื้องตัวไปกลับตัวสติกำหนดจิต นึกคำบรรยายเดินกลับมา จนกว่าจะจิตสงบรวมลงเป็นองค์สามาธิ ในขณะที่จะกำลังรวมอยู่นั้น จะหยุดยืนกำหนดจิตให้รวมสนิท เป็นสามาธิก่อน จึงเดินต่อไปอีกก้าวได้ ในวิธีเดินจะทรงกำหนดจิตอย่างเดียวกัน กับนั้นสามาธิ แปลกแต่ใช้อธิบายเดินเท่านั้น ๑

เพราะฉะนั้น ท่านผู้ฝึกหัดใหม่ทั้งหลาย พึงเข้าใจเดิมว่าการทำความเพียร คือ ฝึกหัดจิตในสมาร亭นี้ มีวิธีจะต้องฝึกในอธิบายถูกทั้ง ๔ จึงต้องนั่งสมาธิบ้าง เดินจงกรมบ้าง ยืนกำหนดจิตบ้าง นอนสีห์ไสยาสบ้าง เพื่อให้ชำนาญคล่องแคล่วและเปลี่ยนอธิบายถูกให้สม่ำเสมอ ๆ

๕. วิธีแก้นิมิต

มีวิธีที่จะแก้นิมิตได้เป็น ๓ อย่าง

วิธีที่ ๑ ทำความนิ่งเฉย คือ พึงตั้งสติกำหนดจิตนั้นไว้ให้มั่นคง ทำความสงบนิ่งแห่งเชือยู่ในสมาร์ต แม้นมีนิมิตอะไร ๆ มาปรากฏ หรือรู้เห็นเป็นจริงในจิตอย่างไร ไม่ต้องหวั่นไหวไปตาม คือ ไม่ต้องจิตคิดไป จะเป็นความคิดผิด ที่เรียกว่า จิตวิปลาส แปลว่า ความคิดคลาดเคลื่อน แปลกประخلافจากความจริง นิ่งอยู่ในสมาร์ตไม่ได้ ให้นังเกิดเป็นสัญญาความสำคัญผิด ที่เรียกว่าสัญญาวิปลาส แปลว่า หมายมั่นไปตามนิมิตเคลื่อนคลาดจากจิตที่เป็นจิตทึ้งนั้น จนนังเกิดทิฐมานะขึ้นมา ที่เรียกว่า ทิฐวิปลาส แปลว่าความคลาดเคลื่อน จากความจริงคือเห็นไปหน้าเดียว ไม่แลเหลี่ยงดูให้รู้เท่าส่วนในส่วนนอก เชื่อว่าไม่รอนกอน เป็นจิตลำเอียง ไม่เที่ยงตรง เมื่อรู้

เข่นนี้ จึงไม่ควรส่งจิตไปปิดาน เมื่อไม่ส่งจิตไปตามนิมิตเช่นนั้นแล้ว ก็ให้ก่ออย่างไร ไม่ให้จิตเป็นตัณหาเกิดขึ้น คือ ไม่ให้จิตดื่นرنยินดีอยากเห็นนิมิตนั้น แจ่มแจ้งยิ่งขึ้นก็ดี หรือยินร้าย อยากให้หันมิตนั้นหายไปก็ดี หรือแม้ไม่อยากพบไม่อยากเห็นชื่นมิตที่น่ากลัวก็ดี ทั้ง ๓ อย่างนี้ เรียกว่าตัณหา ถ้าเกิดมีในจิตแต่อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก็ให้รับรังับเสีย คือ ถอนความอยาก และความไม่อยากนั้นออกเสีย เมื่อนิมิตมีมาก็อย่าขินดี เมื่อนิมิตหายไปก็อย่าขินร้าย หรือเมื่อนิมิตที่น่ากลัวมีมาก็อย่าทำความกลัว และอย่าทำความคดโง อยากให้หายไปก็ไม่ว่า ไม่อยากให้หายไปก็ไม่ว่า อยากรึ่งก็ไม่ว่า ไม่อยากเห็นก็ไม่ว่า ให้เป็นสันทิภูติโภ คือเห็นเอง อยากรู้ก็ไม่ว่า ไม่อยากรู้ก็ไม่ว่า ให้เป็นปัจจัตัง รู้จำเพาะกับจิต ตั้งจิตให้เป็นกลางๆ แล้วพึงทำความรู้เท่าอยู่ว่า อันนี้เป็นส่วนนิมิต แยกส่วนแบ่งส่วนตัวไว้เป็นคนละอันรักษาเอาแต่จิตกำหนดให้ตั้งอยู่ในธุติธรรมเที่ยงแน่ ทำความรู้เท่าจิตและนิมิตทั้งสองเงื่อนรักษาไม่ให้สติคลาดเคลื่อนจากจิต ทั้งไม่ให้เพลอสติได้เป็นดี สติมา ซึ่ว่าเป็นผู้มีสติ วินัยยะ โลเก อภิชมา โภมนະนัสสัง ถอนอภิชมา และโภมนัสในโลกเสียได้แล้ว ก็เป็นผู้ตั้งอยู่ในวินัย เมื่อประกอบข้อปฏิบัติอันนี้อยู่อย่างนี้ สติกตั้งมั่น จิตก็ตั้งมั่น ประชุมกันเป็นสามัคคีดังนี้เรียก ญาตปริญญา แปลว่า รู้เท่าอารมณ์ ๑

วิธีที่ ๒ ตรวจกันปฏิภาณนิมิต คือ เมื่อเห็นว่าจิตมีกำลังสติและสามารถมีกำลัง ประชุมกันอยู่เป็นปีกแผ่นแน่นหนาดีแล้ว พึงฝึกหัดปฏิภาณนิมิตให้ชำนาญ คือ เมื่อเห็นรูปนิมิตมาปรากฏในตาใจจิตเห็นเป็นรูปคนเด็กเล็ก หลวิงชา หนุ่มน้อยบ่าวสาว หรือแก่เฒ่าชา ประการใดประการหนึ่งก็ตามแสดงอาการแลบลีนปลื้มตา หน้าบิด ตาเบื่อง อาการใดอาการหนึ่ง ก็ตาม ให้รับ

ผลกจิตเข้ามากลับตั้งสติ ผูกปัญหาหรือทำในใจก็ได้ว่า รูปนี้ไม่เที่ยง หรือไม่เที่ยง จะแก่เฒ่าชราต่อไปหรือไม่ เมื่อนึกในใจจะนี้แล้ว พึงหยุดและวางคำนึงที่นึกนั้นเสีย กำหนดจิตพิจารณาในจดหมายอยู่ จนหลังใบสั่นเป็นทศๆ ไปในขณะที่ปัจจุบันทันใจนั้นแล้วผูกปัญหาตามคุณที่ว่า “ด้วยเป็นใหม่เล่าก่าว่าจะตกลงและแลเห็นในใจว่า เท่า แก่ชราได้เป็นแท้ จึงรับพิจารณาให้เห็นแก่ เท่า ชรา หลังจาก หลังใบสั่นทศๆ ไป ในขณะปัจจุบันทันใจนั้นแล้วผูกปัญหาตามคุณที่ว่า “ด้วยเป็นใหม่เล่า” หยุดนิ่งพิจารณาอยู่อีกทีจนกว่าจะตกลงเห็นในใจได้ว่า ด้วยแน่ด้วยแท้ ไม่แปรผัน จึงรับพิจารณาให้เห็นด้วยไปอีกเล่า ในขณะที่ปัจจุบันทันใจนั้น “เมื่อต้วยแล้วจะเปื่อยเน่าแตกทำลายไปหรือไม่” หยุดนิ่งพิจารณาจดหมายอยู่อีก จนกว่าจิตของเราจะตกลงเห็นว่า เปื่อยเน่าทำลายไปได้แท้ แท้ ใจจะนี้แล้วก็ให้รับพิจารณาให้เห็นเปื่อยเน่าแตกทำลาย จนลายลายสูญลงไปในคืน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ ไปตามธรรมชาติ ธรรมชาติธรรมรูปธรรมนิยาม แล้วผลกจิตของเรากลับทวนเข้ามาพิจารณาภาย ในภายของเราเอง ให้เห็นลงไปได้อ่าย่างเดียวกัน จนกว่าจะตกลงและตัดสินใจได้ว่า ร่างกายของเรานี้แก่เฒ่าชราทุพพลภาพ แตกด้วย ทำลายเปื่อยเน่าไปเป็นเหมือนกัน แล้วรีบตั้งสติพิจารณาความเห็นด้วยลงไปในขณะปัจจุบัน แยกส่วน แบ่งส่วนอกคุณ ให้เห็นแจ้งว่าหนังเป็นอย่างไร เนื้อเป็นอย่างไร กระดูกเป็นอย่างไร ตับไตได้พุงเครื่องในเป็นอย่างไร เป็นของงานหรือไม่เป็นตรวจคุณให้ดี พิจารณาให้ละเอียด จนกว่าจะถอนความยินดียินร้ายเสียได้ แล้วพิจารณาให้เห็นเปื่อย เน่า ผุพัง ลงคุณแผ่นดินไปภายหลังกลับพิจารณาให้เห็นเป็นคืนมาอีก แล้วฝึกหัดทำอยู่อย่างนี้จนกว่าจะชำนาญ หรือยิ่งเป็นผู้มีสติได้พิจารณาเห็น เนื้อ หนัง เส้นเอ็น และเครื่องในทั้งหลาย มีดับ ได้ ได้

พุง เป็นต้นเปื้อย ผุพัง ลงไปหมดแล้ว ขังเหลือแต่ร่างกระดูกเปล่า จึงกำหนด เอาร่างกระดูกนั้นเป็นอารมณ์ ทำไว้ในไจไคร์กรวยให้เป็นแจ้งอยู่เป็นนิตย์ จนกว่าจะนับได้ทุกกระดูกก็ยังดี เพียงเท่านี้ก็เป็นอันแก้นิมิต ได้ดีที่เดียวๆ

คราวนี้ พึงทำพิธีพิจารณาเป็นอนุโลมปฏิโลมโดยขึ้นถอยลง คือตั้ง สถิตกำหนดจิตไว้ให้ดี แล้วเพ่งพิจารณาให้เห็น ผnodยุ่นศีรษะ มีสีดำสัมฐาน ขาวก็จะหงอกขาวลงตามแผ่นดินทั้งนั้น และพิจารณาให้เห็นบนซึ่งเกิดตามบุ บนคลอดทั่วทั้งกาย นอกจากฝ่ามือ ฝ่าเท้าก็จะถอยแผ่นดินเหมือนกัน พิจารณา เลือบที่อยู่ปลายนิ้วมือ ให้เป็นเป็นของที่จะต้องลงตามแผ่นดิน ด้วยกันทั้งนั้น พิจารณาพันซึ่งอยู่ในปากข้างบน ข้างล่างให้เห็นแจ้งว่า ได้ใช้เคี้ยวอาหารกินอยู่ เป็นนิตย์ แต่จะต้องลงตามแผ่นดินเหมือนกัน คราวนี้พิจารณาหนังเบื้องบนแต่ พื้นเท้าขึ้นมา เปื้องค่า แต่ปลายผนังไป มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ ยังชีวิตนี้ ให้ตั้งอยู่ได้และเป็นไป ถ้าถอกหนังนี้ออกหมดแล้วก็ต้องตาย ตายแล้วต้องถอย แผ่นดิน พิจารณาเห็นความจริงจะนี้แล้วเลิกหนังนี้ออกว่างลงไว้ที่พื้นดิน แล้ว พิจารณาดูเนื้อให้เห็นแจ้งว่า เนื้อในร่างกายมีอยู่ป็นกล้าม ๆ แล้วกำหนดให้เน่า ผุพังลงไปกองไว้ที่พื้นดิน พิจารณาเส้นเอ็นให้เห็นแจ้งว่า เส้นเอ็นทั้งหลายรัด ตรึงกระดูกไว้ให้ติดกันอยู่ เมื่อเลิกเส้นเอ็นเนื้อออกหมดแล้ว กระดูกก็จะหลุด จากกันผุพังลงตามแผ่นดินทั้งสิ้น แล้วกำหนดเลิกเส้นเอ็นนั้นออกเสียกองไว้ที่ พื้นดินพิจารณา.r่างกระดูกให้เห็นแจ้งว่ากระดูกในร่างกายนี้มีเป็นท่อน ๆ เปื้องค่าแต่กระดูกจะหลอกศีรษะลงไป เปื้องบนแต่กระดูกพื้นเท้าขึ้นมาเห็นได้ กระจางดีพอสมควรแล้ว เพ่งเลึงพิจารณาดูเครื่องในทั้งหลาย ให้เป็นว่าปอด อยู่ที่ไหนม้ามอยู่ที่ไหนดวงหฤทัยอยู่ที่ไหนในญี่น้อยเท่าได เห็น ตับ ไต ไส้ พุง อาหารใหม่ อาหารเก่า เป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน มีรูปพรรณสัมฐานเป็น

อย่างไร มีสีสันวรรณะเป็นไนน์เครื่อง ในทั้งปวงนี้เป็นที่ประชุมแห่งชีวิตก็จริง แต่ก็จะต้องถมแผ่นดิน เมื่อพิจารณาเห็นจะนี้แล้วพึงกำหนดให้ขาดตกลงไป กอง ไว้ที่พื้นดิน ยังเหลือแค่ร่างกระดูกคง กระดูกแขน กระดูกหัวไหล กระดูกสันหลัง กระดูกซี่โครง กระดูกเอว กระดูกตะโพก กระดูกต้นขา กระดูกขา กระดูกแขน กระดูกพื้นที่หัว พิจารณาอย่างนี้ เรียกอนุโภมฯ

คราวนี้พึงพิจารณาเป็นปฏิโภม กือพิจารณาถอยกับขึ้นเบื้องบนตั้งแต่ กระดูกพื้นเท้าขึ้นไป ตลอดถึงกระดูกกระ โอลกศีรษะ พิจารณาทวนกลับจาก ศีรษะถอยลงมาบนหน้าอก พึงดึงสติกำหนดจิตไว้ที่หน้าอกนั้นให้มั่นคงทำใน ใจว่าร่างกายทั้งหมดนี้ มิจิตเป็นใหญ่ประชุมอยู่ที่จิต จึงกำหนดรวมจิตเข้าให้ สงบและตั้งอยู่เป็นเอกคตตา วิธีที่ ๒ นี้เรียกว่า ติรัณปริญญา แปลว่า ไคร่รวมญาณน៊ោ

ขอเตือนสติไว้ว่า ในระหว่างที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น ห้ามไม่ให้จิต เคลื่อนจากที่ กือระวังไม่ให้ส่งจิตไปตามอาการ จิตจะถอนจากสมาริ ถ้าจิต ถอนจากสมาริ เป็นใช่ไม่ได้ ข้อสำคัญให้อเจจิตเป็นหลักไม่ให้ปล่อยจิต ให้ สติเพ่งเลึงให้รอบจิต พิจารณาให้รอบกาย รักษาใจไม่ให้ฟุ้ง จึงไม่ยุ่งในการ พิจารณาฯ

วิธีที่ ๓ เกริญวิปัสสนา กือเมื่อผู้ปฏิบัติทั้งหลาย ได้ฝึกหัดจิตมาถึง ชั้นนี้มีกำลังพอพิจารณาปฏิภาณนิมิต ได้ชำนาญ คล่องแคล่ว เป็นประจักษ์ ดังที่อธิบายมาแล้ว และกำหนดจิต รวมเข้าไว้ในขณะจิตอันเดียว ณ ที่ หน้าอก ตั้งสติพิจารณาดูให้รู้รอบจิต เพ่งพินิจให้สว่างแลเห็นร่างกระดูกทั่ว ทั้งกายยกค้ำบริกรรมวิปัสสนา วิโนกบปริวรรตขึ้นบริกรรมจำเพาะจิตว่า

สัพเพ	ธัมมา	อนัตตา
สัพเพ	ธัมมา	อนิจจา
สัพเพ	ธัมมา	ทุกษา

ให้เห็นร่างกระดูกทั้งหมด เป็นอนตตา ใช้ตัวตน ไม่ควรถือเอาไม่
เที่ยงเป็นทุกๆ กำหนดให้เห็นกระดูกทั้งหมดอย่างเดียวจากกันหมดคงไป
กงไวย์ที่พื้นดินคราวนี้ดังสติให้ดี รักษาไว้ซึ่งจิตอย่าให้หลอ ยกคำบริกรรม
วิปัสสนาหนึ่นอีก เพ่งพิจารณาจำเพาะจิต ให้เห็นเครื่องอวัยวะที่กระจักระชา
กงไวย์ที่พื้นดินนั้น ละลายกล้ายเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ ณ แผ่นดิน
ไปหมด กำหนดจำเพาะจิตผู้รู้เพ่งพินิจพิจารณาให้เห็นพื้นแผ่นดินกว้างใหญ่
เท่าไร เป็นที่อาศัยของสัตว์ทั้งโลก ก็ยังต้องถูกหาย ด้วยน้ำ ด้วยลม ด้วยไฟ
ยกวิปัสสนาละลายแผ่นดินนั้นทิ้งเสีย ให้เห็นเป็นสภาวะธรรมเพียงสักว่าเกิดขึ้น
แล้วก็ดับไปเท่านั้น รวมรวมเอาแต่จิต กือผู้รู้ดังไวย์ให้เป็นสภาวะธรรมเพียงสัก
ว่าเกิดขึ้นแล้วก็ดับไปเท่านั้น รวมรวมเอาแต่จิต กือผู้รู้ดังไวย์ให้เป็นเอกจิต เอก
ธรรม สงบนิ่งแน่วอญ แล้ววงลงเป็นอุเบกษาเนยอญ่กระที่ คราวนี้จะแลเห็นจิต
นั้นแจ่มแจ้งยิ่งขึ้นที่เดียว ก้าวล่วงจากนิมิตได้ดี มีกำลังให้แลเห็นอำนาจ
อนิสัยส์ของจิตที่ได้ฝึกหัดสามารถเพียงชั้นนี้ ก็พอมีครั้งชาเชื่อใจของตนได้ใน
การที่จะทำความเพียรยิ่งขึ้นไปๆ

วิธีที่ ๓ นี้เรียกว่า ปหานปริญญา แปลว่า ล่วงทางอารมณ์เสียได้แล้ว ในที่สุดนี้ มีเทวปัญหาปรากฏขึ้น เคพะเวลาที่รงานหนังสือนี้สำเร็จว่า “น้ำมันหอมเอ็กเพรสเซ่น” ดังนี้จะมีนัยอธิบายเป็นประการใดๆ

คำอธิษฐานในการทำบุญ

ด้วยเดชบุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้กระทำในวันนี้ ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข ความเจริญ มีกำลังกายแข็งแรง มีกำลังใจเข้มแข็ง มีกำลังทรัพย์เจริญมั่นคง มีดวงจิตสว่างแจ่มใส มีปัญญาไว้แก่ลักษณะ

นิพพานะปัจจะโย โหตุ สาธุฯ

คำอธิษฐานปิดทองลูกนิมิต

สรรพทุกชั้น สรรพโศก สรรพโรค สรรพภัย

สรรพเคราะห์ เสนียดจัญไร วินัสสันตุ

สรรพะนัง สรรพลาภยุจะ ภวันตุ เม สาธุฯ

คำอธิษฐานตัดลูกนิมิต

อะหัง พุทธะสาสโนสสะ รูติกายะ จะ ถาวะ

รายะ จะ นิมิตดัง ฉินทิสสามิฯ

คำแปล

ข้าพเจ้า ขอโอกาสตัดลูกนิมิต เพื่อความดีแรงนั่น และความมั่นคง ของพระพุทธศาสนา

คำถวายอุโบสถ

มะยัง กันเต อิมัง อุปสะถาการัง, ภิกขุสังฆสสะ พุทธะสาสโนสสะ รูติกายะ จะ ถาวะรายะ จะ สังฆะกัมมานิ ภะระณัตตายะจะ โอโภจะ ยามะ สาธุโน กันเต ภิกขุสังโภ

อิมัง อุปสะถาการัง ประภุคัมพาตุ อัมหากัง ทีมะรัตตัง หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

ข้าแต่พระสังฆผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย “ โรงอุโบสถ ”
แด่พระองค์ เพื่อความตั้งมั่น เพื่อความมั่นคง แห่งพระพุทธศาสนา และเพื่อ
ประโภชน์แก่การกระทำสังฆกรรมทั้งหลาย

ขอพระสังฆ์จังรับ ชื่่ง โรงอุโบสถนี เพื่อประโยชน์และความสุข แก่
ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนานเทอญ ๑ สารู

ອາຮານາມືອ ៥

ມະຍັງ ກັນເຕ ຕີສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ປັບງະ ສີລານີ ຍາຈານະ,
ທຸດີຢັ້ນປີ ມະຍັງ ກັນເຕ ຕີສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ປັບງະ ສີລານີ ຍາຈານະ,
ຄະຕີຢັ້ນປີ ມະຍັງ ກັນເຕ ຕີສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ປັບງະ ສີລານີ ຍາຈານະ

อาราธนาศิล ๙

ມະຍັງ ກັນເຕ ຕິສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ອັກງຽບ ສີລານີ ຍາຈານະ,
ຖຸຕິຍັນປີ ມະຍັງ ກັນເຕ ຕິສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ອັກງຽບ ສີລານີ ຍາຈານະ,
ຕະຕິຍັນປີ ມະຍັງ ກັນເຕ ຕິສະຮະເຜັນະ ສະຫະ ອັກງຽບ ສີລານີ ຍາຈານະ

Arahanasīlōbosit

ມະຍັງກັນເຕີ ຕິສະຮະເນນະ ສະຫະ ອັກີງັກສະມັນນາຄະຕັງ ອຸປະສົງ

ຖុពិយំ មប៉ា ភាគពេ ពិសាររោននេ សេអេ ឱ្យឱ្យកសម្រៀនការតេង
ុប់បែតេង យារាម

ឋាបិយំ មប៉ា ភាគពេ ពិសាររោននេ សេអេ ឱ្យឱ្យកសម្រៀនការតេង
ុប់បែតេង យារាម

អារាទនាបរម វង្វកតិ

ព្រហមា ឬ លិកាវិប័ពិ សេអេប័ពិ, កំតិឱ្យឱ្យខី ឯងិវារ៉ា ឯង
ឯកតិ, ស៊ិនី ស៊ិតាប័បរោងខាតិកា, ពេសេតុ ឯកម៉ែ ឯងិកុំកុំបុំ
ប័ប៉ែង

អារាទនាបរម វង្វកម្មសសវននេ

ទាតុទុកតិ បិណុរោតិ, យា ឬ បិកុសតេ ឱ្យឱ្យមី, កាលា ពុទេននេ
បិណុសុតិតា, ស៊ិកុំកុំបុំសសវននេតិតិ. (បិណុរោតិ) ឯងិយានិ, ស៊ិកុំកុំបុំ
តិកិតិ, ពេនាយែ ប័បិតា ឯកម៉ែ, ពូតុង ឯកតិ សេអេការតា, តានុ ឱ្យឱ្យិកិ
ស៉ែង, កែវិតុ ឯកម៉ែពេន៉ែង, ឯងិយុតេ ប័បិតា ស៊ិកុំកុំបុំ តុណាតុ
តិតិ, ៧

ថែរស៊ិនី ឯកម៉ែ ឯកម៉ែ ៩៥ កំ វង្វក ៩៥ កំ វា ទាតុទុកតិ, វង្វក ៨ កំវា
ឱ្យឱ្យិកិ ឯកម៉ែ ឯកម៉ែ

អារាទនា វិតិ

ឯកម៉ែប័បិតាមិ	ស៊ិកុំកុំបុំសសវននេ
ស៊ិកុំកុំបុំវិនាសាយ	ប័បិតិ ព្រឹតិ ម៉ែកំត៉ែង
ឯកម៉ែប័បិតាមិ	ស៊ិកុំកុំបុំសសវននេ
ស៊ិកុំកុំបុំវិនាសាយ	ប័បិតិ ព្រឹតិ ម៉ែកំត៉ែង

วิปคติปฏิพิทาายะ
สัพพะสัมปตติสิทธิยา,
สัพพะໂຮຄະວິນາສາຍະ
ประติตตง ພຽດະ ມັກະລັງ, ၅

ອາຮານາ ພາຫຸງ

ໂອກາສະ ສັນໂນ ກັນເຕ ທັກຂໍ້ມູຈະ ວະຮ້ຽງຈະ ສາ ຂົ້ມນະເທສະນາ
ຍາຈາມະ ອົທີປະສະຕີ ປະຕິໂນທານັງ ອນຸຕະຣິສສາມະໆ

ອາຮານາ ມາຕິກາ (ຄຸສລາ)

ສະລາ ສະເລ ເສສະ ມະຮະໝັງ ກາວເຕີ ၅

ຄໍາຄວາຍທານຮຽມດາ

ສຸທິນັນັງ ວະຕະ ເມ ທານັງ ອາສະວັກຂະຍາວະໜັງ ໂຫຸ,
ຂ້າພເຈົ້າທີ່ໜ້າລາຍເຍືນດີໃນທານ ກາຣຄວາຍຂອງ ຂອງໄດ້ສໍາເຮົ່ງອາສະວັກຂີຍ
ສິ້ນໄປແໜ່ງກີເລສເຄື່ອງຄອງສັນດານ ບຣຣຸລຸງື່ງພະນິພານໃນອາຄາດກາລ
ເບື້ອງໜ້າໄນ້ນ ເກອງ

ຄໍາຄວາຍທານສມັງອຸທິຄ

ອີ້າງ ເມ ທານັງ ມາຕາປີຄູາທີ່ນັງ ພູາຕະການັງ ສັງວັດຕະຕູ ມັຍໜັງ
ມາຕາປີຄາທະໂຍ ພູາຕະກາ ອິນສສະ ທານັສສະ ປັດຕິງ ລະກັນຕຸ ມະນະ ເຈດສາ ၅

ຄໍາແປລ

ອັນວ່າທານຂອງຂອງຂ້າພເຈົ້ານີ້ ຈະເປັນເພື່ອໝາດທີ່ໜ້າລາຍ ມີບີດາມຮາດ
ເປັນດັນ ຂອງໄດ້ຮັບສ່ວນບຸນຍຸແໜ່ງທານນີ້ ຕາມຄວາມປະສົງຂອງຂ້າພເຈົ້າ
ເກອງ

คำความสัมภาษณ์

ອິມານີ ມະຍັງ ກັນເຕ ກັດຕານີ ສະປະວິວາຮານີ ສີລະວັນຕັສະ ໂອໂນໜະ
ຍາມະ ສາຫຼຸໂນ ກັນເຕ ສີລະວາ ອິມານີ ກັດຕານີ ສະປະວິວາຮານີ ປະກຸບັນຫາດຸ
ອັນຫາກັງ ທີ່ມະຮັດຕັງ ທິຕາຍະ ສູາຍະ

คำແປດ

ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບຜູ້ເຈີ່ງ ບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍຊື່ງ
ກັດຕາຫາກັບທັ້ງບໍລິຫານເລຳນີ້ ແກ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບ ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບ ຂອທ່ານຜູ້
ທຽບສືບຈົງຮັບ ຜົ່ງກັດຕາຫາກັບທັ້ງບໍລິຫານເລຳນີ້ ຂອງບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍເພື່ອ
ປະໂຍບ້ນໍແລະຄວາມສຸຂ ແກ່ບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຕລອດກາລຸນານ ເກອງໆ

คำຄວາມຕກົດຕໍ່

ອິມານີ ມະຍັງ ກັນເຕ ມະຕະກະກັດຕານີ ສະປະວິວາຮານີ ສີລະວັນຕັສະ
ໄວໂນໜະຍາມະ ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕ ສີລະວາ ອິມານີ ມະຕະກະກັດຕານີ ສະປະວິວາຮານີ
ປະກຸບັນຫາດຸ ອັນຫາກັງ ທີ່ມະຮັດຕັງ ທິຕາຍະ ສູາຍະ

คำແປດ

ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບຜູ້ເຈີ່ງ ບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍຊື່ງມະຕະກະ
ກົດຕໍ່ກັບທັ້ງບໍລິຫານເລຳນີ້ ແກ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບ ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສືບ ຂອທ່ານຜູ້ທຽບ
ສືບຈົງຮັບມະຕະກະກົດຕໍ່ ກັບບໍລິຫານທັ້ງໝາຍເລຳນີ້ ຂອງບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍເພື່ອ
ປະໂຍບ້ນໍແລະຄວາມສຸຂແກ່ຜູ້ລ່ວງລັບໄປແລ້ວແລະແກ່ບ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍຕລອດກາລ
ນານ ເກອງໆ

คำถวายสลาภกัตต์

ເອດານີ ມະຍັງ ກັນເຕ ກັດຕານີ ສະປະລົງວາຣານີ ອະສຸກ້ມູສານີ ຮະປິຕານີ
ກົກມູສັງມັສສະ ໂອໄພະຍານະ ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕ ກົກມູສັງໄມ ເອດານີ ກັດຕານີ
ສະປະລົງວາຣານີ ປະກູຝຶກຄົມຫາຕຸ ອັນຫາກັງ ທີ່ມະວັດຕັ້ງ ທິດາຍະ ສຸພາຍະໆ

คำแปล

ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈີ່ງ ບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍຊື່ງກັດຕາຫາກ ກັບທັງ
ບຣິວາຮ່າລ່ານັ້ນ ອັນຕັ້ງອູ່ ດັ ທີ່ໂນ້ນ ແກ່ພຣະກົກມູສັງໝໍ ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈີ່ງອ່ອນ
ພຣະກົກມູສັງໝໍຈົງຮັບຊື່ງກັດຕາຫາກ ກັບທັງບຣິວາຮ່າລ່ານັ້ນຂອງບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍເພື່ອ
ປະໂຍືນນີ້ແລະຄວາມສຸຂ ແກ່ບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍສິ້ນກາລນານ ແກ່ອນໆ

คำถวายຜ້າຈົວ

ອິມານີ ມະຍັງ ກັນເຕ ຈົວຮານີ ສະປະລົງວາຣານີ ສີລະວັນຕສສະ ໂອໄພະ
ຍານະ ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕ ສີລະວາ ອິມານີ ຈົວຮານີ ສະປະລົງວາຣານີ ປະກູຝຶກຄົມຫາຕຸ
ອັນຫາກັງ ທີ່ມະວັດຕັ້ງ ທິດາຍະ ສຸພາຍະໆ

คำแปล

ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສີລືຜູ້ເຈີ່ງ ບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍຜ້າຈົວ ກັບ
ທັງບຣິວາຮ່າລ່ານີ້ ແກ່ທ່ານຜູ້ທຽບສີລື ບ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສີລືຜູ້ເຈີ່ງ ຂອທ່ານຜູ້ທຽບສີລື
ຈົງຮັບຜ້າຈົວ ກັບທັງບຣິວາຮ່າລ່ານີ້ ຂອງບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍເພື່ອປະໂຍືນນີ້ແລະ
ຄວາມສຸຂ ແດ່ບ້າພເຈົ້າທັງຫລາຍ ຕລອດກາລນານເກອນໆ

คำถวายผ้าจันนำพรรยา

อิมานิ มะยัง กันเต วัสสavaสิกะจีวรานิ สะประวิราณิ กิกขุสังฆัส
ตะ โอโโนะยามะ สาธุ โน ภันเต กิกขุสังโน อิมานิ วัสสavaสิกะจีวรานิ
สะประวิราณิ ปะภูคกัณหาตุ อัมหารกง ทีมารัตตัง หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าจันนำพรรยา กับทั้ง
บริวารเหล่านี้ แก่พระกิกขุสังฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระกิกขุสังฆ์ จงรับผ้า
จันนำพรรยา กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และ
ความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญฯ

คำถวายผ้าอานน้ำฝน

อิมานิ มะยัง กันเต วัสสิกะสาภูคิกะจีวรานิ สะประวิราณิ กิกขุ
สังฆัสสะ โอโโนะยามะ สาธุ โน ภันเต กิกขุสังโน อิมานิ วัสสิกะสาภูคิกะจี
วรานิ สะประวิราณิ ปะภูคกัณหาตุ อัมหารกง ทีมารัตตัง หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าอานน้ำฝน กับทั้ง
บริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระกิกขุสังฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระกิกขุสังฆ์
จงรับ ชี้งผ้าอานน้ำฝน กับบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
ประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญฯ

คำถวายผ้าป่า

ອິມານີ ມະບັງ ກັນເຕ ປັບສຸກູລະຈົວຮານີ ສະປະວິວາຮານີ ສີລະວັນຕັສສະ
ໄອໂນ໌ພະຍານະ ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕ ສີລະວາ ອິມານີ ປັບສຸກູລະຈົວຮານີ ສະປະວິວາຮາ
ນີ ປະກຸບຄົມຫາຕຸ ອັນຫາກັງ ທີ່ມະຮັດຕັ້ງ ທິດາຍະ ສຸຂາຍະ ໆ

คำแปล

ຂ້າແຕ່ທ່ານທຽບສີລື່ງເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນໜົນຄວາມຄ້າປັບປຸງສຸກູລ
ຈົວກັບທັ້ງບໍລວມທັ້ງໝາຍແລ້ວນີ້ ແກ່ທ່ານຜູ້ທຽບສີລື່ງ ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ທຽບສີລື່ງເຈົ້າ
ຂອທ່ານຜູ້ທຽບສີລື່ງຮັບ ຜັບປຸງສຸກູລຈົວກັບບໍລວມທັ້ງໝາຍແລ້ວນີ້ ຂອງຂ້າພເຈົ້າ
ທັ້ງໝາຍ ເພື່ອປະໂຫຍດ໌ແລະຄວາມສຸຂະແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຕລອດກາລຸນານ
ເກຫອງໆ

คำถวายผ้าກฐิน

ອິມັງ ກັນເຕ ສະປະວິວາຮັງ ກະຈຸນີນະຖຸສັສັງ ສັສັງສະ ໂອໂນ໌ພະຍານະ
ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕ, ສັສັງໂນ, ອິມັງ ສະປະວິວາຮັງ, ກະຈຸນີນະ ຖຸສັສັງ ປະກຸບຄົມຫາຕຸ,
ປະກຸບຄະເຫດວາ ຈະ, ອິມິນາ, ຖຸສັສັງ ກະຈຸນີນັ້ນ, ອັດຕະຮະຕຸ, ອັນຫາກັງ, ທີ່ມະຮັດຕັ້ງ
ທິດາຍະ ສຸຂາຍະ ໆ

คำแปล

ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນໜົນຄວາມໜຶ່ງຜ້າກສູນກັບທັ້ງ
ບໍລວມທັ້ງໝາຍແລ້ວນີ້ ແກ່ພະກິກມູສູງ໌ ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ ຂອພະກິກມູສູງ໌
ຈົງຮັບ ຜຶ່ງຜ້າກສູນກັບບໍລວມທັ້ງໝາຍແລ້ວນີ້ ຂອງຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຄຣັນຮັບແລ້ວ
ຈົງກຣານກຽນດ້ວຍຜ້ານີ້ ເພື່ອປະໂຫຍດ໌ແລະຄວາມສຸຂະແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍຕລອດ
ກາລຸນານ ແກ່ຫອງໆ

คำถวายเสนาสนะ

อิมานิ มะยัง ภันเต เสนาสนานิ สะປะริวารานิ อาڪະຕານາڪະຕັສສະ
ຈາຕຸຖທີສັສສະ ກົກຊູສັສັສສະ ໂອໂນະຍາມະ ສາຫຼ ໂນ ກັນເຕ ກົກຊູສັງໂມ
ອິມານີ ເສນາສນານີ สะປະຮົວຮານີ ປະກຸດົກົມຫາຕຸ ອັນຫາກັງ ທີມະຮັດຕັ້ງ
ຫີຕາຍະ ສູາຍະฯ

คำแปล

ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍເສນາສນະ ພຣ້ອມທັ້ງ
ເກຣື່ອງບຣິວາຣເຫຼຳນີ້ ແກ່ພຣະກົກຊູສັງໝົ່ງຜູ້ອູ້ໃນທີ່ທັ້ງ ۴ ທີ່ມາແລ້ວແລະຍັ້ງໄໝ່ມາ
ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ ຂອພຣະກົກຊູສັງໝົ່ງ ຈົງຮັບເສນາສນະກັບເກຣື່ອງບຣິວາຣທັ້ງໝາຍ
ເຫຼຳນີ້ ຂອງຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ເພື່ອປະໂໂຍບນີ້ແລະຄວາມສຸຂ ແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ
ຕລອດກາລຸນານາ ແກ່ຍຸ່າ

คำถวายເວົ່າຈະກຸງ

มะຍัง ภັນເຕ ອິມັງ ວັຈະກຸງົງ ອາຄະຕານາຄະຕັສສະ ຈາຕຸຖທີສັສສະ
ກົກຊູສັສັສສະ ໂອໂນະຍາມະ ສາຫຼ ໂນ ກັນເຕ ກົກຊູສັງໂມ ອິມັງ ວັຈະກຸງົງ
ປະກຸດົກົມຫາຕຸ ອັນຫາກັງ ທີມະຮັດຕັ້ງ ຫີຕາຍະ ສູາຍະฯ

คำแปล

ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍເວົ່າຈະກຸງົນີ້ແກ່
ພຣະກົກຊູສັງໝົ່ງຜູ້ອູ້ໃນທີ່ທັ້ງ ۴ ທີ່ມາແລ້ວແລະຍັ້ງໄໝ່ມາ ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າຂອງພຣະກົກຊູສັງໝົ່ງ
ພຣະກົກຊູສັງໝົ່ງຈົງຮັບເວົ່າຈະກຸງົນີ້ ຂອງຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ເພື່ອປະໂໂຍບນີ້ແລະ
ຄວາມສຸຂແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຕລອດກາລຸນານາ ແກ່ຍຸ່າ

คำถวายศาลาร้องธรรม

มะยัง กันเต อ้มัง สาลัง รัมมะสะภายะ 附加ตานะกะตั้สสะ
ชาตุททิลัสสะ ภิกขุสังมัสสะ โอโโนะยามะ สาธุ โน กันเต ภิกขุสังโน
อ้มัง รัมมะสะภัง สาลัง ปะภูคคณหาตุ อ้มหาภัง ทีมาร์ตตัง หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายศาลานี้ เพื่อเป็นที่
ประชุมแสดงธรรม แก่พระภิกขุสงฆ์ผู้อยู่ในทิศทั้ง ๔ ที่มาเดลวะและยังไม่มีมาข้า
แต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกขุสงฆ์จงรับศาลาร้องธรรมนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

คำถวายยารักษาโรคต่าง ๆ

อามานิ มะยัง กันเต เกสัชชานิ ภิกขุสังมัสสะ โอโโนะยามะ สาธุ โน
กันเต ภิกขุสังโน อามานิ เกสัชชานิ ปะภูคคณหาตุ อ้มหาภัง ทีมาร์ตตัง^๑
หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายยาเหล่านี้แก่
พระภิกขุสงฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกขุสงฆ์จงรับยาเหล่านี้ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน
เทอญฯ

คำถวยดอกไม้ชูปเทียน

ມາມບ່າ

ອ້າຫຍັງ ມາມະບຸນນະມີ ສັນປັດຕາ ມາມະນັກບັດເຕະນະ ບຸນນະ ຈັນໄທ
ບຸຕໂຕ ບັດຕະ ຕະຄາຄະໂຕ ອະຮະໜ້າ ສັນມາສັນພຸຖໂຮ ຈາຕຸຮັງ ຄີເກ ສາວະກະສັນນີ
ປາເຕ ໂອວະກະປາກູໂປກຂັງ ອຸທທີ່ ຕະຫາ ສີ ອ້າທະເຕຣະສານີ ກິກບຸສະຕານີ
ສັພເສັງເຍວະ ຈຶ່າສະວັນນັງ ສັພເພຕ ເອທີ ກິກບຸກາ ສັພເປີຕ ອານມັນຕິກະວ
ກະຄະວໄໂຕ ສັນຕິກັງ ອາຄະຕາ ເວຸຽວເນ ກະລັນກະກະນິວາເປ ມາມະບຸນນະນີຍັງ
ວ້າທະນານະກັ້ຈາຍຍະ ຕໍສົມົງ ສັນນີປາເຕ ກະຄະວາ ວິສຸທຸໂປສະດັງ ອະກາສີ
ອະຍັງອັນຫາກັງ ກະຄະວໄໂຕ ເອໂກເຍວະ ສາວະກະສັນນີປາໂຕ ອະໂຫດ ຈາຕຸຮັງຄິໂກ
ອ້າທະເຕຣະສານີ ກິກບຸສະຕານີ ສັພເສັງເຍວະ ຈຶ່າສະວັນນັງ ມະຍັນທານີ ອິນ້ນ
ມາມະບຸນນະມີ ນັກບັດຕະສະມະຍັງ ຕັກກາລະສະທິສັງສັບປັດຕາ ຈີຣະປະຣິນິພ
ພຸດົມປິດັງ ກະກະວັນຕັງ ອະນຸສສະຮະມານາ ອິນສົມົງ ຕັສສະ ກະຄະວໄໂຕ ສັກບິກູ
ເຕ ເຈີຍ ອິເມທີ ທີປະຫຼຸປະປຸປາທິສັກກໍາເຮົທີ ດັ່ງ ກະກະວັນຕັງ ຕານີ ຈະ ອ້າທະ
ເຕຣະສານີ ກິກບຸສະຕານີ ອະກົປ່ຽນະ ສາຫຼຸ ໂອ ກັນເຕ ກະຄະວາ ສະສາວ
ກະສັງໄໂມ ສູຈີຣະປະຣິນິພຸໄໂປ ອຸເນທີ ຮະຮະມາໂນ ອິເມ ສັກກໍາເຮ ຖຸກຄະ
ຕະປັນພາກຮະກູເຕ ປະກຸບກັນຫາຕູ ອັນຫາກັງ ທີມະຮັດຕັງ ທີຕາຍະ ສູຍາຍະ

คำแปล

วันนี้ ถึงวันมาฆะปุณณะมี, พระจันทร์เต็มดวง ประกอบด้วยมาม
นักขัตตฤกษ์, พระตะคักตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า, ทรงแสดงโอวาทปาฏิ
โนกข์, ในที่ชุมนุมสงฆ์ได, ประกอบด้วยองค์๔ กือ กิกมุ ๑.๒๕๐ องค์ แต่
ล้วนเป็นพระปิโณสภาพหิ้งสีน, กิกมุปิโณสภาพเหล่านั้น, เป็นເອທິກົງหิ้งสีน ๑.

กิจมุขเป็นสพเหล่า�ัน, แม้ทั้งหมด, อันครไม่ได้เชือเชิญเลย ได้มาสู่สำนักพระผู้มีพระภาคเข้าในเวทวันกะลันทะกะนิวาปสถาน, ในเวลาบ่าย ๑. มีพระจันทร์เต็มดวงประกอบด้วยมามาดฤกษ์ ๑. พระผู้มีพระภาคเข้าได้ทรงทำวิสุทธิอโนสด, ทรงแสดงโอวาทปฎิโมกข์ในที่ชุมชนสงฆ์นั้น ๑. การประชุมสงฆ์ประกอบด้วยองค์ ๔ แต่ล้วนเป็นพระบิณฑ์สพหั้งสิ้น ๑,๒๕๐, ของพระผู้มีพระภาคเข้า ของเราทั้งหลาย, ได้มีครั้งเดียวเท่านั้น

บัดนี้ เรายังหาอยู่ มาก็สมัยนานะบุณยะมินทร์บัตรฤกษ์นี้ ที่คล้ายกับ
วันนั้น แล้วมาระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น แม้ปรินิพพานนานแล้ว ขอ
บูชาพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น และพระภิกขุสงฆ์ ๑,๒๕๐ องค์นั้น ด้วยเครื่อง
สักการะมีธูปเทียนดอกไม้เป็นต้น ที่พระเจดีย์อันเป็นพยานของพระผู้มีพระ
ภาคเจ้านั้น ขอพระผู้มีพระภาคเจ้ากับทั้งพระภิกขุสงฆ์ แม้ปรินิพพานนาน
แล้ว ก็เหมือนคำร้องอยู่ด้วยพระคุณทั้งหลาย จงทรงรับสักการะเครื่อง
บรรณาการเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่
ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ่งใดก็ตาม เทอญ ๗

วิถีทางบุชา

ยะมันแหะ ໄໂນ ມະບັງ ກະຄວັນຕັ້ງ ສະຮະຜັງ ກະຕາ ໄໂນ ກະຄວາ
ສັດຄາ ຍັສສະ ຈະ ມະບັງ ກະຄວະໂຕ ຮັ້ມມັງ ໂຮເຈນະ ອະໂຫສີ ໄໂນ ໄສ ກະຄະ
ວາ ມັ້ນພົມເສຸ ຂະນະປະເທສຸ ອະຮີຍະເກສຸ ມະນຸສເສຸ ອຸປັນໂນ ຂັດຕິໂຍ ຂາດີຢາ
ໂຄຕະໂນ ໂຄດເທນະ ສັກຍະບຸດໂຕ ສັກຍະກຸລາ ປັພະຍືໂຕ ສະເທວະເກ ໂລເກ
ສະມາ ຮະເກ ສະພຣໝນະເກ ສັສສະນະນະ ພຣາມນະພີຢາ ປະຫຍະ ສະເທວະ
ນຸສສາຍະ ອຸນຸຕະຮັງ ສັນນາສັນໂພທີງ ອົກສັນພຸຖໂໂ ນິສສັງ ສະຍັງ ໄໂນ ກະ
ກະວາ ອະຮະໜັງ ສັນນາສັນພຸຖໂໂ ວິ່ຈາຈະຮະສັນປັນໂນ ສຸກໂຕ ໂລກະວິຖູ

ອນຸຕະໂຣ ບຸຣີ ສະທັນນະສາຮະຄີ ສັດຕາທະນະນຸສສານັ້ນ ພູທໂໂຮ ກະຄະວາ ສະວາກຫາໂຕ ໂໂ ປະ ນະ ເຕະ ກະຄະວະຕາ ຂັ້ນໄມ ສັນທິສູງໂກ ອະກາລິໂກ ເອີປັສ
ສິໂກ ໂອປະນາຍີໂກ ປັບຈັດັງ ເວທິຕົພໂພ ວິ່ມູ່ນູ້ທີ ຖຸປະກູດປັນໄນ ກະຄະວະໂຕ
ສາວະກະສັ່ງໄມ ຄູາຍະປະກູດປັນໄນ ກະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັ່ງໄມ ສາມີຈີປະກູດປັນ
ໄນ ກະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັ່ງໄມ ຍະທິທັງ ຈັດຕາຣີ ປີຮະຍຸຄານີ ອັງຈະບຸຣີສະ
ປຸກຄະລາ ເອສະ ກະຄະວະໂຕ ສາວະກະສັ່ງໄມ ອາຫຸແນຍໂຍ ປາຫຸແນຍໂຍ ທັກບິແນຍ
ໂຍ ອັງຈະລຶກຮະໝີໂຍ ອນຸຕົວຮັງ

<p>ປຸ່ມູ່ນູ້ເກເຕັ້ງ ໂລກ້ສສະ ອະຍັງ ໂໂ ປະນະ</p> <p>ອຸທິສະສະ</p> <p>ກະຕາ</p>	<p>ດູໂປ</p> <p>ປົກົມາ</p>	<p>ຕັ້ງ ກະຄະວັນຕັ້ງ</p>
<p>ກະໂຕ</p>	<p>ຍາວະທະ ທັສສະເນະ</p>	

ສະຮົດວາ ປະສາທະສັ່ງເວຄະປະກູດລາກາຍະ ມະຍັງ ໂໂ ເອຕະຮະໜີ (ອິມັງ ວິສາຂະ
ປຸ່ມູ່ນູ້ມີກາລັງ ຕັ້ສສະ ກະຄະວະໂຕ ທາດີ ສັນໂພທິນິພພານະ ກາລະ ສັນມະຕັ້ງ)
ປັດວາ ອິມັງ ຫຼານັ້ນ ສັນປັດຕາ ອິເມ ທັນທະທີປະຫຼາກປາທິສັກກາຣີ ຄະເຫດວາ
ອັດຕະໂນ ກາຍັງ ສັກກາ ຮູປ່ານັ້ນ ກະຮົດວາ ຕັ້ສສະ ກະຄະວະໂຕ ຍະຄາກູຈເຈ
ໆເມວະນຸສສະຮັນຕາ)

<p>ອິມັງ</p> <p>ປົກົມາມະຮັງ</p>	<p>ດູປັງ</p>	<p>ຕິກບັດຕຸງ ປະທັກບິ່ນັ້ນ ກະຮົສສາມະ ຍະຄ່າຄະຫິເທີ</p>
<p>ອິມັງ</p>	<p>ປົກົມາມະຮັງ</p>	

ສັກກາຣ໌ ປູ້ໜັງ ກຸຽມານາ ສາຫຼຸ ໂອນ ກັນເຕ ກະຄະວາ ສຸຈິරະປະຣິນິພຸໂຕປີ
ຄູາຕັພເພີ ຄູເນີ ອະຕິຕາ ຮັມນະຄະຕາຍະ ປັນຍາຍະນາໂນ ອົມ ອັມເຫີ ຄະທີ
ເຕ ສັກກາຣ ປະລຸງຄົມຫາຕຸ ອັມຫາກັງ ທີມຮັດຕັງ ທິຕາຍະ ສຸຍາຍະ ລ

ທ່ວງເລັນນັ້ນ ດ້າເປັນວັນຄວາຍພຣະເພີເປີ່ຍນວ່າ ວິສາຂະ ປຸນຜະນິໂຕ
ປະຮັງ ອັງກະບຽນມີກາລັງ ຕັສສະ ກະຄະວະໂຕ ສະເຮືອໜາປະນະກາລະສັນນະຕັງ ລ

ຄຳແປລ

ເຮົາທັງໝາຍ ຄື່ງພຣະຜູ້ພຣະກາຄພຣະອົງຄົດ ວ່າເປັນທີ່ພຶ້ງທີ່ຮ່າສຶກ ພຣະຜູ້ນີ້
ພຣະກາຄເຈົ້າພຣະອົງຄົດ ເປັນຄາສດາອອງເຮົາທັງໝາຍ ອັນນີ້ເຮົາທັງໝາຍຂອບໃຈ
ໃນຮຽນ ຂອງພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້າພຣະອົງຄົດ ພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້າພຣະອົງຄົນນີ້
ໄດ້ບັນກຶດແລ້ວແລ ໃນນຸ່ມຍາຫາຕີອຣີຍະກະ ນັ້ນມີມະປະເທດໜັນນີ້ ເປັນຍົກຕົກຍົກ
ໂຄຍພຣະຫາຕີ ເປັນໂຄຄົມໂດຍພຣະໂຄຕຣເປັນສາກຍຸຕຸ ເສດີຈົກອອກທຽງພນວຂາກ
ສາກຍຸຕະກຸດ ໄດ້ຕັຮ້ສູ້ ພຣະອຸນຸຕະຮັມສັນມາສັນໂພບີຍາພ ແລ້ວໃນໂລກຮ່ວມທັງ
ເຫວາມາພຣາມໃນໜູ່ສັດວ່າຮ່ວມທັງສົມຜະພຣາມນີ້ເຫວາມນຸ່ມຍີ່ໄຟດ້ອງສັງສັຍ
ເລຍ ພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້ານັ້ນ ເປັນພຣະອຮ້ານັ້ນຕັຮ້ສູ້ຂອບເອງສົມບູຮົບດີວ່າວິຫຼາ
ແລະຈະຮະ ເສດີຈີໄປໄດ້ດ້ວຍດີ ທຽງທຽບໂລກແຈ້ງໜັດ ເປັນສາຮົດຝຶກບູຮົມທີ່ກວຽືກ
ໄຟມີສາຮົດຝຶກບູຮົມທີ່ໄປກວ່າ ເປັນຄາສດາອອງເຫວາມແລະນຸ່ມຍີ່ທັງໝາຍ ເປັນຜູ້ຕື່ນ
ແລ້ວ ຂຶ້ນບານແລ້ວ ເປັນຜູ້ນີ້ໂຫຼດດີນ່າກນຫາ

ອັນນີ້ ຮຽນທີ່ພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້ານັ້ນຕັຮ້ສູ້ຂອບແລ້ວແລ ເປັນຄຸນອັນຜູ້ໄດ້
ບຣຣລຸພຶ້ງເຫັນເອງ ໄນປະກອບດ້ວຍກາລ ກວຣເຮີກໃຫ້ມາດູໄດ້ ກວນ້ອມເຫັນໄນ
ຕົນ ອັນວິນຸ່ມຍູ່ນັ້ນພຶ້ງສູ້ເກພະຕ້ວ ອັນນີ້ພຣະສົງໝໍສາວກຂອງພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄ
ພຣະອົງຄົນນີ້ແລ ເປັນຜູ້ປົງບັດຕິ ປົງບັດຕິຕຽງ ປົງບັດຕິເປັນຮຽນ ປົງບັດຕິຂອນຍິ່ນ
ຕື່ອສື່ງແກ່ນບູຮົມ ຈັດເປັນແປດບຸກຄຄລ ພຣະສົງໝໍ ສາວກຂອງພຣະຜູ້ນີ້ພຣະກາຄເຈົ້ານີ້

เป็นผู้គรุของคำนับ ควรต้อนรับ ควรของทำบุญ ควรทำอัญชลี เป็นนานบุญ
ของโลก ไม่มีนานบุญอื่นๆ

พระสุปนีแล }
บิ่งกว่ากี่ }
พระปฏิมาแล }
อันพุทธศาสนิกชนสร้างเจาะจงพระผู้มี

พระภาคเจ้าพระองค์นั้น เพียงเพื่อระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ด้วยทัศนะกิจแล้วจึงกลับได้ซึ่งความเลื่อมใสและความสลดจิต บัดนี้ เรา
ทั้งหลายมาถึง (กล่าวว่าบุณณมี) ซึ่งทราบกันดีแล้วว่า กาลเป็นที่ประสูติ
ตรัสรู้และปรินิพพาน ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ต่างประชุมกันยัง¹
สถานที่นี้ ถือเอาเครื่องสักการะ มี ฐาน เทียน ดอกไม้ เป็นต้นเหล่านี้ กระทำ
กาจของตนให้เป็นเครื่องรองรับ เครื่องสักการะ ระลึกถึงพระคุณอันเป็นจริง
อย่างไร ของ

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นอยู่ จักรทำประทักษิณ }
พระสุปนี }
พระปฏิมา }
พระสุปนี }
พระปฏิมา }

นี้ สิ่วาระ ๓ รอบ กระทำซึ่งการบูชา ด้วยสักการะทั้งหลาย ตามที่พากเราถือ
ไว้แล้ว สาขุ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ดังข้าพระองค์ขอโอกาส ขอพระผู้มีพระ
ภาคเจ้าของเราทั้งหลาย แม้เสด็จปรินิพพานไปนานแล้วด้วยดี แต่ยังปรากฏอยู่
ด้วยพระคุณทั้งหลาย อันข้าพเจ้าทั้งหลายพึงรู้ได้โดยความเป็นอตีตามนั้น ขอ
พระองค์จงรับเครื่องสักการะทั้งหลาย อันข้าพเจ้าทั้งหลายถือไว้นี้แล้ว เพื่อ
ประโอยชน์ เพื่อความสุข ของข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาล นานเทอญ ๑

(ทิ่งເລີນນີ້ ວັນອັກສູນມີເປີ່ຍນວ່າ ກາລແໜ່ງວັນອັກສູນມີເບື້ອງໜ້າ ແຕ່
ວິສາຫາປຸ່ນພົມມີນາ ຜົ່ງສມນຕິວ່າເປັນວັນຄວາຍພຣະເພີ້ງສພບອງພຣະຜູ້ມີພຣະກາຄເຂົ້າ
ນີ້)

ອາສາພຫຼຸ່າ

ຍະມັນທະ ໂີ ມະຍັງ ກະຄະວັນຕັ້ງ ສະຮະຜັ້ນ ຄະຕາ ໂີ ໂອນ ກະຄະວາ
ສັດຕາ ຍັ້ງສະ ຈະ ມະຍັງ ກະຄະວະໂໂດ ຂັ້ນມັງ ໂຣເຈນະ ອະໂຫສີ ໂີ ໂສ ກະຄະວາ
ອະຮະໜັງ ສັນນາສັນພຸຖໂໂ ສັດເຕສູ ກາຮຸ່ງໝັ້ງ ປະຫຼິຈະ ກະຮຸ່າຍະ ໂກ ອິເຕີສີ
ອະນຸກົມປັ້ງ ອຸປາທາຍະ ອາສາພະຫະບຸ່ນພະນົມຍັງ ພາຮາຜະສີຍັງ ອິສີປະຕະເນ ມີ
ຄະກາຍ ປັ້ນຈະວັກຄີຍານັ້ນ ກີກບູນນັ້ນ ອະນຸດຕະຮັງ ຂັ້ນມະຈັກກັ້ງ ປະຮູ້ມັງ ປະວັດ
ເຕຕວາ ຈັດຕາຣີ ອະຮີຍະສັງຈານີ ປະກາເສສີ ຕໍສມື່ງຈະ ໂີ ສະມະເຍ ປັ້ນຈະວັກຄີ
ຍານັ້ນ ກີກບູນນັ້ນ ປະມຸໄລ ອາຍັສມາ ຂັ້ນມະຈັກກັ້ງ ປະຫຼິສະກິດ ສະມຸທະຍະຂັ້ນມັງ
ຕັພພັນຕັ້ງ ນິໂຣຮະ ຂັ້ນມັນຕີ ກະຄະວັນຕັ້ງ ອຸປະສົມປະທັງ ຍາຈິຕວາ ກະຄະວະ
ໂໂດເຍວະ ສັນຕິກາ ເອທິກິບຸ ອຸປະສົມປະທັງ ປະຫຼິສະກິດ ກະຄະວະໂໂດ ຂັ້ນມະ
ວິນະເຍ ອະຮີຍະສາວະກະສັງໂໂມ ໂລກ ປະຮູ້ມັງ ອຸປັນໂນ ອະໂຫສີ

ຕໍສມື່ງຈາປີໄລ ສະມະເຍ ສັງມະຮະຕະນັ້ນໂລກ ປະຮູ້ນັ້ນ ອຸປັນນັ້ນ
ອະໂຫສີ ພຸຖະຮະຕະນັ້ນ ຂັ້ນມະຮະຕະນັ້ນ ສັງມະຮະຕະນັ້ນຕີ ຕີຣະຕະນັ້ນ ສັນ
ບຸ່ນຜັ້ນ ອະໂຫສີ ມະຍັງ ໂີ ເອຕະຮະທີ ອິນັ້ນ ອາສາພະບຸ່ນພະນົມກາລັງ ຕໍສະ
ກະຄະວະໂໂດ ຂັ້ນມະຈັກກັ້ປະວັດຕະນະກາລະສັນນະຕັ້ງ ອະຮີຍະສາວະກະສັງມະອຸປ
ປັດຕິກາລະ ສັນນະຕັ້ງຈະ ປັດວາ ອິນັ້ນ ຫຼານັ້ນ ສັນປັດຕາ ອິເມ ສັກກາຣ ກະເຫດວາ
ອັດຕະໂນ ກາຍັງ ສັກກາຮຸປະຫານັ້ນ ກະຮິຕວາ ຕໍສະ ກະຄະວະໂໂດ ຍະດາກຸຈເຈ
ກຸເມ ອະນຸສະສະ

กุปง
รันดา อิมัง } ติกขัตตุง ปะทักขิมัง กะริสสามะ ยะดา กะ
พุทธปะภูมัง }

พิเตหิ สักการะหิ ปูชัง กรุมานา สาธุ โน ภันเต ภะกะวา สุจิระประนินพุโトイป
ญาตพเพหิ คุณหิ อะตีตารัมมะนะตายะ ปัลญายะมาโน อิเม อัมเหหิ คะหิ
เต สักการะ ปะภูกคณหาตุ อัมหากัง ทีมารัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

เราทั้งหลาย ถึงชั่งพระผู้มีพระภาคพระองค์ได้แล ว่าเป็นที่พึง พระผู้มี
พระภาคเจ้าพระองค์ได เป็นศาสตรของเราทั้งหลาย อนั่งเราทั้งหลายขอบใจชั่ง
ธรรมของพระผู้มีพระภาคพระองค์ได พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็น
พระอรหันต์ตรัสรสูตรขององ ทรงอาศัยความกรุณาในหมู่สัตว์ทั้งหลาย ทรงพระ^๑
กรุณาแสวงหาประโภชน์เกื้อภูล ทรงอาศัยความอึ้งอุ้ง ได้ยังธรรมจักรอัน
ยอดเยี่ยม ให้เป็นໄป ทรงประกาศอริยสัจ ๔ เป็นครั้งแรก แก่พระภิกษุ
ปัญจกีที่ป้าอิสิตวนมุคทายวัน ใกล้รุ่ง พาราณสี ในวันอาทิตย์

อนั่ง ในสมัยนั้นแล ท่านพระอัญญาโภณทัญญา ผู้เป็นหัวหน้าของ
ภิกษุปัญจวัคคี ฟังธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ได้ธรรมจักรอันบริสุทธิ์
ปราศจากมลทินว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมชาติสิ่งทั้งปวงนั้นไม่
ความดับเป็นธรรมชาติ จึงถูลของอุปสมบทกับพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ได้เป็น
พระอริยสัจที่สาวกในธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นครั้งแรกในโลก

อนั่ง ในสมัยนั้นแล พระสังฆรัตนะ ได้บังเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก พระ
รัตนตรัย คือ พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ ได้สมบูรณ์
แล้วในโลก

บัดนี้ เรายังหาอย นาประจวบมงคลสมัยอาสาพหุปณณมี วันเพ็ญ
อาสาพหมายที่รู้พร้อมกันว่า เป็นวันที่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรง
ประกาศพระธรรมจักร เป็นที่เกิดขึ้นแห่งอริยสงฆ์สาวก และเป็นวันที่พระ
รัตนตรัยสมบูรณ์ คือ ครบ ๓ รัตนะ จึงมาประชุมกันแล้ว ณ ที่นี่ ถือสักการะ
เหล่านี้ ทำกายของตนให้เป็นดังภาชนะรับเครื่องสักการะ ระลึกถึงพระคุณ
ตามเป็นจริงทั้งหลาย ของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จักทำประทักษิณสืบวาระ ๑
รอบ ๗ ชั่ง

สูง พระ } นี้ บูชา ออยด้วยสักการะอันถือไว้แล้วอย่างไร
ปฐม ปฐม

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าแม่ปrynิพพานนาน
มาแล้ว ยังปรากฏอยู่ด้วยพระคุณสมบัติ อันข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะพึงรู้
ด้วยอคติความนี้ จงทรงรับเครื่องสักการะอันข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายถือไว้นี้
แล้ว เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย สืบการนาน
เทอญ ๑

ตัวอย่างใบประกาศ

ข้าพเจ้าขอถวายจดบันทึก แด่พระคุณเจ้าเป็นมูลค่า
บาท สถานศึกษา หากพระคุณเจ้าประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใด อันควรแก่
สมณะบริโภค ของเรียกจากกับปีกการของพระคุณเจ้านั้น เทอญ ๑

ກສູນວິທີ

ຄໍາອຸປະກິນໜ້ຳ ອອກທີ່ ១

ອິທານີ ໂພ ອາງຸໂສ (ດ້ວຍອຳນວຍກ່າວ ກັນແຕ ແກນ ອາງຸໂສ) ອິທັ່ງ ສັປະ ພິວເຮັງ ກະສູນທຸກສັງ ສັງໝັກສະ ກະສູນຕາරາຮະກາເລ ເຍວະ ອຸປປັນນັງ, ອິທີ ເສ ຈະ ກາເລ ເອວັງ ອຸປປັນແນນະ ຖຸກເສນະ ກະສູນຕາໂຣ, ວັສສັງ ຖຸດຕານັງ ກີກູນນັງ ກະຄະວະຕາ ອນຸໝູ້ມາໂຕ, ເຍນະ ອາກັນຂະມານສະ ສັງໝັກສະ, ປັບປຸງ ກັບປີສສັນຕິ, ອະນາມັນຕະຈາໂຣ, ອະສະມາຫານຈາໂຣ, ກະຜະໂກຈະນັງ, ຍາ ວະທັດະ ຈຶ່ງຮັງ, ໂຍ ຈະຕັດະ ຈຶ່ງຮູປະປາໂທ ໂສ ເນສັງ ກະວິສສະຕິ, ຈະຕູ ສູປີ ແໜັນຕິເກສູ ມາເສຖື ຈຶ່ງຮະກາໂໂລ ມະຫັນດີກະໂຕ ກະວິສສະຕິ ອິທານີ ປະນະ ສັງໂມ ອາກັນຂະຕິ ນຸໂພ ກະສູນຕາຮັງ, ອຸທາຫຸ, ນາກັນຂະຕິ ສັງໝັບວ່າ ອາກັນຂະມະ ກັນແຕ

ຄໍາອຸປະກິນໜ້ຳ ອອກທີ່ ២

ໂສ ໂພ ປະນະ ກັນແຕ ກະສູນຕາໂຣ, ກະຄະວະຕາ ປຸກຄະສັ້ສະ ອັດຕາຮະ ວະເສເນວະ ອນຸໝູ້ມາໂຕ, ນາມູ້ຄູ່ຕະ ປຸກຄະລັສະ ອັດຕາຮາ ອັດຕະຮັງ ໂທີ ກະສູນນັດຕິ ທີ່ ຖຸດຕັ້ງ, ກະຄະວະຕາ ນະ ສັງໂມ ວາ ກະໂໂມ ວາ ກະສູນນັງ ອັດຕະຮະຕິ, ສັງໝັກສະ ຈະ ກະຜັນສະ ຈະ ສັນກົມຍາ ປຸກຄະລັສເສວະ ອັດຕາຮາ ສັງໝັກສະປີ ກະຜັນສະປີ ຕັສເສວະ ປຸກຄະລັສະປີ ອັດຕະຕັ້ງ ໂທີ ກະສູນນັງ ອິທານີ ກິສສິມັງ ກະສູນທຸກສັງ ທັສສາມະ ກະສູນນັງ ອັດຕະຮົຕຸງ ໂຍ ຂົນພະຈິວໂຣ ວາ ຖຸພພະລະຈິວໂຣ ວາ ໂຍ ວາ ປະນະ ອຸສສະທິສະຕິ, ອັ້ນເຂວະ ຈຶ່ງຮະກັນມັງ ນິກູ້ງາເປຕະວາ ສັພພະວິຫານັງ ອະປະລິຫາເປຕະວາ ກະສູນນັງ ອັດຕະຮົຕຸງ, ສະມັກໂດ ກະວິສສະຕິ ១ (ສັງໝັບພິງນິ້ງອູ່)

คำอุปโลกน์ องค์ที่ ๓

อิชา อัมเหสุ อาယสما (อินถันนาโน), สัพพะมะหัลละโ哥 พะหุสสุ
โต รัมมะระโร, วินะยะระโร สะพรหมารีนัง สันหัสสะโ哥 สะนาทะปะโ哥
สมุตเตชะโ哥 สัมปะหังสะโ哥 พาหุนัง อะจะริโຍ วา อุปชมาโย วา หุตตะวา,
โยวะทะโ哥 อนุสาสะโ哥 สะมัตโ哥 จะ ตั้ง ตั้ง วินะยะ กัมมัง อะวิโ哥เปตะวา
กะธิ้นัง อัตตะริตุง มัญญาณะหะเมวัง สัพโพยัง สังโน, อิมัง สัปประวิราัง
กะธิ้นะทุสัง อาယสະໂຕ (อิตถันนามสະ), ทาตุก้าโน ตั้มมิง กะธิ้นัง
อัตตะรันเตสัพโพ ยัง สังโน สัมนะเทวะ อนุโนมิสະติ อาယสະໂຕ (อิตถัน
นามสະ), อิมัง, สัปประวิราัง กะธิ้นะทุสัง ทาตุ°, รุจจะติ วาโน วา
สัพพัสสิมัสสະ สังมัสสະ

สงผ์รับว่า รุจจะติ กันเต

คำอุปโลกน์ องค์ที่ ๔

ยะทิ อาယสະໂຕ (อิตถันนามสະ), อิมัง สัปประวิราัง กะธิ้นะ
ทุสสัง ทาตุง, สัพพัสสิมัสสະ สังมัสสະ รุจจะติ สาซู กันเต สังโน อิมัง
กะธิ้นะทุสสະ ปาริวะระภูตัง ติจิวะรัง วัสสาวะสิกขูธิติกายะ อะคะเหตตะวา,
อาယสະໂຕ (อิตถันนามสະ) อิมีนา อปโภกเนนະ ทะทาตุ กะธิ้นะทุสสัง
ปะนະ อปโภกเนนະ ทิยะนานมปี นะรูหะติ, ตั้มมา ตั้ง อิทานิ ผู้ติดทุติเยนະ
กัมเมนະ อกุปเปนະ ฐานาระเหนະ, อาယสະໂຕ (อิตถันนามสະ), เทมาติ
กัมมะสันนิภูฐานัง กะโรตุ

สงผ์รับว่า สาซู กันเต

ສາວດູ້ຕົກທຸກຍະກຣມ

ນະໂມ ຕ້ສສະ ກະຄະວະໂໂ ອະຮະහະໂໂ ສັນມາສັນພູທັສສະ ນະໂມ
ຕ້ສສະ , ກະຄະວະໂໂ ອະຮະහະໂໂ ສັນມາ ສັນພູທັສສະ , ນະໂມ ຕ້ສສະ ກະຄະ
ວະໂໂ , ອະຮະහະໂໂ ສັນມາ ສັນພູທັສສະ

ສຸມາຕຸ ເມ ກັນເຕ ສັງໂມ , ອີທັງ ສັງມັສສະ ກະຮູນະຫຼຸສສັງ ອຸປັນນັງ ,
ະທິ ສັງມັສສະ ປິຕະກັລັງ , ສັງໂມ ອິມັງ ກະຮູນະຫຼຸສສັງ ອາຍຸສະໂໂ (ອິດັນ
ນາມສສະ) ທະເຫຍຍ , ກະຮູນັງ ອັດຄະຣຶງ , ເອສາ ລູ້ຕີ

ສຸມາຕຸ ເມ ກັນເຕ ສັງໂມ , ອີທັງ ສັງມັສສະ ກະຮູນະຫຼຸສສັງ ອຸປັນນັງ ,
ສັງໂມ ອິມັງ ກະຮູນະຫຼຸສສັງ ອາຍຸສະໂໂ (ອິດັນນາມສສະ) ເທີ , ກະຮູນັງ
ອັດຄະຣຶງ ຍັສສາຍສະໂໂ ຂະນະຕີ , ອິມສະ ກະຮູນະຫຼຸສສັສະ , ອາຍຸສະໂໂ
(ອິດັນນາມສສະ) ທານັງ , ກະຮູນັງອັດຄະຣຶງ , ໄສ ຕຸ່ມຫັສສະ , ຍັສສະ ນັກຂະ
ນະຕີ ໄສ ກາສຍຍະ

ທິນັງ ອີທັງ ສັງເມນະ ກະຮູນະຫຼຸສສັງ ອາຍຸສະໂໂ (ອິດັນນາມສສະ)
ກະຮູນັງ ອັດຄະຣຶງ , ຂະນະຕີ ສັງມັສສະ , ຕ້ສາມາຕຸ່ນທີ , ເວະເມຕັງ ດາຮະຍາມີ
(ໃນວິເລີນວ່າ ອິດັນນາໂມ ອັດຄັນນາມສສະ ອິດັນນາມສເສວະນີ້ ໃຫ້ເປີ່ຍນ
ຕາມຈາຍາ ຂອງຜູ້ຮັບກຽນ)

ຄໍາກຣານກຽນ

ຜ້າສັງໝາງິວ່າ ອິມາຍະ ສັງໝາງິຍາ ກຽນັງ ອັດຄະຣາມີ

ຜ້າໜ່າ ວ່າ ອິມິນາ ອຸດຕະຣາສັງເກນະ ກຽນັງ ອັດຄະຣາມີ

ຜ້າໝູ່ ວ່າ ອິມິນາ ອັນຕະຣະວາສະເກນະ ກຽນັງ ອັດຄະຣາມີ

คำให้อนุโมทนา

อัตตะตัง อาวูโซ (ถ้าอ่อนกว่าผู้อนุโมทนาแม้รูปหนึ่งว่า กันเต แทน อาวูโซ) สังฆัสสะ กะธิณัง รัมมิโก , กะธิณตตาโร อนุโมทนาะ

คำอนุโมทนาภรณ์

รูปเดียวกับ อัตตะตัง กันเต สังฆัสสะ กะธิณัง รัมมิโก กะธิณตตาโร อนุโมทนา , ว่าตามลำดับกันไปทีละรูป แล้วว่าพร้อมกันอีกครั้ง ว่าพร้อมกันเปลี่ยนแต่ อนุโมทนา เป็น อนุโมทนาะ นอกนั้นเหมือนกันกับว่ารูปเดียว

พิธีเข้าพรรษา

เมื่อถึงวันเข้าพรรษาแล้ว กิกขุสามเณรพร้อมกันทำวัตรคำเสร็จแล้ว พึงอธิษฐานเข้าพรรษาด้วยคำว่าดังนี้

อิมสมิง อาวาเส อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุเปมิ แล้วว่าพร้อมกันดังนี้ อิมสมิง อาวาเส อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุปเปมะ เป็นเสร็จพิธีเข้าพรรษา

ปوارณาจิ

เมื่อถึงวันมหาปوارณาแล้วสังฆทั้งหลาย พึงลงประชุมกันที่โรง อุโบสถทำบุพกิจบุพกรณ์เหมือนในวันอุโบสถ เสร็จแล้วพึงสวัสดิ์ปติ ปوارณา ดังนี้

คำญัตติปوارณา ๓ หน

สุณาตุ เม อาวูโซ สังโน อัชชะ ปوارณา ปัณณารสี ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลัง สังโน เทวะจิกัง ปวารยะ

๑. ผู้ดังกล่าวต้องบอกว่า พึงว่ากันแต่ แทน อารูโส
๒. นี้เป็นวันปีกย์ที่ ๑๕ ถ้าปีกย์ที่ ๑๕ ว่า ชาตุพะสี
กิกมุทั้งหลาย พึงนั่งคุกเข่าประนมมือ กล่าวคำป่าวารณาต่อสองฝ่าย
ตามลำดับดังนี้

คำป่าวารณา

ສັງໝັກ ອາງຸໂສ ປະວາເມີ, ທິກູ້ເງຸນະ ວາ ສຸເທັນະ ວາ ປຣິສັກຍະວາ
ວທັນຕຸ ມັກ ອາຍັສມັນໂດ ອນຸກົມປັງ ອຸປາທະຍະ ປັສສັນໂດ ປົກົກຮົສສານີ

ທຸດີນັ້ນປີ ອາງຸໂສ ສັງໝັງ ປະວາເຮມີ, ທິງູເຫຼັນະ ວາ ສຸເຕະນະ ວາ ປຣິສັງກາ
ປະວາ ວທັນຕູ ມັງ ອາຍຸສົມນັນໂຕ ອນກົມປັ້ງ ອຸປາທາຍະ ປັສສັນໂຕ ປົກົກະຮີສາມີ

ຕະດີຢັ້ນປີ ອາງຸໂສ ສັງເໝັງ ປະວາເນີ, ທິງູແຮນະ ວາ ສຸເຕະນະ ວາ ປິຮີສັກາ
ຢະວາ ວທັນຕ ນັ້ງ ອາຍຸສົມນັນໂຕ ອຸນົກນົມປັ້ງ ອຸປາທາຍະ ປັສສັນໂຕ ປົກກະຮີສາມານີ

ผู้อ่อนกว่า พระยาพึงว่า สังฆมัมภันเต แทน สังฆมัง

พึงสวัสดิ์คณะญัตติว่า สุณันตุ เม อายัสมันโนโต อัชชะ ป่าวรา
(ปัลผารสี) ยะทายัสมันตานัง ปิตตะกัลลัง มะยัง อัญญะมัญญัง ป่าวเรย
ยามะ ๑ ถ้า ๓ รูปว่า อายัสมันตาน อาญาสมันโนโต

คำป่าวารณา

ອหັງ (ອາວູໂສ) ອ້າຍສົມນັເຕ ປວາເຮົມ, ທິງູເຫຼຸນະ ວ ສຸເຕະນະ ວ ປຣັ
ສັກຍະ ວ ວະທັນດຸ ມັງ ອ້າຍສົມນັໂຕ ອຸນົກົມປັງ ອຸປາຖາຍະ ປັສສັນໂຕ ປະຈຸກ
ກະຮີສສາມີ, (ດ້າວັກວ່າວ່າ ກັນແຕ ແຫນ ອາວູໂສ) ດ້າ ໂ ຮູບ ພຶງປວາຣາແກ່ກັນ
ແລະກັນທີເດີຍວ່າ ຄຳປວາຣາວ່າ

อะหัง อาวุโส อาชสมันตัง ป่าวเรมิ, ทิฎฐนະ วา สุเดนະ วา
ปริสังกายะ วา วะทะตุ มัง อาช-sama อนุกันปง อุปอาทัย ปัสสันโน ปะภິກ
กะริສສາມີ, ຖຸດີຍັນປີ อาວຸໂສ, ປະບິກກະຮີສາມີ, ຕັດີຍັນປີ อาວຸໂສ ຈາລາ ປະບິກ
ກະຮີສສາມີ,

ถ້າຮູປເດີຍ ທ່ານໃຫ້ອື່ນຮູານວ່າ ອັ້ນ ເມ ປວຣານາ ມີ ອັ້ນ ອັ້ນ ເມ
ປວຣານາ (ປັນນະຮະສີ) ຕີ ອະທິງູຮາມີ

(ถ້າເປັນວັນ ១៤ ຄຳ ພຶງວ່າ ຈາຕຸທກະສີ ແກນ ປັນນະຮະສີ)

ອູໂນສອວິຫີ

ກີກຸ່ມຸດັ່ງແຕ່ ៤ ຮູບເປັນໄປ ພຶງທຳສັ່ນອູໂນສດ ສວດພະປາກີໂນກໍ່
៣ ຮູບ ພຶງສວດຄົມະໝັດຕີ ແລະນອກນິສຸທິທີ່ຕ່ອກັນ

ຄຳສວດໝັດຕີວ່າດັ່ງນີ້

ຖຸພັນຕຸ ເມ อาວຸໂສ ອາຍັສມັນຕາ ອັ້ນ ໂປະໂໂດ ປັນນະຮໂສ, ຍະ
ທາຍັສມັນຕານັ້ນ ປັຕະກັລັງ, ນະຍັງ ອັ້ນໝະນັ້ນໝັ້ນ ປະກິສຸທິ ອູໂປະດັ່ງ
ກະເຮຍາມະ (ອ່ອນວ່າ ກັນແຕ ແກນ ຄຸວຸໂສ)

ຄຳນອກນິສຸທິ

ປະກິສຸທໂຣ ອະහັງ อาວຸໂສ ປະກິສຸທໂຣຕີມັງ ທາເຮທີ (ວ່າ ៣ ພන) ຄັ້າ ២
ຮູບ ໄນ່ຕ້ອງສວດໝັດຕີ ນອກນິສຸທິກັ່ງກັນແລະກັນທີເດີຍ ຄຳນອກນິສຸທິ
ເໜືອນກັບ ៣ ຮູບ (ອ່ອນ ວ່າ ກັນແຕ ແກນ ຄຸວຸໂສ ວ່າ ທາເຮຄະ ແກນ ທາເຮທີ)

ຄຳນອກນິສຸທິທີ່ຕ່ອສັງນີ້

ປະກິສຸທໂຣ ອະහັງ อาວຸໂສ ປະກິສຸທໂຣຕີ ມັງ ສັງໂໄ ທາເຮຕຸ
(ກລ່າວ 3 ພන)

ເຫວາະທິປັດຕິການຄາດາ

ຍາ ເຫວາະ ສນຸຕີ ວິຫາຮວາສິນີ	}	ເຫັນດາແຫລ່າໄດ້ ມີປົກຕົວຢູ່ໃນວິຫາຮ ສົດຕອງຢູ່ທີ່ເຮືອນພຣະສູງ ທີ່ເຮືອນ ພຣະໂພທີໃນທີ່ນັ້ນ ຈາ
ອູເປີ ພຣ ໂພິທົມເຣ ຕໍ່ທີ່ ຕໍ່ທີ່		ເຫັນດາແຫລ່ານັ້ນ ເປັນຜູ້ອັນເຮົາ ທັງໝາຍນູ້ຈາແລ້ວດ້ວຍຮຽນການ
ຕາ ດົນມາການ ກວນດຸ ປຸ່ຈິຕາ	}	ຈະກະທຳດ້ວຍສົວສັດີໃນວິຫາຮ ມະນາຄານີ້
ໄສຕຸດີ ກ ໂຮນຸເທັດ ວິຫານນຸ ທາເດ		ພຣະກົມຢູ່ທັງໝາຍ ທີ່ເປັນແຮຮ ທີ່ເປັນກາລັງ ທີ່ຍັງໃໝ່ກົດື
ເຄຣາ ຈ ມະຫຸມາ ນວກາ ຈ ກົກຂູໂວ	}	ອຸບາສກອຸນາສິກາ ທັງໝາຍ ຜູ້ເປັນ ການບົດີ ພຣ້ອມດ້ວຍອາຮາມິກຂົນກົດີ ຂນທັງໝາຍ ທີ່ເປັນໜາວນັ້ນ ທີ່ເປັນ ໜາວເມືອງ ທີ່ເປັນໜາວນິຄມ ທີ່ເປັນ ອີສະຮົກົດີ
ສາຮາມິກາ ການປັບປຸງ ອຸປາສາກາ		ສັດວິທີ່ມີຊີວິດທັງໝາຍແຫລ່ານັ້ນ ຈະ ເປັນຜູ້ຮື່ງຄວາມສຸຂ
ຄາມາ ຈ ແກສາ ນິຄມາ ຈ ອີສຸສຣາ	}	ແມ່ສັດວິທີ່ແຫລ່າໄດ້ ທີ່ເປັນໜາພູ້ຈະ ກຳນົດີ ທີ່ເປັນອັນຫະກຳນົດີ ທີ່ເປັນສັງເສດຫະກຳນົດີ ທີ່ເປັນອຸປປາ ຕິກະກຳນົດີກົດີ
ສປຸປາຜູ້ຕາ ສຸຂິຕາ ກວນດຸ ເຕ ໜາລຸ່າຫຼາ ເຢີ ຈ ອຸນຸຫສນຸກວາ		ສັດວິທີ່ແຫລ່ານັ້ນ ໄດ້ອາສັບພຣະຮຽນ
ສຳເຫັນຫາຕາ ອດໄວປປາຕິກາ	}	
ນິຍົຍານິກ° ດົນມາວຮ° ປົງຈິຈາ ເຕ		

สพเพปี ทุกบุสส กโรมนตุ	}	เป็นนิยมานิกธรรมแล้ว แม้ทั้งหมด จงทำความสิ้นไป
สุข °		แห่งทุกข์
ฐาน จิร ° สต ° ธรรม โภ		ขอธรรมของสัตบุรุษทั้งหลาย จงดำเนงอยู่ตลอดกาลนาน
ธรรมทุตรา จ ปุคคลา		และบุคคลทั้งหลายผู้ทรงธรรม จงดำเนงอยู่ตลอดกาลนาน
สุโภ ใหตุ สมคุโภว		ขอพระสังฆ์งเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน
อตถาย จ หิตาย จ		เพื่อทำประโยชน์เกื้อกูลเด็ด
อมเท รกุตุ สาทุนโภ	}	ขอพระสัทธรรม จงรักษาเราทั้งหลาย
สพเพปี ธรรมจาริโภ		ผู้ประพฤติธรรมแม้ทั้งปวง
วุฑตี สมปานุเสณย์โภ	}	ขอเราทั้งหลาย จงถึงความเจริญ
ธรรมเม อริยปุปเวทิตา		ในธรรมที่พระอริยเจ้าประกาศไว้แล้วเด็ด ๆ

สัพพปัตติทานค่า

ปุณณสุสิทานิ กตสส	}	ขอให้สัตว์ทั้งหลาย ไม่มีที่สุด ไม่มี
ยานณณานิ กตานิ เม เตสบุจ		ประมาณ จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญ
ภาคิโน ใหนตุ สตคานนต้าปุ		ที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้ และแห่งบุญ
ปนามก		ทั้งหลายอื่นข้าพเจ้าได้ทำแล้ว
เยปิยา คุณวนดุ จ		คือ ชันเหล่าใดเป็นที่รัก ผู้มีคุณ

มาตาปีตาทอย
 ทิฎฐา เม จาปุยทิฎฐา วา
 อนัญญา นชยตตุตเวริโน สดุดา }
 ติฎฐนติ โลกสมี }
 เทภุมนา จตุโขนิกา
 ปัญเจกจตุโวการ
 สตรนุตา ภวภว
 ญาติ เย ปตุติทานมุเม
 อนุโนมทนตุ เต สย°
 เย จิม° นปปชานนติ
 เทว เตส° นิเวทย°
 นยา ทินุนาน บุญญาณ° }
 อนุโนมทนาเหตุนา }
 สพเพ สดุดา สถา โนหนตุ }
 อเวรา สุขชีวิโน
 เขมปุปทลุจ ปปปนตุ
 เตสาสา สิชณต° สุภา
 มีมารดา และบิดา ของข้าพเจ้าเป็นดัน
 ที่ข้าพเจ้าได้เห็น หรือแม่ไม่ได้เห็น
 } แล สัตว์ทั้งหลายเหล่าอื่น ที่เป็นกลาง
 } แลมีเรภกันตั้งอยู่ในโลก
 } เกิดในภูมิ ๓ เกิดในภานิด ๔
 } มีขันธ์ ๕ และขันธ์ ๑ และขันธ์ ๕
 } ท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยและภพใหญ่
 } สัตว์เหล่าใดทราบการให้ส่วนบุญของ
 } ข้าพเจ้าแล้ว
 } ขอให้สัตว์เหล่านั้น จงอนุโนมทนาองเดิດ
 } กีสัตว์เหล่าใด ย่อมไม่ทราบการให้ส่วน
 } บุญของข้าพเจ้า
 } ขอให้เทพทั้งหลาย พึงแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น
} เพราะเหตุคืออนุโนมทนา บุญทั้งหลายที่ข้า
} ข้าพเจ้าให้แล้ว
} ของให้สัตว์ทั้งปวง จงย่ามีเร
} อยู่เป็นสุขเสมอเดิດ
} และงดงามทางอันเกยมเดิດ
} ขอความหวังอันดี ของสัตว์เหล่านั้น
} จงสำเร็จเทอญ ๑

#####

បររណានុករម

ឯការណាជាតិ. នងសីអូនុសរណ៍រាជរាជក្រឹង ២៥៤០. សកលនគរ

ឯការណាជាតិ. នងសីអូនុសរណ៍ ២៥៤០. ក្រុងពេមហានគរ: នរោមសភា

ឯការណាជាតិ. នងសីអូនុសរណ៍ ២៥៤០. ក្រុងពេមហានគរ: ឯការណាជាតិ
១០០ ឯការណាជាតិ. នងសីអូនុសរណ៍ ២៥៤០. ខំណែកំណែ: ពីរិនិត្យ
ជំក៉ដ

รายงานผู้บุนเดิมการจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์

บริจาค ๓,๐๐๐ บาท

ร้านหนังวัวชอร์สเดิค พร้อมครอบครัว

บริจาค ๒,๕๐๐ บาท

นายศรีไพร บุญศิริ พร้อมครอบครัว

บริจาค ๒,๐๐๐ บาท

นายอินทร์ เทียงจิตร

บริจาค ๑,๐๐๐ บาท

๑.นายสมัค	ทองล้วน	๒.นายสุพรวน	ทักษิ
๓.นายบุญเดิค	ทักษิ	๔.นางหนูเกตุ	เขตเขามึง
๕.น.ส. ประภาพร	ขันอาสา	๖.นายดันพล-นางกนกวรรณ	แสงเจริญ
๗.นายสุรชัย-นางเพียงจิต	ศรีสุก		

บริจาค ๕๐๐ บาท

๑.อ.นวลมนี	ปีไชยภาน แฉครอบครัว	๒.นายกระจ่าง	กาละฎุก
๓.นายสมคิด-นางเกียน	วงศ์สะอะด	๔.นายพุฒชา	บุตรน้อย
๕.นางสุวรรณ	บุตรน้อย	๖.นางอนงค์	บุตรน้อย
๗.นายสังวาล-นางทองพูล	ศิสุด	๘.นางวงศ์เดือน	ไมรา
๙.นายหนูแดง-นางวงศ์เดือน	พูลเพิ่ม	๑๐.นางหนูเรียน	เทียงจิตร
๑๑.นางสมคิด	พูลเพิ่ม	๑๒.นางวันดี	ทักษิ
๑๓.นางสมัคร	แม่นทอง	๑๔.นางค่อน	ทองสุข
๑๕.นายเส็จช	จันเทพ	๑๖.นายทองสุข	ดวงแสงวงศ์
๑๗.นายสลัด	ส่งเสริม	๑๘.นายบุญมา	บุญศิริ
๑๙.นางอุคร	เทพศิลป	๑๒๐.นางเที่ยบ	สารักษ
๒๑.นางพรหมา	อิ่มใจ	๒๒.นางสุกี	รังษยา

๑๕.นางจำปา	ผึ่งพา	๒๐.นางมัชนี	จันทร์
๒๑.นางนីមី	คงสุข	๒๑.นางนาง	គ្រឹណុមេីង
๒๓.นางអុនុយដៃ	តារាកម្លៃ	๒៥.นางបុត្រ	ឈិនី
๒៥.นายសុខា-นางបាន	ច៉ានទម្រាតា	๒៦.នាយុងខ័យ-នាយកសុខា	លេសខ័យ
២៧.នាយស៊ិន	បុណ្ណិទិន្យ	២៨.នាយកេទេ	តិនីតែតិន្យ
២៩.នាយអុនុយរក្សា	បារមមិនុយ	៣០.នាយកា	ខេះបុណ្ណុយគទ
៣១.នាយកី	ខ័យដើរិយាយ	៣២.នាយកីន	ខ័យដើរិយាយ
៣៣.នាយកា	កាលកោត	៣៤.នាយកា-សិ	កា-និកកោត
៣៥.នាយខំលុង	ខំលុង	៣៥.នាយកុម្ភ	ិសាបត
៣៧.នាយវាមុន	ឈិនី	៣៨.នាយសន្តា	បុណ្ណបំរាណ
៣៩.នាយកុង	ឈិនី	៤០.នាយកុងនេត្រ	សាកុតា
៤១.នាយត៉ែងកំ	ត៉ែងកំ	៤២.នាយកុងគី	ឱ្យបំដែក
៤៣.នាយសុកី	ត៉ែងកំ	៤៤.នាយបុណ្ណុយសំ	ខេយុងអីលិម
៤៥.នាយតែន	ត៉ែន	៤៥.នាយកុងគី	ជានទ្រីសំ
៤៧.នាយកីន	កុងកុង	៤៦.នាយកុងគី	ទុនំបេន
៤៩.នាយអុង	តារាកម្លៃ	៤៧.នាយគុងគី	សុរាបា
៥១.នាយកា	មងគតកា-ខ័យ	៥២.នាយកុងគី	គ្រឹសុនុប
៥៣.នាយគុងគី	បុណ្ណុយរក្សា	៥៤.នាយកុងគី	បុត្ររក្សា
៥៥.នាយកី	តុបីយុយ	៥៥.នាយកុងគី	តុបីយុយ
៥៧.គ.ជ.កុម្មុយ-គ.សុ.កុម្មុយ	ឱ្យបី	៥៦.នាយកុងគី	បុណ្ណិទិន្យ
៥៩.នាយអុនុយនំ	តារាកម្លៃ	៥៧.នាយកុងគី	គ្រឹទិន្យ
៦១.នាយកី	ខំលុង	៥៨.នាយកុងគី	តុវរណគី
៦៣.នាយអុនុយនុ	តុព្យរនុ	៥៩.នាយកុងគី	តិនីតែតិន្យ
៦៥.នាយកី	បីឈិនី	៥៦.នាយកុងគី	ប៉ះកី

๖๗.นายโภกสน	บังสี	๖๘.นายสมร	สิริพิพาน
๖๙.นางข่าย	บุตรรักษ์	๗๐.นางเข็มนา	พินคำ
๗๑.นางจวน	กนกจันทร์	๗๒.นางทุม	สาหา
๗๓.นางบุญมี	บุตรรักษ์ พร้อมครอบครัว	๗๔.นางทองนา	เชื้อบุญวัตร
๗๕.นางวันนา	มีช้าย	๗๖.น.ส.รัตน์	บุญประคุณ
๗๗.น.ส.สายฝน	บุญประคุณ	๗๘.นายชัชชัย	บุญประคุณ
๗๙.ค.ช.ธีระเดช	สาขา	๗๙.นางคุณី	กำพรหมา
๘๑.นางจันที	สากุล่า	๘๒.นางสมัย	คำควร
๘๓.นายประสิทธิ์	ชนะมาր	๘๔.นางเปี้ยง	อุนนະกัน
๘๕.นายปัจญญา	เจริญพงษ์	๘๖.นางกamide	เปื้องคงคล
๘๗.นางทองสา	บูรพาเวช	๘๘.นางทอง	บุญสร้าง
๘๙.นายสมดี	สารกษ์	๙๐.นางไมร	ชัยชนะ
๙๑.นางคำไพร	นิ่มกั๊ดี	๙๒.นายกานุเดช	นิ่มกั๊ดี
๙๓.นายอนุวัฒน์	นิ่มกั๊ดี	๙๔.นายจันเพ็ง	นิ่มกั๊ดี
๙๕.นายสวัส	สนายใจ	๙๖.น.ส.เบญจมาศ	สนายใจ
๙๗.น.ส.จริยา	สนายใจ	๙๘.นายประดิษฐ์	มุจดี
๙๙.นายชาญวิส	ภูสวัสดิ์	๑๐๐.นางสมบูรณ์	ภูสวัสดิ์
๑๐๑.นางสังกรานต์	ภูสวัสดิ์	๑๐๒.น.ส.กนกวรรณ	ภูสวัสดิ์
๑๐๓.ค.ช.ทือฟ	ภูสวัสดิ์	๑๐๔.นายนันรินทร์	ศรีอรพิน
๑๐๕.นางน้อย	ศรีอรพิน	๑๐๖.นายกีรภัส	ศรีอรพิน
๑๐๗.นายประเสริฐ	ศรีอรพิน	๑๐๘.นางสุกักษร	ปีงปีด
๑๐๙.นายสาธิค	ปีองปีด	๑๐๐.แม่จันทร์ดา	เพชรตะกร้า
๑๑๑.ค.ญ.หนึ่งฤทัย	บุญคลคำชา	๑๑๒.นางสำราญ	เวสบวรพด
๑๑๓.ค.ช.ธีวัช	ประทุมชัย	๑๑๔.นายประมวล	ประทุมชัย
๑๑๕.นางวันนา	ประทุมชัย	๑๑๖.ค.ญ.อริสา	ประทุมชัย